T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ: SEÇME NEDENLERİ VE KURUMDAN BEKLENTİLERİ

EMEL BAL
15711007

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. REMZİYE CEYLAN

İSTANBUL
2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ: SEÇME NEDENLERİ VE KURUMDAN BEKLENTİLERİ

EMEL BAL
15711007

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. REMZİYE CEYLAN

İSTANBUL
2019

T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ: SEÇME NEDENLERİ VE KURUMDAN BEKLENTİLERİ

EMEL BAL
15711007

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih:
Tezin Savunulduğu Tarih: 23.05.2019
Tez Oy Birliği ile Başarılı Bulunmuştur

	Unvan Ad Soyad	İmza
Tez Danışmanı	: Doç. Dr. Remziye CEYLAN	
Jüri Üyeleri	: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Nur TUĞLUK	
	Dr. Öğr. Üyesi Duygu YALMAN	

İSTANBUL
MAYIS 2019

ÖZ

EBEVEYNLERİN OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARI İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ: SEÇME NEDENLERİ VE KURUMDAN BEKLENTİLERİ

Emel Bal
Mayıs, 2019

Ailelerin en önemli sorumluluklarından biri çocukları için iyi bir okul öncesi eğitim kurumu seçmektir. Bu seçim, hem çocuğa sunulan eğitim ve bakımın kalitesini belirlemesi hem de ailelerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılaması yönüyle önem arz etmektedir. Bu çalışmada ebeveynlerin 36-72 aylık çocukları için bir okul öncesi eğitim kurumunu neden ve nasıl seçtikleri ve bu kurumdan beklentileri ele alınmıştır. Özellikle ebeveynlerin çocukları için kurum seçimi yaparken önem verdikleri kurum özellikleri ve çocuklarının eğitimi ve gelişimine yönelik beklentileri araştırılmıştır. Ayrıca çocuğun cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, anaokuluna başlama yaşı, anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi ve çalışma durumu değişkenlerinin kurum seçme nedenleri ve kurumdan beklentiler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Başakşehir ilçesinde çocukları Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet/özel anaokulu ve anasınıflarına devam eden 326 ebeveyn oluşturmuştur. Araştırma verileri, araştırmacı tarafından bu araştırma için hazırlanan anketle toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve sıralı lojistik regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin en çok önem verdiği kurum özellikleri; "okulun güvenli olması", "okulun güvenilir olması", "öğretmenin velilerle iletişimi", "öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi" ve "öğretmenin mesleki yeterliliği" olmuştur. En az önem verilen özellikler ise "okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması" ile "ücreti" olmuştur. Ebeveynlerin beklentileri ise en çok 'çocuğun yardımlaşma ve paylaşma gibi sosyal davranışları öğrenmesi, ahlaki gelişiminin desteklenmesi, okul ve toplum kurallarını öğrenmesi, olumlu davranışlar kazanması, mutlu olması ve çocuğa akranlarıyla oynayabileceği bir ortam sunulması' yönündedir. Çocuğun kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, devam edilen kurum türü, annenin yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, babanın yaşı ve eğitim durumu ile ebeveynlerin kurum özelliklerine önem verme derecesi arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Aynı zamanda çocuğun yaşı, cinsiyeti, anaokuluna başlama yaşı, devam edilen kurum türü ve annenin çalışma durumu ile ebeveynlerin kurumdan beklenti düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda ebeveynlerin kurum özelliklerine verdiği önem ile kurumdan beklentilerinin yüksek seviyede olduğu bulunmuş, ebeveynlerin beklentilerinin karşılanması için kurumların kalitesinin arttırılmasına yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Kurum Seçimi, Ebeveynlerin Tercihleri, Ebeveynlerin Beklentileri.

ABSTRACT

PARENTS' VIEWS ABOUT PRESCHOOL PROGRAMS: PREFERENCES AND EXPECTATIONS

Emel Bal
Mayıs, 2019

Choosing the best preschool for their children is among the most important responsibilities of parents. It is important because it defines the quality of education and care children receive as well as the degree to which parents' needs and expectations are met. This study focused on why and how parents make a preschool program choice and their expectations from the preschool where their 36-72 month old children attend. Specifically, it explored the importance of preschool program characteristics for parents when deciding on which preschool program they would choose to enroll their children and the expectations regarding their children's education and development they hold from the preschool program. In addition, it examined the effects of preschool type (formal or private), child's age, gender, number of siblings, and age at which he or she started preschool first time, and parents' age, education level and work status, on parents' preferences of and expectations from the preschool programs are examined. The sample of the study consisted of 326 parents, whose children attending state and private preschool programs. The data were collected with a survey developed by the researcher for this study. Descriptive statistics and ordered logistic regression analyses were used to analyze the data. The results of the study showed that the most important characteristics of the preschool program for parents when deciding one are safety and reliability of the preschool setting, positive communication of teacher with parents and children and teacher's professional competence. The least important characteristics of preschool for parents are location and cost of the preschool. Parents' expectations from preschool program are high about "to learn social behaviors like sharing with others, to support moral development, to learn school and community rules, to gain positive behaviors, to be happy and to offer a play environment with peers." A significant relationship was found between 'preschool type, number of siblings, starting age to preschool, preschool type, mother's age, level of education, working status, father's level of education' and the importance of preschool characteristics for parents. At the same time, it was observed that there was a significant relationship between the age, gender, starting age to preschool, preschool type, mother's work status and the expectation levels of the parents. As a result of the research, it was found that the expectations of the parents are at high level and suggestions were made to increase the quality of the preschool programs to meet these expectations.

Key Words: Preschool Education, Preschool Choice, Parents' Preferences, Parents' Expectations.

ÖN SÖZ

Yüksek lisans eğitimim ve tez hazırlık sürecim boyunca bilgi ve tecrübesiyle bana yol gösteren, pozitif yaklaşımıyla motive eden, destekleyen değerli hocam sayın Doç. Dr. Remziye Ceylan'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Her konuda olduğu gibi yüksek lisans sürecimde de hep yanımda olan, beni dinleyen, yüreklendiren ve karşılaştığım zorlukları benimle birlikte göğüsleyen eşime ve hayatıma anlam katan çocuklarıma çok teşekkür ediyorum.

Benim başarılarıma benden daha çok kıymet veren ve maddi-manevi desteklerini esirgemeyen anneme, babama ve kardeşlerime çok teşekkür ediyorum.

Son olarak çalışmamı destekleyen kurum yöneticilerine, görüşlerini paylaşarak katkı sunan ebeveynlere ve emek veren öğretmen meslektaşlarıma çok teşekkür ediyorum.

İstanbul; Mayıs, 2019 Emel Bal

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖZ ..... **iii**
ABSTRACT ..... **iv**
ÖN SÖZ ..... **v**
İÇİNDEKİLER ..... **vi**
TABLOLAR LİSTESİ ..... **ix**
KISALTMALAR ..... **xii**
1. GİRİŞ **1**
1.1. Problem Durumu 2
1.2. Amaç 6
1.2.1. Alt Amaçlar 6
1.3. Araştırmanın Önemi 6
1.4. Sayıltılar 7
1.5. Sınırlılıklar 7
1.6. Tanımlar 8
2. İLGİLİ LİTERATÜR **9**
2.1. Okul Öncesi Eğitim 9
2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı, Amaçları ve İlkeleri 9
2.1.2. Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi 10
2.1.3. Günümüzde Okul Öncesi Eğitim Kurumları 14
2.2. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlgili Görüşleri 18
2.2.1. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimleri 18
2.2.1.1. Eğitim Programı 21
2.2.1.2. Hizmetler (Güvenlik, Sağlık, Beslenme ve Temizlik) 23
2.2.1.3. Ulaşılabilirlik (Program Saatleri, Ücret, Konum) 27
2.2.1.4. Öğretmen ve Personel Özellikleri 30
2.2.1.5. Fiziksel Koşullar 33
2.2.1.6. Yönetim 35
2.2.1.7. Aile ile İlişkiler 36
2.2.1.8. Güvenilirlik ve Tanıdıkların Tavsiyesi 37

2.2.2. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri 39
2.2.2.1. Çocuğunun İlkokula Hazırlanması 41
2.2.2.2. Çocuğun Sosyalleşmesi 42
2.2.3. Aile ve Çocukla İlgili Faktörlerin Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimi ve Kurumdan Beklentileriyle İlişkisi 45
2.3. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimleri ve Kurumdan Beklentileri İle İlgili Araştırmalar 50
3. YÖNTEM 65
3.1. Araştırma Modeli 65
3.2. Evren ve Örneklem 65
3.3. Veri Toplama Aracı 69
3.3.1. Anketin Hazırlık Süreci ve Pilot Uygulaması 70
3.3.2. Verilerin Toplanması 71
3.4. Verilerin Analizi 72
3.4.1. Sıralı (Ordinal) Lojistik Regresyon Analizi 72
3.4.1.1. Değişkenler 73
3.4.1.2. Değişkenler Arası Çoklu Bağlantı (Multicolliniearity) 74
3.4.1.3. Paralellik Varsayımı 76
3.4.1.4. Parametrelerin Yorumlanması 77
4. BULGULAR 78
4.1. Ebeveynlerin Kurum Seçimini Etkileyen Kurum Özelliklerine İlişkin Bulgular 78
4.1.1. Kurum Özelliklerinin Derecelendirilmesi 78
4.1.2. Kurum Özelliklerinin Sıralanması 80
4.2. Ebeveynlerin Kurum Seçimini Etkileyen Faktörlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 83
4.2.1. Okulun Eve ve/veya İş Yerine Yakın Olması 84
4.2.2. Okul Ücretinin Uygun Olması 87
4.2.3. Okul Saatlerinin Uygunluğu 89
4.2.4. Okul Yemeklerinin Besleyiciliği 92
4.2.5. Okulun Fiziksel Özellikleri 95
4.2.6. Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Yeterliliği 98
4.2.7. Sınıftaki Çocuk Sayısı 100
4.2.8. Sınıftaki Öğretmen Sayısı 103
4.2.9. Okulda Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktiviteler 105
4.2.10. Okulda Ailelere Çocuklarının Eğitimine Katılım İmkanları Sunulması 108

4.2.11. Önceki Velilerin veya Tanıdıkların Tavsiyeleri 110
4.2.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyal Yapısı 113
4.3. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerine İlişkin Bulgular 115
4.4. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi 117
4.4.1. Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı 118
4.4.2. Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli 121
5. SONUÇ 124
5.1. Sonuç ve Tartışma 124
5.2. Öneriler 142
KAYNAKÇA 145
EKLER 155
ÖZ GEÇMİŞ 162

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1: Okul Öncesi Eğitim Kurumu Çeşidine Göre Okul, Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayıları 16

Tablo 2.2: 2017-2018 Yılı Okul Öncesi Net Okullaşma Oranları 17

Tablo 2.3: Araştırma Sonuçlarına Göre Ülkemizde Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarını Seçerken Önem Verdiği Kurum Özellikleri 21

Tablo 3.1: Çocukların Devam Edilen Kurum Türüne ve Saatlerine Göre Dağılımı. 66

Tablo 3.2: Çocukların Cinsiyet, Yaş, Kardeş Sayısı ve Anaokuluna Başlama Yaşına Göre Dağılımları 67

Tablo 3.3: Annelerin Yaş, Eğitim Seviyesi ve Çalışma Durumuna Göre Dağılımları 68

Tablo 3.4: Babaların Yaş, Eğitim Seviyesi ve Çalışma Durumuna Göre Dağılımları 69

Tablo 3.5: Bağımsız Değişkenler Arası Çoklu Bağlantının Standart Hata, Tolerans ve VIF Değerleriyle İncelenmesi 74

Tablo 3.6: Değişkenler Arası Çoklu Bağlantının Phi & Cramer's V Sonuçları ile İncelenmesi 75

Tablo 3.7: Paralel Doğrular Testi Sonuçları 76

Tablo 4.1: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Kurum Özelliklerinin Ortalama, Standart Sapma Ve Yüzde Dağılımları 79

Tablo 4.2: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde En Önemli Gördüğü Faktörlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları 81

Tablo 4.3: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde En Az Önemli Gördüğü Faktörlerin Frekans ve Yüzdeleri 82

Tablo 4.4: Sıralı lojistik regresyon analizi yapılan maddelerin frekans ve yüzde dağılımları 84

Tablo 4.5.1: Okulun Yakınlığı için Model Uyumu Sonuçları 85

Tablo 4.5.2: Okulun Yakınlığının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 86

Tablo 4.6.1: Okul Ücretinin Uygun Olması için Model Uyumu Sonuçları 87

Tablo 4.6.2: Okulun Ücretinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 88

Tablo 4.7.1: Okul Saatlerinin Uygunluğu için Model Uyumu Sonuçları 90

Tablo 4.7.2: Okul Saatlerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 91

Tablo 4.8.1: Okul Yemeklerinin Besleyiciliği için Model Uyumu Sonuçları 92

Tablo 4.8.2: Okul Yemeklerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 94

Tablo 4.9.1: Okulun Fiziksel Özellikleri için Model Uyumu Sonuçları 95

Tablo 4.9.2: Okulun Fiziksel Özelliklerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 97

Tablo 4.10.1: Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Yeterliliği için Model Uyumu Sonuçları 98

Tablo 4.10.2: Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 99

Tablo 4.11.1: Sınıftaki Çocuk Sayısı için Model Uyumu Sonuçları 100

Tablo 4.11.2: Sınıftaki Çocuk Sayısının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 102

Tablo 4.12.1: Sınıftaki Öğretmen Sayısı için Model Uyumu Sonuçları 103

Tablo 4.12.2: Sınıftaki Öğretmen Sayısının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 104

Tablo 4.13.1: Okulda Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktiviteler için Model Uyumu Sonuçları 106

Tablo 4.13.2: Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktivitelerin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 107

Tablo 4.14.1: Okulda Ailelere Çocuklarının Eğitimine Katılım İmkanları Sunulması için Model Uyumu Sonuçları 108

Tablo 4.14.2: Aile Katılım Çalışmalarının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 109

Tablo 4.15.1: Önceki Velilerin veya Tanıdıkların Tavsiyeleri için Model Uyumu Sonuçları 110

Tablo 4.15.2: Önceki Veli ve Tanıdık Tavsiyelerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 112

Tablo 4.16.1: Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyal Yapısı için Model Uyumu Sonuçları 113

Tablo 4.16.2: Okulun Bulunduğu Sosyal Çevrenin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri 114

Tablo 4.17.1: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Ortalama, Standart Sapma, Frekans ve Yüzde Dağılımları 116

Tablo 4.17.2: Sıralı lojistik regresyon analizi yapılan maddelerin frekans dağılımları 118

Tablo 4.18.1: "Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı" Maddesinin Model Uyumu Sonuçları 118

Tablo 4.18.2: “Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı” Maddesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri..... 120

Tablo 4.19.1: “Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli” Maddesinin Model Uyumu Sonuçları..... 121

Tablo 4.19.2: “Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli” Maddesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri..... 122

KISALTMALAR

AB : Avrupa Birliği
AÇEP : Anne Çocuk Eğitim Programı
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
MEPRI : Maine Education Policy Reseacrh Institute
NAEYC : National Association for the Education of Young Children
OECD : Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü
SPSS : Statistical Package for the Social Sciences
STK : Sivil Toplum Kuruluşu
TÜSİAD : Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği
UNICEF : Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
www : World wide web

1. GİRİŞ

Okul öncesi dönem, zihinsel gelişimin en hızlı yaşandığı ve çocuğun çevresel etkilere en duyarlı olduğu dönemdir. Çocuğun içinde bulunduğu çevre hem öğrenmesini hem de gelişimini etkiler. Çevre, çocuğun dolaylı ya da doğrudan etkileşimde olduğu aile, ailenin içinde bulunduğu topluluk, kurumsal topluluk, sosyo-politik çevre gibi farklı çevrelerden oluşur (TÜSİAD, 2005; MEB, 2013).

Çocuğun sağlıklı bir şekilde büyüyüp gelişebilmesi için nitelikli bilişsel uyarıcıların, dil etkileşimlerinin, olumlu sosyal ve duygusal deneyimlerin sunulduğu, bağımsızlığın desteklendiği bir çevreye ihtiyaç vardır. Sağlıklı bir aile ortamı ve kaliteli bir okul öncesi eğitim kurumu çocuğa bu çevre olanaklarını sunabilmektedir. Dolayısıyla, okul öncesi eğitim kurumları, 0-72 aylık çocukların eğitimi konusunda hem aileye yol göstererek hem de çocuğa gelişimi ve öğrenmesi için ihtiyaç duyduğu uyaranları sağlayarak, ailenin en büyük destekçisi olmaktadır (MEB, 2013; Oktay, 2003).

Okul öncesi eğitim ülkemizde hızla yaygınlaşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 yılı istatistiklerine göre ülkemizde okul öncesi eğitimde 5 yaş grubu çocuklarda okullaşma oranı net %75,14'tür. Türkiye genelinde resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden öğrenci sayısı ise 1.501.088'dir. Ancak bu hızlı artış okul öncesi eğitim kurumlarının niteliğiyle ilgili sorunları da beraberinde getirmektedir (MEB, 2018).

Yüksek kalitede bir okul öncesi eğitimin sağlanması çocuğun gelişimini desteklemek için bir gerekliliktir. Bireylerin fiziksel, zihinsel, dil, duygusal ve sosyal gelişiminin en hızlı olduğu okul öncesi dönemde sağlanan yüksek kaliteli okul öncesi eğitim, hem bireysel ölçüde çocuk ve ailelere hem de sağlıklı ve fonksiyonel kişiler yetiştirerek topluma büyük katkılar sağlayacaktır (Işıkoğlu, 2007). Çocuğun nitelikli bir okul öncesi eğitimi almasında ilk görev çocukları için okul öncesi eğitim kurumu seçimini yapan ailelere düşmektedir.

1.1. Problem Durumu

Ailelerin çocuğun formal eğitimi konusunda sorumlulukları okul öncesi eğitim kurumunun seçimiyle başlamaktadır. Bu seçim, çocuğa sunulan eğitimin kalitesinde belirleyici rol oynayacağı için önemlidir. Ailelerin kurum seçimi ve kurumdan beklentilerini etkileyen dinamikleri anlamak için çeşitli çalışmalar yürütülmüş ve ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimlerinde önem verdiği birçok özellik olduğu ortaya konmuştur. Bu özellikler; eğitimin niteliği, kurumun temizlik, yemek, güvenlik, sağlık gibi hizmetlerinin kalitesi, öğretmen nitelikleri, yöneticilerin ve öğretmenlerin ailelerle etkileşimi, yönetici ve öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri, kurumunun saatleri, konumu ve ücreti gibi pragmatik unsurlar içeren ana kategoriler altında toplanabilir.

Eğitimin niteliği boyutunda, ebeveynlerin kurum seçiminde en önemli gördüğü konular arasında, okulun eğitim kalitesi (Metin ve diğ., 1993; Üstünova, 1998; Sevinç, 2006; Topaç ve diğ., 2012), eğitim anlayışı (Tokuç, 2007; Çakıroğlu, 2013) ve eğitim programı (Koç, 1996; Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012; Yaman ve Saçkes, 2017) yer almıştır.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde 'eğitim' kadar sıklıkla tekrarlanan bir diğer özellik ise okul öncesi eğitim kurumunun sağladığı hizmetlerdir. Araştırma sonuçlarına göre, temizlik (Oktay, 1990; Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012), beslenme (Oktay, 1990; Natsiopoulou ve Vitoulis, 2015; Yaman ve Saçkes, 2017), güvenlik ve sağlık (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Üstünova, 1998; Foot ve diğ., 2000; Sevinç, 2006; Gamble, Ewing ve Wilhelm, 2009; Yaman ve Saçkes, 2017) ebeveynler tarafından en önemli görülen kurum özelliklerindendir. Bazı çalışmalarda kurumun temizlik ve düzeninin, beslenme programının, sağlık ve güvenlik gibi konuların eğitimden daha önemli görüldüğü bulunmuştur (Aktaş-Arnas, 2002; Sevinç, 2006; Yeşil-Dağlı, 2012; Yaman ve Saçkes, 2017).

Eğitimin niteliği ve hizmetler kadar sık bahsedilmese de, öğretmenlerin özellikleri ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği diğer bir konudur. Öğretmenlerin mesleki yeterliliği ve tecrübesi (Metin ve diğ., 1993; Üstünova, 1998; Peyton ve diğ.,2001; Barbarin ve diğ., 2006; Rose ve Elicker, 2008; Çakıroğlu, 2013), öğretmenin sıcak ve cana yakın olması (Rose ve Elicker, 2008; Fairman ve diğ., 2016;

Bassok ve diğ., 2018) öğretmen-çocuk ilişkileri (Barbarin ve diğ., 2006; Natsiopolou ve Vitoulis, 2015) çeşitli çalışmalarda ebeveynlerin en önem verdiği özellikler olarak yer almıştır.

Okul öncesi eğitim kurumundaki yöneticilerin ve öğretmenlerin ailelerle ilişkileri ve ailenin eğitime katılımı da kurum seçiminde önemli olabilmektedir (Aktaş-Arnas, 2002; Barbarin ve diğ., 2006; Argon ve Akkaya, 2008; Yaman ve Saçkes, 2017). Bu duruma bir örnek, Argon ve Akkaya'nın araştırmasıdır. Araştırma grubundaki ebeveynlerin yaklaşık %30'u kurum seçiminde yönetici ve öğretmenlerin kendilerine karşı tutumlarını göz önünde bulundurduklarını ifade etmişlerdir. Okulun fiziksel özellikleri de ebeveynler tarafından önemli görülmektedir (Metin ve diğ., 1993; Koç, 1996; Topaç ve diğ., 2012; Çakıroğlu, 2013).

Ebeveynin çocuğunu teslim ettiği kuruma karşı duyduğu güveni ifade eden 'kurumun güvenilirliği' okul öncesi eğitim kurumu seçiminde ebeveynler için ilk sırada yer alan kavramlardan biridir (Fuller ve diğ., 1996; Johansen ve diğ., 1996; Yeşil-Dağlı, 2012; Topaç ve diğ., 2012; Ceylan, 2019). Tanıdıkların tavsiyeleri bazı araştırmalarda kurum seçiminde en önemli görülen unsur olarak karşımıza çıkarken (Koç, 1996; Tokuç, 2007; Ceylan, 2019), bazı araştırmalarda da belirleyici unsur olmasa da önemli görüldüğü bulunmuştur (Sevinç, 2006; Yeşil-Dağlı, 2012; Topaç ve diğ., 2012).

Okul öncesi eğitim kurumunun saatleri, konumu ve ücreti gibi ebeveynler için ulaşılabilirliği sağlayan özellikleri de araştırmalara konu olmuştur. Kurumun saatlerinin uygunluğu özellikle çalışan ebeveynler için önemli olabilmektedir (Johansen ve diğ., 1996; Peyton ve diğ., 2001; Rose ve Elicker; 2008; Gamble, Ewing ve Wilhelm, 2009; Yeşil-Dağlı, 2012). Konum ve ücret ise çok sınırlı çalışmada önemli bulunurken (Barbarin ve diğ., 2006; Çakıroğlu, 2013; Ceylan, 2019), genellikle en az önemli görülen özellikler olmuştur (Koç, 1996; Yeşil-Dağlı, 2012; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018).

Araştırma sonuçları incelendiğinde ebeveynlerin okul öncesi eğitimden ve okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri; çocuğun gelişiminin desteklenmesi (Oktay, 1990; Şahin ve diğ., 2013), sosyalleşmesi (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Foot ve diğ., 2000; Sevinç, 2006; Tokuç, 2007; Gamble ve diğ., 2009; Şahin ve diğ., 2013; Natsiopolou ve Vitoulis, 2015; Fairman ve diğ., 2016; Ceylan, 2019) , okul ve toplum

kurallarını öğrenmesi (Metin ve diğ., 1993; Fairman ve diğ., 2016), ilkokula hazırlanması (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Foot ve diğ., 2000; Tokuç, 2007; Gamble ve diğ., 2009; Natsiopolou ve Vitoulis, 2015; Fairman ve diğ., 2016), akademik beceriler edinmesi (Metin ve diğ., 1993; Fairman ve diğ., 2016; Ceylan, 2019), çocuğun bakımı (Metin ve diğ., 1993; Tokuç, 2007) ve bağımsızlaşması (Natsiopolou ve Vitoulis, 2015; Foot ve diğ., 2000) konularında yoğunlaşmaktadır.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüş, tercih ve beklentilerini sorgulayan çalışmalarda ebeveynin ve çocuğun demografik özellikleri ile ilgili değişkenlerin ve çocuğun devam ettiği kurum türünün etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmalara katılan ebeveynlerin daha çok anneler olduğu, çalışmaların araştırma gruplarının tamamının veya büyük çoğunluğunun annelerden oluştuğu görülmüştür (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Sevinç, 2006; Özen, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012; Çakıroğlu, 2013) . Babaların katılımı sınırlı olduğu için babalara ait demografik veriler de az sayıda çalışmada araştırılmıştır (Koç, 1996; Tulan, 2005; Yaman ve Saçkes, 2017).

Ebeveynin yaşı ile okul öncesi eğitim kurumu seçimini etkileyen kurum özellikleri arasında Natsiopolou ve Vitoulis (2015)'in çalışmasında anlamlı ilişki bulunurken, Tokuç (2007) ve Yeşilyurt (2011) kurum özellikleri ile ebeveyn yaşı arasında ilişkiye rastlamamıştır. Ebeveynin öğrenim durumu, ebeveynlerin tercih ve beklentileriyle ilişkili bulunan değişkenlerden biridir (Koç, 1996; Sevinç, 2006; Rose ve Elicker, 2008, Yeşilyurt, 2011). Ancak ebeveynin öğrenim durumu ile tercih ve beklentileri arasında anlamlı ilişki bulunamayan çalışmalar da vardır (Köksal, 2002; Tokuç, 2007; Özen, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012). Ebeveynin çalışma durumu, okul öncesi eğitim kurumlarıyla ilgili görüşlerini etkilemektedir (Köksal, 2002; Tokuç, 2007; Özen, 2008, Yeşil-Dağlı, 2012). Ancak bazı çalışmalarda ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdikleri özellikler ve kurumdan beklentileri ile çalışma durumları arasında ilişki bulunamamıştır (Foot ve diğ., 2000; Gamble ve diğ., 2009). Dolayısıyla ebeveynlerin demografik verilerinin kurum seçimindeki etkisini ortaya koyan çalışma sonuçları birbiriyle tutarlılık göstermemektedir.

Çocukla ilgili değişkenlerin (çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, kardeş sırası) ebeveynlerin kurumdan beklentileri ve tercihleri ile ilişkisi araştırmalarda çok fazla yer bulamamıştır. Az da olsa çocuğun cinsiyeti ve yaşı ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri arasındaki ilişkiye yer veren çalışmalar

vardır (Rose ve Elicker, 2008; Natsiopoulou ve Vitoulis, 2015, Yaman ve Saçkes, 2017). Çocuğun kardeş sayısı ve sırası; Yeşil-Dağlı'nın (2012) çalışmasında sorgulanmış, ebeveynlerin tercihleriyle ilişkili bulunmuştur. Gamble ve arkadaşları (2009) ise evdeki çocuk sayısı ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimleri arasında anlamlı ilişki bulamamıştır. Çocuğun okula başlama yaşının ebeveynlerin tercihleri üzerindeki etkisini araştıran çalışmalara ise rastlanamamıştır. Demografik özelliklerin yanı sıra çocuğun devam ettiği okul türü (devlet/özel) ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki de araştırılmıştır. Ebeveynlerin tercih ve beklentileri ile çocuğun devam ettiği kurum türü arasında anlamlı ilişki bulunan çalışmaların yanı sıra (Koç, 1996; Tokuç, 2007), tam tersi sonuca ulaşılan çalışmalar da mevcuttur (Tulan, 2005, Argon ve Akkaya, 2008).

Yapılan çalışmalar alana çok önemli katkılar sunmuş olmakla birlikte, literatürdeki bazı boşlukları da ortaya çıkarmıştır. Öncelikle, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarını seçme nedenleri hakkında yapılan sınırlı sayıda araştırma bulunmaktadır. Var olan çalışmalarda ise bulgular sadece çeşitlilik arz etmekle kalmayıp aynı zamanda birbiriyle tutarlı değildir. Kurumdan beklentilerin demografik verilere göre değişip değişmediğini inceleyen çok az çalışma yapılmıştır. Az sayıda olan bu araştırmalarda ise daha çok annelerin demografik verileri kullanılmıştır. Babaların ve çocukların demografik özellikleri sınırlı sayıda çalışmada ele alınmış olup, onların demografik özelliklerinin de kurum seçimini ve kurumdan beklentileri etkileyebileceğine dair ipuçları oluşmuştur. Çünkü ebeveynlerin çocukları hakkında karar verirken çocuklarının yaşı, cinsiyeti gibi özelliklerini göz önünde bulundurmaları kaçınılmazdır. Ayrıca, çocukları ile ilgili karar verirken pek çok ailede anne ve baba beraber karar vermekte olup, babanın özellikleri de önem arz etmektedir.

Öte yandan ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri günümüzdeki hızlı değişimden etkilenen ve güncelliğini koruyan bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla, ebeveynlerin okul öncesi kurumu seçerken dikkat ettikleri özellikleri detaylandıracak ve ebeveynlerin diğer araştırmalarda parçalı olarak sorulmuş olan özellikleri bir arada karşılaştırılmalı olarak değerlendirmelerini sağlayacak; bunları yaparken de hem anne ve babanın hem de çocuğun demografik özellikleri ve aile yapısını göz önünde bulunduracak bir araştırma yapılması çok önemli bir ihtiyaç olarak ortaya çıkmıştır.

1.2. Amaç

Bu araştırmanın amacı ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde önem verdiği kurum özellikleri ve kurumdan beklentileri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Ayrıca, ebeveynlerin görüşlerinin, anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türü ile ilişkisi araştırılmıştır.

1.2.1. Alt Amaçlar

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıda sıralanan sorulara yanıt aranmıştır:

1) Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde, kuruma ait özelliklerin önem derecesi nedir?
2) Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde, kuruma ait özelliklerin önem sıralaması nedir?
3) Ebeveynler için kurum özelliklerinin önem derecesinin tahmin edilmesinde anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türü ne derece etkilidir?
4) Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri ne düzeydedir?
5) Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumundan beklenti düzeylerinin tahmin edilmesinde anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türü ne derece etkilidir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Ülkemizde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimini ve kurumdan beklentilerini ele alan az sayıda çalışmanın daha çok betimsel nitelik taşıdığı görülmüştür. Demografik özelliklerin etkisini araştıran çalışmalar ise annelerin görüşlerine ve demografik özelliklerine odaklanmıştır. Babaların ve okul öncesi eğitimden faydalanan çocuğun özelliklerinin etkisi ise çok az sayıda araştırmada incelenmiştir. Bu araştırma anne, baba ve çocuk ile ilgili demografik verilerin etkisini birlikte değerlendirmiştir.

Önceki çalışmalarda ele alınan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin görüşleri üzerindeki etkisinin birbirinden bağımsız olarak değerlendirildiği görülmüştür. Bu araştırmada ise sıralı lojistik regresyon analizi kullanılarak ebeveynlerin tercihlerini etkilediği düşünülen ebeveynlerin yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, okula başlama yaşı ve devam edilen kurum türü değişkenlerinin etkisinin birlikte araştırıldığı bir model yapılandırılmıştır.

Ayrıca önceki çalışmalarda yer alan kurum özellikleri ve beklentiler bir araya getirilerek ebeveynlerin görüşlerinin daha geniş bir perspektifle sorgulanması amaçlanmıştır. Önceki çalışmalarda da yer alan kurum özelliklerinden; eğitimin niteliği, öğretmenlerin mesleki yeterlilikleri ve iletişim becerileri, yöneticilerin mesleki yeterlilikleri ve iletişim becerileri, okulun sunduğu temizlik, beslenme, sağlık ve güvenlik gibi hizmetler, kurumun konumu, yakınlığı, saatleri, sosyal ve sanatsal çalışmalar, önceki velilerin tavsiyeleri, kurumun fiziksel koşulları, kullanılan eğitsel ve oyun materyallerinin yeterliliği gibi etmenler bu çalışmada bir araya getirilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumunun kalitesinin değerlendirilmesinde bir ölçüt olan ve az sayıda çalışmada yer verilen öğretmen-çocuk sayıları ve aile katılımı bu çalışmaya dahil edilmiştir. Yine az sayıda çalışmada yer bulan ancak ebeveynler tarafından çok önemli bulunan okul öncesi eğitim kurumunun güvenilirliği kavramına yer verilmiştir. Çocuğun içinde bulunduğu çevrenin gelişimine katkısı düşünülerek, ebeveynlerin okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısına verdiği önem de araştırılmıştır. Araştırmanın bu yönleriyle literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. Sayıltılar

Bu araştırmada veri toplamak için katılımcılara anket uygulanmıştır ve uygulama iki temel varsayım üzerine oturtulmuştur:

1) Araştırmaya katılan aileler, anket sorularını doğru olarak anlamış ve samimiyetle cevaplamıştır.

2) Katılımcılar kendileri ile ilgili doğru bilgiler vermiştir.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırma İstanbul ili Başakşehir ilçesinde 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı devlet anaokulu, anasınıfı ve özel

anaokullarına devam eden çocuklardan uygun örneklem yoluyla seçilen çocuklar ve velileri ile yapılmıştır. Araştırmanın bulguları okul öncesi dönemde çocukları olan velilerin okul öncesi kurum seçimini etkileyen faktörleri ve beklentilerini anlamak açısından ışık tutmaktadır; fakat bu bulgular okul öncesi dönemde çocukları olan ailelerin tamamına genellenemez.

- Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüş ve beklentileri, kullanılan anketin ölçtüğü bilgilerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Ebeveyn: Anne ve baba veya çocuğun bakım ve sorumluluğunu üstlenen kişi/kişiler.

Okul Öncesi Eğitim Kurumu: Okul öncesi çağında bulunan çocukların eğitim gördüğü anaokulu ve anasınıfları.

Okul Öncesi Eğitim Kurumunun Güvenliği: Çocuğun fiziksel tehlikelere karşı korunması için alınan önemlerin tümü.

Okul Öncesi Eğitim Kurumunun Güvenilirliği: Ailelerin çocuklarını gönderdikleri okul öncesi eğitim kurumuna duyduğu güven.

2. İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde okul öncesi eğitimin tanımı, amaç ve ilkeleri, tarihsel gelişimi, günümüzde kurum merkezli okul öncesi eğitimin genel durumu, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarını seçme nedenleri, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlardan beklentileri ve bu alanda yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Okul Öncesi Eğitim

2.1.1. Okul Öncesi Eğitimin Tanımı ve Amaçları

Ülkemizde yaygın olarak 36-72 aylık çocuklara zorunlu eğitimden önce verilecek eğitimi ifade etmek amacıyla kullanılan okul öncesi eğitimin tanımı birçok uzman tarafından yapılmıştır. Bu tanımlar incelendiğinde; ailelerle iş birliği içerisinde çocuğun gelişiminin desteklenmesi, çocuğun sonraki eğitim basamağına hazırlanması, çocuğa sosyal becerilerin kazandırılması ve çocuğa sunulacak zengin uyarıcı bir çevreyle çocuğun potansiyelinin en üst basamağına ulaşması, çocuklar arasında fırsat eşitliğinin sağlanması üzerinde durulan konular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Oktay'a göre (1990) okul öncesi dönem; çocuğun doğumundan ilkokula başlayıncaya kadar sürer. Bu dönemdeki eğitsel etkinliklerin tümüne 'okul öncesi eğitim' adı verilir. Çocuğun hızlı bir gelişme gösterdiği, öğrenme kapasitesinin yüksek olduğu, sevgiye ve ilgiye en çok ihtiyacının olduğu bu dönem, çocuğun aynı zamanda çevreden gelen etkilere de en açık olduğu dönem olarak nitelenebilir.

Okul öncesi eğitimi; On Dördüncü Milli Eğitim Şurası'nda şöyle tanımlanmıştır:

> "Okul öncesi eğitimi, 0-72 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkanları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim sürecidir (MEB, 1993)."

Ülküer'e göre (1993, 24) okul öncesi eğitim, "çocuğun doğumundan ilkokulun ilk yıllarına kadar devam eden, çocuğun doğuştan getirdiği gelişim potansiyelini azami ölçüde ortaya çıkarması için gerekli ortamı ailede, toplumda ve okulda sağlamayı

garantileyerek, çocuğun tüm gelişimine katkıda bulunan, devamlı bir eğitim sürecidir."

Kandır'a göre (2001) okul öncesi eğitim; "kişiliğin şekillendiği erken çocukluk dönemini, çocukların fiziksel, sosyal, duygusal ve bilişsel gelişimleri açısından en sağlıklı şekilde geçirmesini, onları hayata hazırlamayı ve aileyi okul öncesi eğitimi konusunda bilgilendirmeyi amaçlamaktadır."

Okul öncesi eğitimin amaçları toplumlara ve ülkelere göre çeşitlilik göstermektedir. Mialaret okul öncesi eğitimin genel amaçlarını; toplumsal amaçlar, eğitici amaçlar ve çocuğun gelişmesi ile ilgili amaçlar olarak özetlemektedir. Okul öncesi eğitim kurumları çalışan kadınların çocuklarına bakmak, her sınıftan çocuğa eğitim fırsatı sunmak ve çocuğun sosyalleşmesine yardımcı olmak suretiyle toplumsal amaçlarını, çocuğun dil-iletişim becerilerini, duyu organlarını ve çevreye duyarlılığını geliştirerek, eğitici amaçlarını, çocuğa yapılacak eğitimsel etkinliklerin, çocuğun gelişim evrelerine göre düzenlenmesini sağlayarak çocuğun gelişmesi ile ilgili amaçlarını gerçekleştirmektedirler (Mialaret 1977'den akt. Oktay, 1990).

Başal'a göre (2005, 16) okul öncesi eğitimin temel amacı; "çocuğun ilköğretime başlamadan önce, bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal bir bütün olarak gelişmesi için uygun bir ortamda uygun bir eğitimin verilmesidir. Gelişmenin çok hızlı olduğu bu dönemde, okul öncesi eğitim kurumları; yaşlarına ve düzeylerine uygun bazı yaşantılar, deneyimler kazandırmak yoluyla çocukların gelişmesine yardımcı olabilmektedir."

Ülkemizde 1739 Sayılı Türk Milli Eğitim Temel Kanununun 20. Maddesinde yer alan okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri; çocukların milli ve manevi değerlere bağlı, insani ve evrensel değerleri, hak ve sorumluluklarını bilen, farklılıklara saygılı bireyler olarak yetiştirilmesi, gelişimlerinin desteklenmesi, anadilinin doğru ve güzel konuşulmasının sağlanması, çocuklara sosyal davranışlar kazandırılması ve çocukların ilkokula hazırlanması konularına yoğunlaşmıştır (MEB, 2006).

2.1.2. Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Ülkemizde okul öncesi eğitimin tarihini ilk olarak Karahanlı ve Selçuklular döneminde kurulan "Sıbyan Mektepleri" ya da "Mahalle Mektepleri"ne dayandırmak mümkündür. "Sıbyan mektepleri, zorunluluk olmadan 5-6 yaşındaki çocukları alan ve

onlara 3-4 yıl boyunca Kuran-ı Kerim okumayı, namaz kılmayı, dua ve yazı yazmayı öğreten okullardır. Bazen bu mekteplere veliler, 5-6 yaştan daha küçük çocuklarını mektepte uslu oturup oyalanması ve annesinin evde bir süre rahat etmesi için göndermektedirler. Bu nedenle sıbyan mektepleri kısmen anaokulu ya da çocuk yuvası ve kreşleri gibi düşünülebilir (Akyüz, 1996'dan aktaran Başal, 2005, 43)."

Bugünkü anlamıyla okul öncesi eğitimine ilişkin düşünceler ülkemizde de Avrupa'daki gibi Tanzimat'la birlikte ortaya çıkmıştır. Gayri Müslim topluluklar okul öncesi eğitim kurumları açma konusunda hemen harekete geçerken, Osmanlı anaokulları II. Meşrutiyetle birlikte kurulmaya başlanmıştır. İlk açılan kurumlar özel anaokullarıdır (Türk, 2011; Oktay, 2003).

Resmi anaokulları ise Balkan Savaşları'ndan sonra açılmaya başlamıştır. Bakan Emrullah Efendi 1913 yılında Tedrisât-ı İbtidâiyye Kanunu (İlköğretim Kanunu)'nu çıkarmıştır. Kanunda okul öncesi eğitim kurumlarıyla ilgili maddeler yer almış, 15 Mart 1915'te çıkarılan bir düzenlemeyle de bu kurumların amaçları belirlenmiştir (Türk, 2011; Başal, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarının açılıp faaliyetlerinin devam ettirilmesinde eğitimli anaokulu öğretmeni eksikliği önemli bir problemdi. Kurumların çoğunda Gayri Müslim öğretmenler çalışmaktaydı. 1913-14 öğretim yılında İstanbul Dârülmuallimât'ında (İstanbul Öğretmen Okulu) bir "Ana Muallime" sınıfı kurulmuş ancak 1919'da bu sınıf da kapanmıştır. Bunun sonucunda Osmanlı Devleti'nde okul öncesi eğitim uygulamaları sona ermiştir (Türk, 2011; Başal 2005).

Cumhuriyetin ilan edildiği 1923-1924 eğitim-öğretim yılında okul öncesi eğitim kurumlarının sayısı 80, öğrenci sayısı 5.880 ve bu kurumlarda çalışan öretmen sayısı 136'dır. 1937-38 öğretim yılında kurum sayısı 47'ye ve bu kurumlara devam eden öğrenci sayısı 1555'e düşmüştür. (Başal ve Taner, 2010). Bu durumu Oktay (2003, 4) şöyle açıklamaktadır:

> "Cumhuriyetin kuruluşu sırasında ülkenin içinde bulunduğu şartlar, özellikle ilköğretime öncelik verilmesini gerektirdiğinden bu ilk yıllarda okul öncesi eğitim kurumlarının sayısında herhangi bir ilerleme görülmemektedir. Genç cumhuriyet yeni bir yurttaş tipi yaratmaya çalıştığı için kaynaklarının önemli bir bölümünü ilköğretimdeki okullaşmanın gelişimine harcamıştır. Bu nedenle okul öncesi eğitimi ailelerin ve yerel yönetimlerin sorumluluğuna bırakılmıştır."

1961 yılında yürürlüğe giren 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu okul öncesi eğitimle ilgili çalışmalara hız kazandırmıştır (Deretarla-Gül, 2008).

1962 tarihli Yedinci Milli Eğitim Şurası'nda "Anaokulları ve Anasınıfları Yönetmeliği"nin hazırlanmasıyla ilgili karar alınmış ve Milli Eğitim Bakanlığı'nda oluşturulan komisyonun hazırladığı yönetmelik, Terbiye Kurulunun incelemesine sunulmuştur. (Altay ve diğ., 2010; Deretarla-Gül, 2008).

1965 yılında yürürlüğe giren 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu özel okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik düzenlemeleri kapsamaktadır (Deretarla-Gül, 2008).

1973 yılında yürürlüğe giren '1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda, okul öncesi eğitime, örgün eğitim sistemi içinde yer verilmiş ve okul öncesi eğitim kurumlarının kuruluşuyla ilgili detaylar açıklanmıştır (Deretarla-Gül, 2008).

1974 tarihli Dokuzuncu Milli Eğitim Şurası, cumhuriyetin kuruluşundan 1974 yılına kadarki süreçte okul öncesi eğitimle ilgili en detaylı çalışmayı kapsamaktadır. Şurada okul öncesi eğitimin kapsamı, amaç ve görevleri ve kuruluş şekilleri düzenlenmiştir. Okul öncesi eğitimi, zorunlu öğretim yaşına gelmemiş çocuklar için isteğe bağlı bir eğitim olarak tanımlanmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarının bağımsız anaokulları, temel eğitim kurumlarına bağlı anasınıfları veya diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak kurulabileceği belirtilmiş, kurumların amaç ve görevleri tanımlanmıştır (MEB, 1974; Altay ve diğ., 2010).

1981 tarihinde gerçekleştirilen Onuncu Milli Eğitim Şurası'nda okul öncesi eğitimin zorunlu hale getirilmesi, yaygınlaştırılması ve okullaşma oranının arttırılması yönünde çalışılması kararı alınmıştır (MEB, 1981; Altay ve diğ., 2010).

27 Ekim 1983 tarihinde 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu ile 0-60 aylık çocukların bakımı ve eğitimi ile ilgili kurumların açılması ve denetlenmesi Sağlık Bakanlığı'nın görevleri kapsamına alınmıştır (TÜSİAD, 2005; Deretarla-Gül, 2008).

1988 yılında düzenlenen On İkinci Milli Eğitim Şurası'nda, okul öncesi eğitimden lisansüstü eğitime kadar, eğitim sisteminin bütünleştirilmesine ve okul öncesi eğitim programlarının ülkenin sosyal ve kültürel yapısına, değer sistemlerine uygun olarak geliştirilmesine yönelik karar alınmıştır (MEB, 1988; Altay ve diğ., 2010).

1991-1992 öğretim yılında Anaokulu Öğretmenliği Bölümü dört yıla çıkarılmıştır. İlk kez bu yıl anaokulu öğretmenliği, eğitim fakültesi bünyesinde ayrı bir bölüm olarak yer almıştır (Başal, 2005).

1992 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Okul Öncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü kurulmuş ve "Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Kurumlar Yönetmeliği" ile okul öncesi eğitim uygulamalarına yönelik ayrıntılı düzenlemeler yapılmıştır. Çocuğa temel davranışların kazandırılmasını esas alan çocuk merkezli ve aktif öğrenmeyi destekleyen eğitim programı üniversitelerin de desteğiyle hazırlanmıştır (MEB, 2002).

1993 yılında düzenlenen On Dördüncü Milli Eğitim Şurası'nın gündem maddelerinden birisi okul öncesi eğitim olmuştur. Şura'da anaokulu ve ana sınıfı kavramları tanımlanmış, kreş kurulumuyla ilgili esaslar, personel özellikleri, okul öncesi eğitimine ayrılacak devlet bütçesi, aile eğitimi, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin desteklenmesi, okul öncesine yönelik yayın hazırlayan yayıncıların desteklenmesi, öğretmenler için program, kaynak ve rehberlik hizmetleri veren birimler oluşturulması, okul öncesi eğitime yönelik kanun çıkarılmasının desteklenmesi, bakanlık ve üniversitelerin okul öncesi eğitim konusunda birlikte çalışmaları ile ilgili kararlar verilmiştir (MEB, 1993; Altay ve diğ., 2010).

14 Temmuz 2004'te "Gebe veya Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına Dair Yönetmelik" yayınlanmıştır. Bu yönetmelikte 150 ve daha fazla kadın işçi çalıştıran işverenin, çalışanların okul öncesi dönemdeki çocukları için okul öncesi eğitim kurumu açmasına yönelik hükümler bulunmaktadır (Deretarla-Gül, 2008).

2006-2007 eğitim-öğretim yılında Avrupa Birliği ve uluslararası normlara uyum sağlamak amacıyla, alanda yapılan araştırma ve uygulamalardan alınan geri bildirimler de dikkate alınarak okul öncesi eğitim programı güncellenmiştir (MEB, 2006).

2013 yılında ise 2006 yılında denenip uygulanmaya başlanan "36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı" alan araştırmalarından gelen dönütler ve Okul Öncesi Eğitimin Güçlendirilmesi Projesi kapsamında yapılan analizler dikkate alınarak güncellenmiştir (MEB, 2013).

Çocuğun erken yaşta eğitilmesi konusu cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen sürede öncelikli olarak ailelerin sorumluluğuna bırakılmıştır. 5 Ocak 1961 gün ve 222 sayılı, İlköğretim ve Eğitim Kanunundan sonra ülkemizde okulöncesi eğitime verilen önem artmış ve buna paralel olarak eğitim çalışmaları yaygınlaşmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile Sağlık ve Çalışma Bakanlıkları da kurum açma ve açılmasını teşvik etme yolunda önemli katkılar sağlamışlardır. Ancak okullaşma açısından değerlendirildiğinde mevcut çabaların yeterli olmadığı ve ülkemizin OECD ülkelerinin gerisinde olduğu görülmektedir (Çelik ve Gündoğdu, 2007; Oktay, 2003).

2.1.3. Günümüzde Okul Öncesi Eğitim Kurumları

Türkiye'de okul öncesi eğitimin yaygınlaşmasına yönelik farklı modeller kurum merkezli eğitim modeli, aile merkezli eğitim modeli, kurum-aile ve toplum merkezli modeller ve uzaktan eğitim modeli şeklinde sınıflandırılabilir. (Oktay, 2003). Bu bölümde araştırmaya konu olan kurum merkezli okul öncesi eğitimi incelenecektir.

Ülkemizde okul öncesi eğitiminin kurumsal yapısı TÜSİAD (2005, 80) raporunda şöyle açıklanmaktadır:

> "Okul öncesi eğitim hizmetleri resmi kurumlar ve sivil toplum kuruluşları tarafından verilmektedir. Resmi kurumlarca verilen hizmetlerde birden fazla devlet kuruluşu görev almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı içinde ağırlıklı olarak Okulöncesi Eğitimi Genel Müdürlüğü, Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü bu hizmeti vermektedir. Bu genel müdürlüklere ek olarak, Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi, Erkek Teknik Öğretim, Ticaret ve Turizm, Din Öğretimi, Özel Eğitim Rehberlik ve Danışmanlık Hizmetleri Genel Müdürlükleri ve Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı bünyesinde de ana sınıfları vardır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, 1475 sayılı İş Kanunu çerçevesinde açılan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'na bağlı kurumlar, Silahlı Kuvvetler, Türkiye Büyük Millet Meclisi, üniversiteler ve yerel idareler bu hizmeti veren diğer kurumlardır."

Devlet kuruluşlarına ek olarak Sivil Toplum Kuruluşları (STK) da okul öncesi eğitim hizmetleri vermektedir. Bu STK'ların öne çıkanları Anne Çocuk Eğitim Vakfı, Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı ve Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ile UNICEF'tir. Çeşitli yasa ve yönetmeliklerle resmi ve özel kuruluşlar tarafından açılan okul öncesi eğitim kurumlarının denetlenmesi, Milli Eğitim Bakanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumu tarafından gerçekleştirilmektedir (TÜSİAD, 2005; Oktay, 2003).

Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumundan izin alınarak açılan okul öncesi eğitim kurumu türlerine ve tanımlarına aşağıda yer verilmiştir:

Kreşler: 0-24 aylık çocukların bakım, beslenme ve korunmasını gerçekleştiren kurumlardır.

Yuvalar: 24-48 aylık çocukların bakım ve eğitimlerini gerçekleştiren kurumlardır.

Anaokulları: 36-66 aylık çocukların bakım ve eğitimlerini gerçekleştiren kurumlardır.

Ana Sınıfları: İlkokullar bünyesinde açılan, özellikle olumsuz sosyo-ekonomik koşullardan gelen 48-66 aylık çocukları desteklemek ve ilköğretime hazırlamak amacıyla açılan sınıflardır.

Kreş ve Gündüz Bakım Evleri: Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak, 0-72 aylık çocukların sağlıklı büyüme ve bakımını gerçekleştirmek amacıyla açılan kurumlardır. Özel kişi ve kuruluşlar da İl Sosyal Hizmet Müdürlüğünden izin alarak Özel Kreş ve Gündüz Bakımevi açabilmektedir.

Çocuk Evi: 0-12 yaş çocukların bakımını sağlamak amacıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı olarak açılan kurumlardır.

Uygulama Sınıfı: 36-66 aylık çocukların eğitimi amacıyla Kız Meslek Liseleri bünyesinde açılan sınıflardır.

Özel Türk Anaokulu: 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan 36-66 aylık çocuklara eğitim veren kurumlardır.

Özel Yabancı Anaokulu: 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre yabancı uyruklular tarafında açılan 36-66 aylık çocuklara eğitim veren kurumlardır.

Özel Azınlık Anaokulu: 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'na göre açılan, azınlık vatandaşlarının 36-66 aylık çocuklara eğitim veren kurumlardır (Oktay, 2003; Başal, 2005).

Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 Örgün Eğitim İstatistiklerinden elde edilen veriler doğrultusunda, okul öncesi eğitim kurumu çeşidine göre okul, öğrenci, öğretmen ve derslik sayıları Tablo 2.1'de gösterilmiştir.

Tablo 2. 1: Okul Öncesi Eğitim Kurumu Çeşidine Göre Okul, Öğrenci, Öğretmen ve Derslik Sayıları

	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Öğretmen Sayısı	Derslik Sayısı
M.E. B. Anaokulları Toplam	10 073	647 685	45 135	44 587
Resmi	2 546	370 393	19 221	12 826
Özel (Türk, Yabancı, Azınlık)	3 369	136 383	10 732	21 094
M.E. B. Anasınıfları Toplam	21 173	853 403	39 122	34 265
Resmi	20 120	810 694	35 739	30 316
Özel (Türk, Yabancı, Azınlık)	1 053	42 650	3 383	3 949
Mobil Anaokulları	-	59	-	-
M.E.B.'e Bağlı Olmayan Resmi Kurumlar Toplam	2 309	83 587	6 467	6 467
657 Sayılı Kanunla Açılan Kurumlar	110	7 537	700	576
Toplum Temelli Kurumlar	2199	76 050	5 767	5 449
M.E.B.'e Bağlı Olmayan Özel Kurumlar Toplam	**1 849**	**57 322**	**8 715**	**8 715**
Kreş ve Gündüz Bakımevleri (S.H.C.E.K.)	1847	57 067	8 695	8 580
Kreşler (İş kanununa göre işletmelerde açılan kurumlar)	2	255	20	11
GENEL TOPLAM	31 246	1 501 088	84 257	78 852

MEB, Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018

Tablo 2.1'de görüldüğü üzere, 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Türkiye genelinde hizmet veren okul öncesi eğitim kurumu sayısı 31.246, toplam öğrenci sayısı 1.501.088, öğretmen sayısı 84.257, derslik sayısı 78.852'dir. Milli Eğitim Bakanlığına

bağlı olan ve olmayan kurum çeşitlerine göre okul, öğrenci, öğretmen ve derslik sayıları da tabloda yer almaktadır. Tabloda görüldüğü üzere okul öncesi eğitime devam eden öğrenciler büyük oranda Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilkokullar bünyesindeki resmi anasınıflarına devam etmektedirler.

Ülkemizde Okul Öncesi Eğitimin yaygınlaştırılması çalışmaları devam etmektedir. 5 yaş grubu çocuklar bu konuda öncelikli grubu oluşturmaktadır ancak 3-5 yaş arası çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına katılımının yaygınlaştırılması eğitimle ilgili hedeflerin arasında yer almaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 yılı örgün eğitim istatistiklerine göre Türkiye'de yaşlara göre net okullaşma oranları Tablo 2.2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. 2: 2017-2018 Yılı Okul Öncesi Net Okullaşma Oranları

Yaş	**Toplam (%)**	**Erkek (%)**	**Kadın (%)**
3-5 yaş (2012-2014 doğumlular)	38,52	38,84	38,18
4-5 yaş (2012-2013 doğumlular)	50,42	50,87	49,95
5 yaş (2012 doğumlular)	66,88	67,95	65,75

MEB, Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2017-2018

Tablo 2.2'de görüldüğü gibi, 3-5 yaş grubu çocukların net okullaşma oranı toplamda %38.52, 4-5 yaş grubu çocukların net okullaşma oranı toplamda 50.42, 5 yaş grubu çocukların net okullaşma oranı toplamda %66.88'dir. Erkek çocuklar ve kız çocukların okullaşma oranlarında erkek çocuklarınki kız çocuklarına göre bir miktar fazladır.

0-3 yaş arası çocukların bakımı genellikle aile ve akrabalar tarafından sağlanmaktadır. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın 2011 Aile Yapısı Araştırmasına göre küçük çocuklara %89,6 gibi yüksek bir oranla anneler bakmaktadır. Annenin çalışması durumunda büyükanneler öncelikli bakıcı durumunda

iken kreşler, babalar veya diğer bakıcılar tarafından büyütülen çocukların oranı sırasıyla %2,4, %1,5 ve %1,2'dir. Annelerin eğitim seviyesi yükseldikçe çocuk bakımında kreşlerin tercih edilme oranı yükselmektedir (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2011).

Günlük bakımı kreşlerde veya ücretli bakıcılardan alan küçük çocukların, her ikisi de çalışan, sosyo-ekonomik düzeyi yüksek anne babaların çocukları olduğu varsayılırsa, ilkokul çağına gelmemiş çocukların büyük çoğunluğuna onların bilişsel gelişimini yeterince destekleyecek bilgi veya fırsatlardan yoksun olma olasılığı yüksek anneler veya diğer aile büyükleri bakmaktadır (UNICEF, 2012).

2.2. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları İle İlgili Görüşleri

Bu bölümde ailelerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşleri; kurumları seçme nedenleri, kurum seçimini etkileyen kurum özellikleri ve kurumdan beklentileri bağlamında detaylı olarak incelenecektir.

2.2.1. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimleri

Ailelerin en önemli görevlerinden biri çocukları için nitelikli bir okul öncesi eğitim kurumu seçmeleridir. Ailelerin okul öncesi eğitimi hakkındaki bilgileri okul öncesi eğitim kurumu seçimini ve okul öncesi eğitim kurumundan beklentilerini etkilemektedir (Koç, 1996).

Ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla yapılan bir çalışmaya katılan ebeveynlerin % 70.6'sı çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna vermeden önce okul öncesi eğitim kurumları hakkında bir ön araştırma yaptıklarını , %8.1'i ise hiçbir araştırma yapmadıklarını belirtmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumu hakkında araştırma yapan ebeveynlerin %33.1'inin "eğitim programlarını karşılaştırmak", %30.9'unun "anaokullarının fiziksel özelliklerini karşılaştırmak" ve %13.2'sinin de "öğretmen seçmek" amacıyla ön araştırma yaptıkları saptanmıştır (Aktaş-Arnas, 2002).

NAEYC (National Association for the Education of Young Children) ailelerin çocukları için anaokulu, kreş, anasınıfı arayışlarında doğru tercih yapabilmelerine yardımcı olmak amacıyla 10 standart belirlemiştir. Araştırmalardan elde edilen veriler doğrultusunda uzmanlar ve eğitimciler tarafından belirlenen bu standartlar ve kriterler

aynı zamanda erken çocukluk programları için NAEYC akreditasyon sistemini oluşturmaktadır. Bu standartlar şunlardır:

1. *İlişkiler:* Okul öncesi eğitim kurumu, tüm çocuklar ve yetişkinler arasında olumlu ilişkileri geliştirmeli. Çocuğun bir birey olarak kendi değerinin farkına varmasını ve kendisini toplumun bir üyesi olarak görmesini desteklemeli.
2. *Eğitim Programı:* Eğitim programı çocuk merkezli olmalı ve çocuğun sosyal, duygusal, fiziksel, dil ve zihinsel gelişimini desteklemeli.
3. *Öğretim*: Çocukların eğitim programında belirlenen hedeflere ulaşmasını sağlayan gelişimsel, kültürel ve linguistik olarak uygun ve etkili öğretim yaklaşımları kullanılmalı.
4. *Çocuğun Gelişiminin Değerlendirilmesi:* Program, çocukların öğrenme ve gelişimi hakkında sistematik, formal ve informal değerlendirmeler içermeli.
5. *Sağlık:* Çocukların beslenme ve sağlıkları desteklenmeli, hastalık ve kazalardan korunmaları için önlemler alınmalıdır.
6. *Personel Yeterlilikleri ve Destek:* Öğretmenler çocukların öğrenme ve gelişimlerini desteklemek ve ailelere rehberlik yapmak için gerekli mesleki yeterliliklere sahip olmalıdır.
7. *Aileler:* Okul öncesi eğitim kurumu her çocuğun ailesiyle işbirliğine, karşılıklı güven ve saygıya dayalı bir ilişki kurmalıdır.
8. *Toplumla İlişkiler:* Okul öncesi eğitim kurumu, program hedeflerine ulaşabilmek için toplumsal kaynakları kullanmalı ve çocukların sosyal çevresiyle ilişkiler kurmalıdır.
9. *Fiziksel Çevre:* Okul öncesi eğitim kurumu hem kapalı hem de açık alanlarda güvenli ve sağlıklı bir fiziksel çevreye sahip olmalıdır.
10. *Yönetim ve Liderlik:* Okul öncesi eğitim kurumu; tüm çocuk, aile ve personelin yüksek kalitede deneyimler yaşayabilmesini sağlayan etkili politika ve sistemlerle yönetilmelidir (NAEYC, [23.12.2018]).

Bee ve Boyd (2009), çocukları için yüksek nitelikli bir gündüz bakımı seçmek isteyen ebeveynlere tavsiyelerde bulunmuşlardır. Buna göre ebeveynlerin kurum seçiminde kurumun şu özelliklerine dikkat etmeleri gerekmektedir: öğretmen çocuk

oranının düşük olması, düşük grup mevcudu, çocukların oyun oynayabilmesi için düzenlenmiş temiz, renkli bir alan, günlük plan, duyarlı bakıcılar ve bilgili bakıcılardır.

Milli Eğitim Bakanlığı'na göre (2006), okul öncesi eğitim kurumunun kalitesi kurumdaki yetişkin-çocuk oranı, araç-gereç ve kaynaklar, öğretmen ve diğer personel gibi etkenlerden etkilenir. Okul öncesi eğitim kurumları kalite açısından incelenirken; aile katılımı, kurumsal özellikler, eğitim ortamları, program, personel (öğretmen-yönetici), eğitimin değerlendirilmesi boyutları ile ele alınmalıdır. Bu bağlamda okul öncesi çağı çocuklarına sağlanan hizmetlerin kalitesi;

- Çocuk ile yetişkinler arasındaki sözlü etkileşimlerin kalitesi,
- Öğretmenlerin eğitim programı bilgi ve anlayış düzeyi,
- Öğretmenlerin küçük çocukların nasıl öğrendikleri ile ilgili bilgileri,
- Öğretmen ve diğer yetişkinlerin çocukları çatışmaları çözmede nasıl destekledikleri,
- Çocukların öğrenmelerinin evde desteklenmesinin sağlanması gibi ögelerle de yakından ilişkilidir.

Ülkemizde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini konu alan araştırmalar incelenerek ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen kurum özellikleri tespit edilmiştir. Tablo 2.3'te araştırmalarda öne çıkan ilk üç özellik önem derecesine göre sıralanmıştır. Bu özellikler 8 ana başlıkta toplanmıştır. Bunlar;

1. Eğitim Programı
2. Hizmetler (Güvenlik, Sağlık, Beslenme ve Temizlik),
3. Ulaşılabilirlik (Ücret, Saatler, Konum),
4. Öğretmenler ve Personelin Özellikleri,
5. Fiziksel Koşullar,
6. Yönetim,
7. Aile ile İlişkiler,
8. Güvenilirlik ve Tanıdıkların Tavsiyeleridir.

Tablo 2. 3: Araştırma Sonuçlarına Göre Ülkemizde Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarını Seçerken Önem Verdiği Kurum Özellikleri

Araştırma	1.Derece Önemli	2.Derece Önemli	3.Derece Önemli
Oktay, 1990	Temizlik ve sağlık	Güvenlik	Beslenme
Metin & diğ., 1993	Eğitimin kalitesi ve eğitimcilerin	Sağlıklı ve güvenli bir ortam	Fiziksel ortam
Koç, 1996	Yönetim	Personel	Eğitim programı
Üstünova, 1998	Eğitim kalitesi	Uzman eğitimciler	Sağlık ve güvenlik
Aktaş-Arnas, 2002	Temizlik ve düzen	Aile ile ilişkiler	Eğitim programı
Sevinç, 2006	Sağlık ve güvenlik	Eğitimin kalitesi	Sınıftaki öğretmen ve çocuk sayısı
Tokuç, 2007	Eğitim anlayışı	Tanıdıkların tavsiyesi	Okulun eve, işe yakınlığı
Argon & Akkaya, 2008	Eğitim programı	Temizlik ve düzen	Aile ile ilişkiler
Topaç ve diğ., 2012	Eğitim kalitesi	Güvenilirlik	Fiziki ortam
Yeşil-Dağlı, 2012	Güvenilirlik	Temizlik ve düzen	Eğitim faaliyetleri
Çakıroğlu, 2013	Öğretmenlerin öğrenim durumu ve	Okulun eve veya iş yerine yakınlığı	Eğitim anlayışı
Yaman & Saçkes, 2017	Sağlık ve beslenme	Eğitim programı	İletişim ve ulaşılabilirlik
Ceylan, 2019	Okulun yakınlığı	Güvenilirlik	Ücret

Tablo 2.3'te yer alan kurum özelliklerinden eğitim programı, hizmetler (güvenlik, sağlık, beslenme ve temizlik), ulaşılabilirlik (ücret, saatler, konum), öğretmenler ve personelin özellikleri, fiziksel koşullar, yönetim, aile ile ilişkiler, güvenilirlik ve tanıdıkların tavsiyeleri bu bölümde ayrıntılı olarak incelenecektir.

2.2.1.1. Eğitim Programı

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde önem verdiği kurum özelliklerinden biri kurumun eğitim programıdır. Çocuklara sunulacak kaliteli bir eğitim için iyi planlanmış, tüm gelişim alanlarını kapsayan ve çocuk merkezli bir eğitim programı önem taşımaktadır. Eğitim programları günümüzün hızlı değişen dünyasında çocuğun ve toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak sürekli değerlendirilmeli ve geliştirilmelidir (Gürkan, 2012).

Çocuklar için en uygun eğitim yöntemi ile tekniklerin seçilmesi ve kullanılması, onların gelişim özelliklerinin iyi bilinmesi ile mümkün olacaktır. Bu nedenle okul öncesi eğitim kurumlarında "çocuk merkezli" okul öncesi eğitim programlarının onların eğitim ihtiyaçlarına en iyi şekilde cevap vereceği düşünülmektedir. Çocuk merkezli eğitimde ulaşılması hedeflenen temel beceriler; Türkçeyi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimciliktir (Kandır, 2001; MEB, 2015).

Kaliteli bir eğitim, çocuğun gelişimini bütün olarak hedeflemeli, amaçlara ulaşırken gerekli olan fiziksel çevre, program, personel vb. etkenleri dikkate almalıdır. Kaliteli bir eğitim için;

- "Çocukların öğrenme sürelerini ve deneyimlerini arttırmak,
- Planlanmış ve çok amaçlı materyal ve araç gereç kullanmak,
- Çocukta merak uyandıran, keşiflerde bulunduran; hayal kurma, yaratıcı aktivitelerde yer alma, deneme yanılma yolu ile ve oyun ortamında sonuca ulaşmayı sağlayan etkinlikleri gerçekleştirmek,
- Çocuğun algılama yapısını, becerilerini ve bilgi seviyesini arttırarak sonraki eğitim aşamalarına iyi bir temel oluşturmak amaçlanmalıdır (MEB, 2006, 60)."

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anaokulu ve anasınıflarında bakanlık tarafından hazırlanan merkezi program uygulanmaktadır. Bu program çocukların zengin öğrenme deneyimleri aracılığıyla sağlıklı büyümelerini; motor, sosyal ve duygusal, dil ve bilişsel gelişim alanlarında gelişimlerinin en üst düzeye ulaşmasını, öz bakım becerilerini kazanmalarını ve ilkokula hazır bulunmalarını sağlamak amacıyla geliştirilmiştir. Program, çocukların gelişimlerini desteklemesinin yanı sıra bütün gelişim alanlarında görülebilecek yetersizlikleri önlemeyi amaçladığından destekleyici ve önleyici boyutları olan çok yönlü bir program olma özelliği taşımaktadır (MEB, 2013).

Programda kazanım ve göstergeler temel alınmıştır. Çocukların gelişim özellikleri yaş gruplarına göre, kazanım ve göstergeler ise bütün olarak ele alınmıştır. Programın temel özellikleri şunlardır. Program; çocuk merkezlidir, esnektir, sarmaldır, eklektiktir, dengelidir, oyun temellidir, keşfederek öğrenme önceliklidir, yaratıcılığın geliştirilmesi ön plandadır, günlük yaşam deneyimlerinin ve yakın çevre olanaklarının eğitim amaçlı kullanılmasını teşvik eder, temalar/konular amaç değil, araçtır, öğrenme

merkezleri önemlidir, kültürel ve evrensel değerleri dikkate alır, aile eğitimi ve katılımı önemlidir, değerlendirme süreci çok yönlüdür, özel gereksinimli çocuklar için uyarlamalara yer vermektedir, rehberlik hizmetlerine önem vermektedir (MEB, 2013).

Okul öncesi eğitim programları uygulanırken etkinlikler oyun merkezli olarak planlanmalıdır. Başal'a (2005) göre oyun çocuğun yaşamında büyük bir yer tutmaktadır. Çocuk oyun oynarken fizik çevresi ve akran grubu hakkında bilgi toplamaktadır. Dolayısıyla oyun sırasında zihin gelişmekte ve yetenekler ortaya çıkmaktadır. Çocuk oyunla renkleri ayırt etmeyi, büyüklük-küçüklük, uzunluk-kısalık, nitelik ve nicelik kavramlarını yaş düzeylerine uygun olarak öğrenmektedir.

Ebeveynlerin eğitim programı ile ilgili görüşlerine İstanbul'da yapılan bir çalışmada değinilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre, ebeveynlerin %77,5'i okulda uygulanan eğitim programı hakkında bilgi sahibi olduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynlere eğitim programı hakkında bilgi sahibi olmalarının gerekli olup olmadığı hakkındaki düşünceleri sorulduğunda, %97.1'i olumlu yanıt vermiştir. Ebeveynlerin %55.9 'unun "okulda uygulanan programın evde de pekiştirilmesi", %21.3'ünün "öğretmenlerle işbirliğinin sağlanması" ve %18.4'ünün de "çocukların okulda öğrendiklerinin evde takip edilebilmesi" için anne babaların okulda uygulanan eğitim programı hakkında bilgi sahibi olmaları gerektiğini düşündükleri bulunmuştur (Aktaş-Arnas, 2002).

Zonguldak'ta 231 ebeveyne anket uygulanarak gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçlarına göre; örneklemi oluşturan ebeveynlerin büyük çoğunluğu eğitim programından çocuğun yaratıcılığını destekleyen etkinliklere yer verme (%99,5), kelime dağarcığını geliştirme (%99), sağlıklı bedensel gelişimi destekleyici alışkanlıklar kazandırma (%99), çocuğu ilkokula hazırlama (%99), bilgi dağarcığını geliştirme (%97,7), çocuğun anasınıfındaki gelişimi hakkında belli aralıklarla kendilerine bilgi verilme (%97,2) yönünde beklentiye sahiptir.

2.2.1.2. Hizmetler (Güvenlik, Sağlık, Beslenme ve Temizlik)

Etkili bir eğitim-öğretimin gerçekleştirilebilmesi için okul ortamının çocuklar ve okul çalışanları için güvenli, temiz, sağlıklı olmasının ve iyi beslenmenin önemi herkesçe kabul edilen bir gerçektir.

Güvenlik: Bireyin kendisini gerek fiziksel/çevresel gerek sağlık gerekse de psikolojik olarak güvende ve rahat hissetmediği ortamlarda etkili bir öğretim ve

öğrenmenin gerçekleştirilmesi zor, hatta imkânsızdır. Maslow'a göre de güvenlik, temel yaşamsal ihtiyaçlardandır ve vazgeçilmezdir. Bu ihtiyaç karşılanmadan, daha üst seviyedeki gelişim, öğrenme gibi ihtiyaçlar karşılanamaz. Okul ortamının, çocukların ve diğer sakinlerinin, hem fiziksel hem de psikososyal olarak güvenliklerini ve sağlıklarını koruyup geliştirebilecek yapıda olması çok önemlidir (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim ortamlarında güvenlik en başta dikkat edilmesi gereken durumlardan biridir. Okul öncesi çocuğun genel özelliklerine bakıldığında bu dönemdeki çocuklar çevrelerine karşı meraklıdırlar. Bu merakları bazı durumlarda kendilerine zarar verici girişimlere neden olmaktadır. Bunun için okul öncesi eğitim kurumlarında kaza riski yaratacak durumları ortadan kaldırmak veya bu durumlara neden olacak malzemeleri, çocukların ulaşamayacağı bölümlere yerleştirmek, monte etmek gereklidir (Tok, 2010).

Binanın güvenliği ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarında en çok önem verdikleri özelliklerden biridir (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Foot ve diğ., 2000; Sevniç, 2006; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018). Binanın güvenlik açısından sahip olması gereken özellikler şöyledir:

- Binada kullanılan tüm malzemeler depreme ve yangına karşı dayanıklı olmalıdır.
- Binanın konumu; kolaylıkla ulaşılabilecek, ancak anayol, demiryolu, sanayi, benzin istasyonu vb. gürültülü ve tehlikeli yerlerden uzak olmalıdır.
- Bina tek katlı değilse, güvenli merdiven sahanlıkları oluşturulmalıdır. Merdiven yüksekliklerinin dikkatle ayarlanması, merdiven sahanlıklarına tırabzan yerleştirilmesi ve merdiven başlarına emniyetli küçük kapıların konulması sağlanmalıdır.
- Binanın camları açıldığında çocuklara zarar vermeyecek ve düşmeyi önleyecek (yukarıya doğru açılan vasistas şeklinde) tarzda planlanmalıdır.
- Binanın acil boşaltılması gerekebileceği göz önünde bulundurularak tüm kapıların dışarıya açılır şekilde montajı yapılmalıdır.
- Zemin kaplamalarında kaymaz malzemeler kullanılmalıdır.

- Okul bahçesinin içerden dışarıya ya da dışarıdan içeriye kontrolsüz giriş çıkışları engelleyecek yükseklikte bahçe duvarları olmalıdır.
- Çocukların kurumdan teslim alınmasında çocuğun anne-babası veya anne babası tarafından okula bildirilen kişiler yer almalıdır (Bilgin, 2010).

Sağlık: Toplum sağlığını koruma ve geliştirme, yaşam kalitesini yükseltme, temizlik ve hijyen konusunda yeterli eğitim almış sağlıklı nesiller yetiştirme okulların temel görevleri arasındadır (MEB, 2015).

Sağlık hizmetleri için okulda mutlaka ilk yardım malzemeleri bulundurulmalıdır. Bu durum okul öncesi eğitim kurumları gereğince de zorunluluk taşımaktadır. Bu konuya ilişkin yönetmeliğin 53. Maddesi şu şekildedir: "Okul öncesi eğitim kurumlarında, kaza ve acil durumlarda kullanılmak üzere standartlara uygun olarak ilk yardım dolabı ile ilk yardım çantası ve bunlara ait araç ve malzeme bulundurulur. Dolapta doktor tavsiyesine göre kullanılması gereken ve reçete ile alınan ilaçlar bulundurulamaz ve çocuklara kullandırılamaz" (Tok, 2010, 151).

Okul öncesi eğitim dönemindeki çocukların belirli periyotlarla sağlık ve gelişim kontrollerinin yapılması gerekmektedir. Üç-altı yaş çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumlarında haftanın belli günlerinde okula gelip çocukları düzenli olarak muayene eden bir hekimin ve ona eşlik eden hemşirenin bulunması yeterli olmakla birlikte, daha küçük yaş (0-3) gruplarına hizmet veren okul öncesi eğitim kurumlarında devamlı bir doktor ve hemşirenin bulunması zorunludur. Revirde ilk yardım amaçlı tüm sağlık malzemelerine ve çocukların boy-kilo artışlarını takibe yarayan araç gerece yer verilmelidir (Bilgin, 2010).

Araştırma sonuçları ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunda sağlanan ortamın sağlıklı ve güvenli olmasına son derece önem verdiğini ortaya koymaktadır. Metin ve arkadaşları (1993), anne babaların eğitimin ve eğitimcilerin kalitesinden sonra en fazla önem verdikleri konunun anaokulunda "sağlıklı ve güvenli bir ortamın sağlanması" olduğunu bulmuşlardır. Araştırmacılar çocuğun sağlıklı olması ve kendini güven içinde hissetmesinin verilen eğitimden en iyi şekilde yararlanmasını sağlayacağını belirtmişlerdir.

Foot ve arkadaşlarının (2000), İskoçya'da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde tercih, inanç, bilgi ve beklentilerini incelediği araştırma sonuçlarına

göre; bakım ve güvenlik ebeveynler tarafından en fazla önem verilen konu olmuştur. Gamble ve arkadaşları (2009), ebeveynlerin en çok önem verdiği kurum özelliklerinde "kurumun güvenlik ve sağlık önlemlerinin olması ve çocuklara bu konuda yönergelere uymanın öğretilmesinin" ikinci sırada yer aldığını bulmuşlardır. Anne-babalar ve kurum yöneticileri ile yapılan bir çalışmada da hem aile hem de yöneticilerin en yüksek beklentilerinin "Sağlık ve Güvenlik" alanında olduğu bulunmuştur. Bunu iletişim, erişilebilirlik, eğitim ve fiziksel koşullar izlemiştir (Yaman ve Saçkes, 2017).

Beslenme: Okul öncesi eğitim döneminde bulunan çocukların sağlıklı gelişimlerinde en önemli payı beslenmeleri teşkil etmektedir. Çocukların sağlıklı gelişimlerini sağlamak üzere beslenme gereksinimlerine dikkat edilmelidir. Okulda çocuklara sağlanan gıdaların sağlıklı olması, bunları temin ve sunma koşullarının çocuklar temel alınarak düzenlenmesi bir zorunluluktur. Yiyeceklerin hazırlanmasından sorumlu kişilerin beslenme ve hijyen konularında bilgi sahibi olması, bulaşıcı hastalıklara karşı düzenli testlerini yaptırması, iletişime gireceği çocukları tanıması, bu hizmeti verebilmesinin temel koşulları olmalıdır (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim kurumlarında bulunan mutfak ve yemek salonları hazırlanırken aşağıdaki hususlara dikkat edilmelidir:

- Yiyeceklerin hazırlanması, pişirilmesi ve saklanması için gerekli donanımı içermelidir.
- Mutfaktaki tüm yüzeyler silinebilir ve yanmaz malzemeden olmalıdır.
- Koku probleminin oluşmaması için havalandırma mekanizmaları bulunmalıdır.
- Yemek odası temiz, havadar, iştah açıcı renkler ve resimlerle donatılmış olmalıdır.
- Çocukların yemek yerken kullanacağı tabaklar porselen, bardaklar cam olmalıdır (Bilgin, 2010).

Yunan ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunun kalitesini belirlemede önem verdiği ölçütlerden biri beslenme olmuştur. Araştırma grubundaki ebeveynlerin %94'ü okul öncesi eğitim kurumunun "iyi beslenmeye vurgu yapmasını" kurum seçim nedenleri arasında belirtmişlerdir (Natsiopoulou ve Vitoulis, 2015).

Temizlik: Çocuk sağlığını korumanın en temel koşullarından biri, hem bedensel hem de bulundukları çevre ve mekânların, dokundukları materyallerin temizliğini

sağlamaktır. Evlerin hijyeni için gösterilen özen; çalışma ve yaşam alanları, özellikle okullar için daha da fazla gösterilmelidir. Okulda temizlik, sadece haftanın ve günün belli zamanları ile sınırlanmayıp, mekânların kullanımına göre sürekli ve düzenli sürdürülmesi gereken bir uygulamadır (MEB, 2015). Ebeveynlerin temizlik ve düzene verdiği önem araştırma sonuçlarında da görülmektedir.

115 anneye anket uygulanan bir çalışmada çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden annelerin bu kurumları seçerken göz önünde bulundurduğu özelliklerin önem derecesi incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre annelerin güvenilirlikten sonra en çok önem verdikleri kurum özelliği temizlik ve düzen olmuştur. Temizlik ve düzenin bir kurum özelliği olarak öneminin araştırılması önerilmiştir (Yeşil-Dağlı, 2012). Bir diğer çalışmada annelerin % 96'sı okul öncesi eğitim kurumu seçerken kurumun "temizlik ve sağlık koşullarının iyi olmasına" dikkat ettiklerini belirtmişlerdir (Oktay, 1990). Ailelerin okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla çocukları özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 136 ebeveynle yürütülen bir diğer araştırmada ailelerin % 39'u; kurum seçiminde ilk olarak "anaokulunun temiz ve düzenli olmasına" dikkat ettiklerini belirtmişlerdir (Aktaş-Arnas, 2002). Argon ve Akkaya'nın (2008) çalışmasında da benzer şekilde çocukları devlet anaokullarına devam eden ailelerin % 39'u çocukları özel anaokuluna devam eden ailelerin % 38'i kurum seçiminde temizlik ve düzene önem verdiklerini belirtmişlerdir.

Bir diğer araştırmada ebeveynler, anaokulunun sağlık, güvenlik ve beslenme hizmetleri ile ilgili beklentilerini yüksek oranlarla ifade etmişlerdir. Bunlar; anaokulunda psikolog bulunması (%91,6), yemek menüsünün beslenme uzmanı tarafından hazırlanması (%93,3), anaokullarında rutin sağlık kontrollerinin yapılması (%89,2), anaokulunda tam gün çalışan hemşire bulunması (%87,3), ishal ve kusması olan hasta çocuklar için özel diyet menü olması (%75,3), çocukların mutlaka dişlerini fırçalamasıdır (%71,9) (Tokuç, 2007).

2.2.1.3. Ulaşılabilirlik (Program Saatleri, Ücret, Konum)

Okul öncesi eğitim kurumunun konumu, saatleri ve ücreti ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Kurum seçiminde okulun konumu, eve veya çalışan ebeveynler için iş yerine yakınlığı önemli olmaktadır. Yine kurumun yarım veya tam gün hizmet vermesi ebeveynin çalışma saatleriyle bağlantılı

olarak kurum seçimini etkileyebilmektedir. Ücret ise ebeveynler tarafından önem sıralamasında genellikle son sıraları almaktadır ancak karar verme aşamasında önemli olmaktadır.

Saatler: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi anasınıfı ve anaokulları okulda bulunan çocuk sayısına göre, tekli veya ikili eğitim verebilmektedir. Tekli eğitim veren okullarda eğitim 09.00-14.30 saatleri civarında düzenlenmektedir. Tekli eğitim veren okullar, eğitim saatleri dışında kulüp etkinlikleri düzenleyerek çalışan ebeveynlerin ihtiyacını karşılamak üzere okul saatlerini uzatabilmektedir. İkili eğitim veren okullarda ise bu imkan bulunmamaktadır. Sınıflar günün farklı saatlerinde farklı çocuk grupları tarafından kullanılmaktadır. Bir gün genellikle 08.00-12.30 ve 13.00-17.30 şeklinde ikiye bölünmektedir. Özel anaokulları ise genellikle tam gün eğitim vermektedir. İsteyen ebeveynler çocuklarını yarım gün veya 3 tam gün gönderebilmektedir. Eğitim saatleri dışında, çalışan ebeveynlere çocuklarını erken getirme veya geç alma imkanı sunulmaktadır. Eğitim saatleri dışında kalan bu sürelerde çocuklar nöbetçi bir öğretmen eşliğinde serbest zaman geçirmektedir.

Çalışan ve çalışmayan annelerin okul öncesi eğitim kurumu seçim nedenlerinin araştırıldığı bir çalışmada, beklentilere uygun olarak, çalışan anneler grubundaki veliler için kurumun saatlerinin uygunluğu ve konumu çalışmayan anne grubundaki velilere göre daha önemli bulunmuştur. Çalışan ve çalışmayan anneler arasında kurum özelliklerinin önem derecesinde anlamlı farklılık ise okul öncesi eğitim kurumlarının saatlerinin uygunluğunda ortaya çıkmıştır (Yeşil Dağlı, 2012). Benzer şekilde Rose ve Elicker (2008) da ebeveynler için çocuk bakımının çeşitli özelliklerinin önem derecesini incelediği çalışmalarının sonucunda ebeveynlerin program saatlerinin esnekliğine önem verdiğini bulmuştur.

Ücret: Ülkemizde resmi okullarda verilen eğitim ücretsiz olmasına rağmen, okullar okul öncesi eğitim için ebeveynlerden aylık ücretler almaktadırlar. Bu ücretler okulun bulunduğu çevrenin sosyoekonomik özelliklerine göre değişiklik göstermektedir. Özel okulların ücretleri ise okulun fiziksel şartları ve eğitim programına göre farklılaşmaktadır. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde ebeveynler okulun ücretine önem vermekle birlikte bu önem ilk sıralarda yer almamaktadır.

Konum: Okul öncesi eğitim kurumunun bulunması gereken konumla ilgili yönetmeliklerde çeşitli düzenlemeler yer almaktadır. Ancak burada konumdan

kastedilen kurumun ebeveynin evine veya iş yerine olan uzaklığıdır. Okulun konumu ebeveynler tarafından önemli bulunmakla birlikte, ücret gibi son sıralarda yer almaktadır. Ebeveynler devlet anaokulu ve anasınıflarına adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre kayıt yaptırabilmektedir. Dolayısıyla okul genellikle ebeveynin oturduğu semte yakın olmaktadır. Özel anaokulları için böyle bir kısıtlama bulunmamaktadır. Ancak uzak semtlerdeki okullara ulaşım servislerle sağlandığından büyük şehirlerde bu ebeveynler için ciddi bir maliyet oluşturmaktadır.

Hem ülkemizdeki hem de uluslararası çalışmalarda ücret ve konum ebeveynler tarafından önem sıralamasında en az önemli bulunan öğeler olmuştur. Ankara'da 384 ebeveyne anket uygulayarak yapılan bir çalışma bu duruma bir örnektir. Çalışmada yer alan örneklem grubunun yaklaşık %73'ü kurumun iyi bir eğitim vermesini, %64'ü kurumun eve yakın olmasını önemli olarak değerlendirmiştir. Örneklemin %37'si kurumun ücretini, %17'si ise kurumun işe yakın olmasını önemli bulmuştur (Koç, 1996).

Yeşil-Dağlı (2012), İstanbul'da çocuğunu özel anaokullarına gönderen ebeveynlerin ücreti en az önemli gördüğünü bulmuştur. Fairman ve arkadaşları (2016), ebeveynlerin en az önem verdikleri kurum özelliklerinin ücret, yemek ve servisler olduğu sonucuna ulaşırken; Bassok ve arkadaşları (2018) da uygun fiyat, uygun konum, ulaşım kolaylığı ve uygun program kriterlerinin ebeveynler tarafından en az önemli görülen özellikler olduğunu bulmuşlardır.

Bunun yanı sıra konum ve ücretin ebeveynler tarafından en önemli görülen özellikler olarak görüldüğü araştırma sonuçları da mevcuttur. Ceylan (2019)'ın ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerini incelediği araştırmasına katılan ebeveynler, çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunu seçerken öne çıkan nedenlerin başında kurumun yakınlığı, güvenilirliği ve fiyatının uygunluğu olduğunu belirtmişlerdir.

Kirmani'nin (2013), Kenya'da iyi eğitimli ve çalışan bir grup ebeveynin çocukları için yüksek kaliteli okul öncesi eğitim kurumlarını nasıl seçtiklerini incelediği doktora tezi ise farklı bir noktaya ışık tutmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler okul öncesi eğitimin kalitesi hakkında literatürle uyumlu, iyi bir anlayışa sahiptirler. Ancak konu tercihlere geldiğinde kaliteden çok pragmatik

sebepler öne geçmektedir. Ebeveyn tercihlerinde akademik yapı, ücret, yakınlık ve kurumun evdeki değerlerle benzer değerlere sahip olması belirleyici rol oynamaktadır.

2.2.1.4. Öğretmen ve Personel Özellikleri

Bir okul öncesi eğitim kurumunun, çocuğun eğitimi konusundaki görevini yerine getirmesindeki en büyük etken, öğretmendir. Genel olarak öğretmenden, özellikle de okul öncesi eğitimi öğretmeninden beklenen görev, diğer meslek sahiplerinden beklenen görevlerden hem daha çok özverili hem de daha karmaşık bir görevdir (Başal, 2005).

Okul öncesi eğitim programında öğretmenlerin sahip olması beklenen özellikler sıralanmış ve geniş bir dünya görüşü, güler yüzlülük, ahlaki yönden güvenilir olmak, işini severek yapmak ve mesleki açıdan yeterli olmak, kendine güven duymak, iş birliği yapabilmek, evrensel değerlere sahip olmak, dış görünümüyle de temiz ve hoş olmak ile güzel konuşmak vurgulanan öğretmen özellikleri olmuştur (MEB, 2006).

Başal (2005), iyi bir okul öncesi öğretmeninin çocuk gelişimi, psikolojisi ve eğitimi konusunda bilgili olması ve öğretmenlik formasyonuna sahip olması gerektiğini belirtmektedir. Öğretmen, çocukla çocuk olabilen, sıcak ve sevecen bir kişi olmalıdır. Bunun için çocukları sevmeli, onlarla bir arada olmaktan ve bir şeyler yapmaktan mutlu olmalıdır. Çocukları dinleyen, onlara değer veren, onlara saygı duyan bir kişi olmalıdır. Konuşması doğru, sade, akıcı ve anlaşılır olmalıdır.

Başal (2005), öğretmenin kişilik özelliklerini şöyle tanımlamaktadır: "Güler yüzlü ve neşeli olmalıdır. Sakin, sabırlı ve problemleri kolayca çözümleyebilen bir kişi olmalıdır. Merhametli olmalı, insanlara, doğaya kısaca tüm canlılara karşı duyarlı davranışlarıyla çocuklara örnek olmalıdır. Kendine güven duyan, endişeleri az olan biri olmalıdır. Okul öncesi öğretmeni, kendi kaygılarının üstesinden gelebilecek güce sahip olmalıdır. Yaratıcı düşünceye sahip olmalı ve duygusal zekası yüksek olmalıdır."

Öğretmen, çocuğun ailesinden sonra gün boyu birlikte olduğu ve ihtiyaçlarını karşılarken gerektiğinde başvurduğu kişidir. Başarılı bir eğitim gerçekleştirilebilmesi için, öğretmenle çocuk arasında sevgiye dayalı bir güven ilişkisi kurulmalıdır. Bunun yanında öğretmenin çocuğun aile çevresini de tanıması ve özelliklerini bilmesi gerekmektedir (Kandır, 2001).

Yapılan araştırmalar ebeveynlerin öğretmen özelliklerine ilk sıralarda önem verdiğini göstermektedir. Tulan (2005), Ankara ve Kırşehir illerindeki ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentilerini ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamaların bu beklentileri ne düzeyde karşıladığını saptamak amacıyla bir araştırma yapmıştır. Ankara ve Kırşehir illerinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel 12 anasınıfında gerçekleştirilen araştırmaya çocuğu bu anasınıflarına devam eden 315 ebeveyn katılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket uygulanmış, anketin öğretmen özellikleri ile ilgili kısmında 59 madde yer almıştır.

Araştırma sonuçlarına göre anne babaların okul öncesi eğitimi öğretmenlerinin özelliklerine ilişkin en yüksek beklentilerinin ruhsal açıdan sağlıklı olma (4.88), alanında yeterli bilgiye sahip olma (4.79), anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile konuşma, çocukları dinleme (4.79), temiz ve düzenli olma, sabırlı ve anlayışlı olma, açık fikirli ve dürüst olma (4.78) konularında olduğu görülmüştür. En düşük ortalamaya sahip özelliklerin ise müzik dinleme, şarkı söyleme, ritim tutma gibi müzik etkinliklerine yer verme (4.08), müzik etkinliklerinde gerektiğinde müzik aleti çalma (3.98), fiziksel açıdan sağlıklı olma (3.88) konularında olduğu görülmektedir. Anne babalar, "öğretmenin anlaşılır ve düzgün bir Türkçe ile konuşması, ruhsal açıdan sağlıklı olması, temiz ve düzenli olması, açık fikirli ve dürüst olması, öğretmenlik mesleğini değerli görmesi, yapabileceklerinin en iyisini yapmaya istekli olması" konularında beklentilerinin karşılandığını belirtmişlerdir.

Tokuç (2007), çocukları okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerini incelediği çalışmasında, anaokulu öğretmeninin 4 yıllık okul öncesi öğretmenliği veya çocuk gelişimi mezunu olması, düzgün bir Türkçeye sahip olması, ilk yardım eğitimi almış olması, kendisini bu meslek için uygun ve yeterli bulması, çevre sorunlarına karşı duyarlı olması, çocuklarının yeterli olmadığı ya da üstün yetenekli olduğunu düşündüğü durumlar hakkında doğru yönlendirme yapması, olumlu davranışları ödüllendirmesi konularına araştırma grubundaki ebeveynlerin tamamına yakınının katıldığını belirtmiştir.

Zonguldak'taki 231 ebeveynin okul öncesi eğitime ilişkin görüş ve beklentilerinin incelendiği bir araştırmada, araştırma grubundaki ebeveynlerin öğretmene ilişkin beklentiler kısmında genelde bütün maddeleri önemli bulduğu görülmüştür. Çocukların gelişim dönemi özelliklerini iyi bilmesi (%99,5), çocuklara

değer vermesi ve çocuklara karşı anlayışlı ve saygılı olması (%99), güler yüzlü olması (%98), öğretmenlik deneyiminin olması (%96,3), her ihtiyaç duyulduğunda görüşmek için aileye zaman ayırması (%96), çocuklar ve aile ortamları hakkında bilgi sahibi olması (%95), öğretmenin 4 yıllık okul öncesi öğretmenliği eğitimi almış olması (%89), aile katılım çalışmalarına önem vererek bu yönde etkinlikler düzenlemesi (%89) ebeveynlerin öğretmenle ilgili en yüksek beklentileridir. Kadın olması (%65) ve genç olması (%59) yönündeki beklentiler ise diğerlerine göre daha düşük orandadır (Çakıroğlu, 2013, 64).

Diğer çalışmalarda da öğretmenlerin özelliklerine vurgu yapılmıştır. Öğretmenin sıcaklığı, eğitim seviyesi (Rose ve Elicker, 2008), öğretmenin tecrübesi, yeterliliği, çocuklara karşı ilgili olması (Barbarin ve diğ., 2006), eğitimciler ve çocuklar arasındaki iyi ilişkiler (Natsiopoulou ve Vitalis, 2015), öğretmenin cana yakın olması ve mesleki yeterliliği (Fairman ve diğ.,2016), öğretmenlerin sıcak tutumları (Bassok ve diğ., 2018) çeşitli çalışmalarda ebeveynler tarafından önemli bulunan durumlardır.

Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin dışında görevlendirilen personel; yardımcı öğretmenler, bakıcı anneler, sosyal hizmet uzmanı, çocuk gelişimi uzmanı, beslenme uzmanı, hemşire, doktor, aşçı, şoför, temizlik görevlisi ve yabancı dil, müzik, resim gibi diğer branş öğretmenleri olabilmektedir. Okul öncesi eğitim kurumunda çalışan tüm personel hizmet içi eğitimlerle okul öncesi dönem çocuğun gelişim özellikleri konusunda bilgilendirilmelidir. Bu kişilerin kurumun işleyişinin etkin ve verimli olarak sürdürülmesine katkı sağlayacak niteliklerde olması gerekmektedir. Bir kurumun başarısı grubun birlikte uyumlu çalışmasına, bireyler arası ilişkilere ve grup arasındaki işbirliğine bağlıdır. Personel esnek, sabırlı ve en önemlisi birbirini destekleyici davranmalıdır. Personel arasındaki iş birliği ve güven programa, günlük uygulamalara ve etkinliklere yansımaktadır (Koç, 1996; Koçyiğit, 2010).

Baykan ve arkadaşlarının 1991'de Türkiye çapında yaptıkları bir araştırmada okulöncesi eğitim kurumunda görevli personelin durumu değerlendirilmiştir. Araştırmada yer alan 442 kurumun yönetici ve eğitimcilerinin eğitim durumları incelendiğinde 429 yöneticinin %17.7'sinin alanla ilgisi olmayan bir yükseköğretim kurumundan mezun; %16.3'ünün ilkokul öğretmeni; %10.7'sinin çocuk gelişimi ve eğitimi lisans mezunu, %9'unun anaokulu öğretmenliği ön lisans mezunu ve

diğerlerinin sosyal hizmetler, psikolojik danışma ve diğer branşlardan mezun oldukları bulunmuştur. 1414 öğretmenin %34.72'si Kız Meslek Lisesi Çocuk Gelişimi Bölümü mezunu; %21.50'si anaokulu öğretmenliği ön lisans mezunudur. Diğer personelin Türkiye çapında dağılımı ise şöyledir: bakıcı anne (%22), aşçı (%17), idari hizmetli (%14), şoför (%8.8) ve doktor (%5.6). Müzik, resim, yabancı dil, beden eğitimi alanlarında yarı zamanlı olarak çalışan öğretmenlerin de bulunduğu saptanmıştır (Baykan ve diğ., 1993).

2.2.1.5. Fiziksel Koşullar

Okul öncesi dönem çocuklarının gelişimlerinin desteklenmesinde ve ilkokula hazır hale gelmelerinde içinde bulundukları eğitim kurumunun fiziksel özellikleri oldukça önemlidir. Çocuğun yaşına, fiziksel özelliklerine, ilgi ve ihtiyaçlarına göre hazırlanmış bir eğitim ortamı, çocuğun potansiyelini açığa çıkarmasına ve gelişmesine önemli katkı sağlar. Eğitim kurumunun dış görünüşünden iç mekânlarının düzenlenmesine kadar tüm detaylar hem çocuk hem de ebeveyn için kurumu tercih etmede önemli bir faktördür (Bilgin, 2010).

İyi planlanmış eğitim ortamları çocukların gelişim özelliklerine uygun, güvenli, çok amaçlı, problem çözme becerilerini geliştiren, yaratıcılığı destekleyen özelliklere sahip olmalıdır (MEB, 2006). "Çocukların rahatlıkla hareket edebilecekleri genişlikte, kendi ihtiyaçlarını mümkün olduğunca yardımsız karşılayabilecekleri güvenlikte ve eğitim programlarının istenildiği gibi uygulanabilmesine fırsat verecek yeterlilikte bir mekâna ihtiyaç duyulmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarının, bütün bunlar dikkate alınarak planlanmış belirli fiziksel niteliklere sahip olması gerekmektedir (Kandır, 2001)."

Anaokulu binası, öncelikli olarak güvenli olmalıdır. Binanın büyüklüğünün hizmet verilecek çocuk sayısı ile orantılı olması, okulun ferah, gözü yormayan, çocuğun estetik algısını olumlu etkileyecek şekilde dekore edilmiş olması gerekmektedir. Binanın bahçe, oyun alanı, yönetim odası, revir, mutfak ve yemek odası, tuvalet ve lavabolar, dinlenme ve uyku odası ve sınıflardan oluşması beklenir (Bilgin, 2010).

Bahçe; okul öncesi eğitim kurumlarındaki eğitim faaliyetlerinin açık havada da yürütülmesi için önemlidir. Çocukların rahatça koşup oynaması, yuvarlanıp tırmanması, hoplayıp sallanması, kaba motor kaslarının geliştirilmesinde çok

faydalıdır. İyi planlanmış bir bahçe, çocuğun oyun oynarken paylaşmasını, arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurmasını ve sosyalleşmesini de sağlar. Bahçe; çim ve toprak zeminler içermeli, oyuncaklar çocukların güvenliğini tehdit etmeyecek şekilde yerleştirilmeli, bahçeden sınıflara ve tuvaletlere kolaylıkla erişilebilmelidir. Bahçede kum ve su havuzları, yüzme havuzu, fen deneylerinin yapılıp bitki yetiştirilebileceği toprak alanlar, evcil hayvanlar için barınaklar, piknik ve kamp alanları düzenlenebilir (Bilgin, 2010).

Sınıflar; çocukların okuldaki zamanının çoğunu geçirdiği yerler olduğu için özellikle önemlidir. Sınıfların çocuk başına 3-4 m^2'lik alan içermesi öğrencilerin birbirlerinin alanına girmeden farklı etkinliklerle ilgilenebilmesine fırsat tanıyacaktır. Sınıf iyi ışık almalı ve ferah bir yapıda olmalı. Sınıftaki tüm mobilyalar çocukların boyuna uygun olmalı. Sınıfta çocukların gözlerini yormayacak pastel renk tonları tercih edilmelidir. 5-6 yaş grubundan oluşan bir sınıfta sınıf mevcudunun 15-17 civarında olması, sınıf yönetimi süreçlerini verimli kılacaktır. Sınıfa bir kaynaştırma öğrencisi alınacaksa bu sayı daha düşük tutulmalıdır. Çocukların yaş grubu küçüldükçe öğretmen başına düşen öğrenci sayısı da azalmalıdır (Bilgin, 2010).

Öğrenme merkezleri; sınıfta çocukların gün içerisinde aktif vakit geçirebilmeleri ve yeni deneyimler elde edebilmeleri için önemlidir. Bu merkezler çocukların rahatça kullanabileceği açık raf sistemine sahip olmalıdır. Merkezlerdeki materyaller çocuk sayısı ile orantılı olmalıdır. Öğrenme merkezlerinin ilgi çekici olması için zaman zaman içinde barındırdığı materyallerin yenileriyle değiştirilmesi sağlanmalıdır. İyi düzenlenmiş öğrenme merkezlerinden oluşan bir sınıf hem eğitsel faaliyetleri olumlu yönde etkileyecek hem de çocuklar arasındaki iletişimi olumlu yönde geliştirecektir. Bir okul öncesi eğitim kurumu sınıfında olması gereken öğrenme merkezleri şöyle sıralanabilir: Kitap, Dramatik Oyun, Blok, Müzik, Sanat, Fen Merkezleri, Geçici İlgi Merkezi vb. (Bilgin, 2010; MEB, 2013).

Okul öncesi eğitim ortamları değerlendirme ölçeği (ECERS-R) kullanılarak Türkiye'nin çeşitli illerinde yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullar açısından düşük veya orta kalitede olduğunu ortaya koymuştur (Gök, 2006; Solak, 2007; Kalkan, 2008; Aksoy, 2009; Güçhan-Özgül, 2011). Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunun fiziksel özelliklerinden beklentileri ise genellikle yüksek düzeylerdedir (Koç, 1996; Çakıroğlu, 2013).

Zonguldak'ta gerçekleştirilen araştırma bulgularına göre, okulda anasınıfına ait ayrı tuvalet ve lavaboların olması (%96,8), okul binasının, çevresinin ve anasınıfının güvenli olması (%96), okul binasının, çevresinin ve anasınıfının bakımlı ve temiz olması (%94,9), okulda oyun bahçesinin olması (%90), anasınıfında bol miktarda eğitim araç gereçlerinin olması (%90,3) okul öncesi eğitim kurumunun fiziksel özelliklerinden beklentilerin başında gelmektedir. Bununla beraber anasınıfındaki çocuk sayısının fazla olmaması (%81) ve anasınıfında yardımcı öğretmenin bulunması (%84,8) ebeveynler tarafından yine önemli bulunmakla birlikte biraz daha düşük yüzdelere sahiptir (Çakıroğlu, 2013).

2.2.1.6. Yönetim

Okul öncesinden sorumlu yöneticinin rolü, okuldaki öğretimin etkililiğini artırmaktır. Yönetici; okul kültürünü, amaçlarını, politikalarını, öğretimin etkinliğini ve kalitesini artırmanın yanı sıra öğretmenlerin mesleki becerilerini artırabilmelerini, öğretimin kalitesini iyileştirmeyi amaçlamalıdır. Okul yöneticilerinin yönetim becerilerinin yanı sıra liderlik özelliklerine de sahip olmalarının her kademede olduğu gibi okul öncesi eğitim kademesinde de verimi arttıracağı, kurumu daha işlevsel hale getireceği kabul edilmektedir (Koçyiğit, 2010).

Okul müdürünün görev, yetki ve sorumlulukları Okul Öncesi Eğitim Kurumları yönetmeliğinin 17. Maddesinde açıklanmıştır: "Okul öncesi eğitim kurumu, demokratik eğitim-öğretim ortamında diğer çalışanlarla birlikte müdür tarafından yönetilir. Müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, program ve emirlere uygun olarak okulun bütün işlerini düzenlemeye, yürütmeye ve denetlemeye yetkilidir. Müdür, kalite yönetimi anlayışına uygun olarak okulun yönetilmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesinden sorumludur (MEB, 2002)."

> "Okulda ilişkiler bürokratik kurallar yerine, değerlerin paylaşılması üzerine kurulmalıdır. Değer paylaşımı ise dinleme, anlama, saygı, dürüstlük, açıklık ve hassaslık olarak ifade edilmektedir. Müdürler bürokratik otoritesini kullanarak yönetim işlerini sürdürürken ilişkileri profesyonel ve ahlaki otoritesiyle de desteklemelidir. Okul öncesi eğitim kurumlarında yöneticinin, öğretmenlere, öğrencilere ve ailelere model olabilecek kişilik özelliklerine sahip olması, okul öncesi eğitim kurumlarının aile ortamı kadar sıcak havasını koruması önemlidir (Koçyiğit, 2010, 190)."

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini araştıran bir çalışmada ebeveynlerin yaklaşık %82'si yöneticinin yönetim alanında eğitim almış olmasını, %79'u çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi sahibi olmasını önemli bulmuştur (Koç, 1996).

2.2.1.7. Aile ile İlişkiler

Okul öncesi dönem, çocuğun dünyaya geldiği ve kültürlendiği aile ortamını içermektedir. Çocuk bu süreçte bir taraftan gelişimini sürdürürken diğer yandan ailesinin kültürel özelliklerini de kazanmaktadır. Ebeveynlerin tutumlarından etkilenmekte, onların hayata olan tepkilerini model almakta ve onların doğru-yanlışlarıyla şekillenmektedir. Özetle çocuk, aile mozaiğinin küçük bir temsilcisi olmaktadır (Bilgin, 2010).

Çocuğun ev yaşamı ile okul arasında bağlantı olmadığında, çocuğun yaşamındaki sorunlar ve değişiklikler okul tarafından fark edilmeden kalabilir ve dolayısıyla doğru şekilde ele alınamaz. Ev, okul ve sınıf arasındaki bağlantı nitelikli bir eğitimi ve öğretimi teşvik eder. Öğretmenler, çocuğu ve ailesini daha iyi anlayabilir ve değerlendirebilirlerse, öğrenme-öğretme yöntemlerini çocuğun gereksinimlerine göre ayarlayabilirler. Okul ile iş birliği halinde olan aileler çocuğun eğitim öğretim süreçlerinde daha etkin rol alır. Okul, aileyi güçlendirerek ve yönetim süreçlerine katarak, aslında çocuğu desteklemiş olur (MEB, 2015).

Okul öncesi eğitim alanında yapılan araştırmalar, aile katılımını sağlayan programlarda yetişen çocukların gelişimindeki olumlu etkinin 'kalıcı' olduğunu ortaya koymaktadır. Ailenin eğitime katılımını sağlamak için ailelere olumlu düşüncelerle yaklaşmak önemlidir. Aile bireylerinin çocuğu daha iyi tanıdığını ve çocuk hakkında öğretmenden daha fazla deneyime sahip olduğunu, kendi çocuğunun eğitiminde geçerli olabilecek yöntemler bildiğini kabul etmek gerekir. Ayrıca ailelere karşı anlayışlı, esnek ve demokratik bir tutum sergilemek, ailenin çalışmalara katılımını kolaylaştırmak açısından önemlidir (MEB, 2002).

Eğitimcilerin; anne-babaları, öğretim programı ve çocuklarının gelişimleri hakkında bilgilendirme sorumlulukları vardır. Bu sorumluluk, öğrencilerin yıl içerisindeki gelişim raporlarını, sınıf içerisinde öğrenme merkezlerindeki rollerini, tutumlarını paylaşmak ve geri bildirim vermek şeklinde olabileceği gibi, velilerin sınıf ortamında öğrenci portfolyo dosyalarını oluşturmada çocuklarına yardımcı olmaları şeklinde de olmaktadır. Bunun yanında anne-babalar da okul programına ve hedeflerine katkıda bulunabilirler. Anne-babalar çocuklarını güdülemede, okulda öğrenilenler ile dışarıdaki fırsatlar arasında bağlantı kurmada aktif rol üstlenebilirler (MEB; 2015).

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarındaki aile-okul etkileşimleri ile ilgili görüşlerini ortaya koyan bir çalışmanın sonuçlarına göre; araştırmaya katılan ebeveynlerin %29.4'ü okul öncesi eğitim kurumu seçerken "yönetici ve öğretmenlerin ön görüşmede kendilerine karşı gösterdikleri tutumları" dikkate aldıklarını belirtmiştir. Ailelerin daha çok "çocuklarında problem olduğunda çözüm bulmak amacıyla (%35.4)" ve "çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi edinmek amacıyla (%30)" okul yöneticileri ve öğretmenlerle görüştükleri saptanmıştır. Anne-baba eğitim programı düzenlenecek olsa ailelerin %68.4'ü her zaman ve %12.5'i programa bazen katılabileceklerini belirtmişlerdir. Bu toplantıların düzenlenmesi gereken saatler için ailelerin %61'i hafta sonlarını, %15.4'ü ise akşam saatlerini uygun zaman olarak belirtmişlerdir (Argon ve Akkaya, 2002).

Barbarin ve arkadaşları (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışmaya katılan ebeveynler, okul öncesi eğitim kurumundan beklentilerinde aile-okul işbirliği boyutunda şu konulara değinmiştir: Personelin ebeveynler ve çocuklara cana yakın davranması, öğretmenlerin ebeveynleri sürekli bilgilendirmesi, ebeveynlerle öğretmenler arasında iyi bir iletişim bulunması, ebeveynlerin çocuğun gelişimi ve ilerlemesi hakkında bilgilendirilmesi, aile katılımı çalışmalarıyla ebeveynlerin sınıfa davet edilmesi ve gerektiğinde ebeveynlerin okulda öğretmenlere yardım etmesi.

Ebeveynlerin okul ile kurduğu olumlu iletişim; okul öncesi eğitim kurumu seçimlerinde de önemli olmaktadır. Bir araştırmada çocuklarını devlet okuluna gönderen ebeveynlerden yaklaşık %29'u "yönetici ve öğretmenlerin ebeveynlere karşı tutumlarını" dikkate alarak seçim yaptıklarını ifade etmişlerdir (Aktaş-Arnas, 2008).

Bir diğer araştırmada ebeveynlerin, aile katılımı ile ilgili olan okuldaki çalışmaları desteklemek üzere eve çalışmalar gönderilmesi (%87), tiyatro, sinema, sergi, gezi vb. etkinliklere yer verilmesi (%,85), sene sonunda çeşitli etkinlikler ve gösteriler yapılması (%79), ailelere eğitim vermek için çeşitli konularda seminerler ve toplantılar düzenlenmesi (%79), sınıf içinde ailelerin de katılabileceği çalışmalara yer verilmesi (%71) konularında yüksek beklentiye sahip oldukları bulunmuştur (Çakıroğlu, 2013).

2.2.1.8. Güvenilirlik ve Tanıdıkların Tavsiyesi

'Güvenilirlik' kavramı son yıllardaki araştırmalarda ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde önem verdikleri özelliklerden biri olarak karşımıza

çıkmaktadır. ‘Okulun güvenilirliği’ ebeveynler için okula duyulan güven olarak tanımlanabilir. Ebeveynler çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına gönderirken kurumun kendilerinde güven duygusu oluşturmasını beklemektedirler.

Okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin çocuklarını gönderecekleri anaokulunu seçerken göz önünde bulundurdukları ölçütleri belirlemek amacıyla gerçekleştirilen nitel bir çalışmada, 9 ebeveynle yarı yapılandırılmış görüşmeler düzenlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre ebeveynlerin kurum seçiminde dikkat ettikleri ilk özellik kurumun güvenilirliği olmuştur. Bunu sırasıyla eğitim kalitesi, öğretmenin eğitimi, personelin çocuktan anlaması, okulun fiziki koşulları izlemiştir (Topaç ve diğ., 2012).

Çocukları özel okullara bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden velilerin bu kurumu seçerken göz önünde bulundurdukları özelliklerin önem derecesinin incelendiği araştırma sonuçlarına göre velilerin en çok önem verdiği kurum özelliği yine kurumun güvenilirliği olmuş, bunu sırasıyla kurumun temizliği ve düzeni, eğitim imkanları ve faaliyetleri izlemiştir (Yeşil-Dağlı, 2012). Ceylan’ın (2019) ebeveynlerin okul öncesi eğitimle ilgili görüşlerini incelediği nitel çalışmaya katılan ebeveynler de kurum seçiminde güvenilirliğin önemli bir rol oynadığını ifade etmişlerdir.

Ebeveynler çocukları için eğitim kurumu seçerken bir araştırma sürecinden geçmektedirler. Bu süreçte okullar hakkında bilgi sahibi olmak için başvurdukları yollardan biri de diğer ebeveynlerin tavsiyeleridir. Diğer ebeveynler tarafından beğenilen ve tavsiye edilen bir okul öncesi eğitim programı ebeveynlere göre daha güvenilir olarak değerlendirilebilmektedir.

Tanıdıkların tavsiyelerinin ebeveynlerin eğitim kurumu seçimleriyle ilişkisini araştıran çalışmalar vardır. Bir araştırmaya katılan 290 ebeveynin %42.2’si çocuklarını gönderdikleri okul öncesi eğitim kurumunu tavsiye üzerine bulduklarını ifade etmişlerdir (Koç, 1996). Ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerinin incelendiği araştırmalarda, ailelerin anaokulu seçiminde okul hakkında diğer kişilerden aldıkları referanslara önem verdikleri bulunmuştur (Tokuç, 2007; Ceylan, 2019). Bazı araştırmalarda okul öncesi eğitim kurumu seçiminde diğer kişilerden alınan referansların etkili olduğu ancak öncelikli etmenlerden olmadığı bulunurken (Sevinç, 2006; Yeşil-Dağlı, 2012; Topaç ve diğ., 2012), diğer

araştırmalarda ise okul öncesi eğitim kurumu seçiminde tanıdıklardan alınan referansların önemli olmadığı bulunmuştur (Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008).

2.2.2. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri

Okul öncesi eğitimin öneminin anlaşılması, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin de değişmesini sağlamıştır. Geçmişte, çalışan annelerin çocukları için bir bakım merkezi olarak görülen okul öncesi eğitim kurumları, günümüzde formal eğitim sisteminin önemli bir parçası olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla ebeveynlerin beklentileri de çocuğun hem bakımını hem de eğitimini kapsayacak şekilde değişmiştir (Aktaş-Arnas, 2002).

Mialeret'e (1975) göre okul öncesi eğitimden beklenebilecek sonuçlar şunlardır:

- Kişiliği tam olarak geliştirmek (zihinsel gereksinimleri, yaratıcılık ve bağımsızlık gereksinimlerini karşılamak),
- Çocuğun heyecan ve duygu istemlerini karşılamak,
- Çocuğun topluma katılma, bir grup içinde yaşama, başkalarıyla ilişki kurma istemlerini karşılamak,
- Çocuklara bakmak veya annelere yardımcı olmak,
- Çocuğun bedensel gelişmesini ve kasların güçlenmesini sağlamak,
- Çocuğun konuşma yoluyla içini dökmesini sağlamak,
- Çocuğu ilkokula hazırlamak,
- Çocuğa din ve vatanla ilgili bilgi vermek, bazen de ona yurttaşlık öğretmek (Milaleret 1975'ten aktaran Başal, 2005).

Araştırma sonuçları incelendiğinde ebeveynlerin okul öncesi eğitimden ve okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri; çocuğun gelişiminin desteklenmesi, sosyalleşmesi, akranlarıyla zaman geçirmesi, okul ve toplum kurallarını öğrenmesi, ilkokula hazırlanması, akademik beceriler edinmesi konularında yoğunlaşmaktadır.

Oktay (1990), İstanbul'da annelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini incelemiş, annelerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumlarına kişiliğinin gelişmesi, yaşıtlarıyla birlikte olması, paylaşmayı ve yardımlaşmayı öğrenmesi, sosyal yaşama hazırlanması, çeşitli beceriler kazanması, zihinsel

gelişimine katkıda bulunması, ilkokula hazır olması amacıyla gönderdiklerini bulmuştur.

Metin ve arkadaşları (1993), anne babaların anaokulundan beklentilerinin sırasıyla sosyal davranışları öğrenme, eğitim olanaklarından faydalanma, çocuğun kendi işlerini yapmayı öğrenmesi ve günlük yaşamının düzene girmesi, anaokulunda daha iyi bakılması ve güvenli bir ortam sağlanması, ilkokula hazırlanması konularında olduğu sonucuna varmışlarıdır.

Foot ve arkadaşları (2000), ebeveynlere okul öncesi eğitimin amaçlarını sormuşlardır. Ebeveynlerin yaklaşık %77'si okula hazırlığı en önemli amaç olarak ifade etmiştir. Diğer amaçlar şu şekildedir: %29 sosyalleşme- akranlarıyla birlikte olabilme, %23 eğitim, %7 farklı aktivitelerle tanışma, %5 bağımsızlaşma.

Sevinç (2006) annelerin genel olarak anaokulundan beklentilerinin "çocuğun kişiliğini geliştirebilmesi, sosyal davranışları öğrenebilmesi, yaşadığı çevrede olumlu ilişkiler kurabilmesi" üzerinde yoğunlaştığını bildirmektedir. Tokuç (2007) ise ebeveynlere çocuklarını anaokuluna öncelikli verme nedenlerini sormuş, ebeveynlerinin yanıtlarında ilk sırayı okul öncesi eğitimin önemine inanmak (%45) almıştır. Bunu çocuğun sosyalleşmesini sağlamak (%23), ebeveynin çalışıyor olması (%17) ve çocuğu ilköğretime hazırlamak (%15) izlemiştir.

Ebeveynlerin ilkokula hazırlık ve okula uyum için gerekli sosyal becerilerin çocuğa kazandırılması ile ilgili beklentilerini ortaya koyan bir diğer çalışma Gamble, Ewing ve Wilhlem'in (2009), ebeveynlerin çocuk bakımı uygulamaları hakkındaki görüş ve beklentilerini inceledikleri çalışmalarıdır. Ebeveynlerin en çok önem verdiği konular; çocuğa arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurmanın öğretilmesi, çocuğa yönergelere uymanın öğretilmesi, çocuğa sosyal becerilerin öğretilmesi, çocuğun özgüveninin desteklenmesi, çocuğa öğrenme sevgisi aşılanması olmuştur. Bu davranışlar aynı zamanda okula hazır bulunuşluk için gerekli özelliklerdir.

Şahin ve arkadaşlarının (2013), ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini araştırmak amacıyla gerçekleştirdiği araştırmanın sonuçlarına göre ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentileri; çocukların sosyal becerilerinin desteklenmesi, dil gelişiminin desteklenmesi ve çocuğun ilköğretime hazırlanmasıdır.

Natsiopoulou ve Vitoulis'in (2015), Yunanistan'da gerçekleştirdiği araştırmaya katılan ebeveynlerin yaklaşık %56'sı sosyalleşmeyi, %20'si çocuğun

öğrenmesinin desteklenmesini, %15'i çocuğun bağımsızlığını kazanmasını, %9'u ilkokula hazırlığı okul öncesi eğitim kurumundan öncelikli beklentileri olarak ifade etmişlerdir.

Benzer şekilde bir diğer çalışmada da ebeveynlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim kurumundan olumlu beklentiler içerisinde olduklarını ifade etmişlerdir. Sosyal becerilerin desteklenmesi (%97), çocukların sınıf rutinleriyle tanışması (%97), çocuğun anasınıfına hazırbulunuşluğunun desteklenmesi (%94), akademik becerilerin desteklenmesi (%94) ebeveynlerin yüksek beklenti içerisinde oldukları konulardır (Fairman ve diğ., 2016).

Ceylan (2019), ailelerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerini incelediği çalışmasında, çocukları anaokuluna devam eden ebeveynlere okul öncesi eğitim kurumundan beklentilerinin neler olduğunu sormuştur. Ebeveynlerin yaklaşık %42'si mutlu olması, %37'si sosyalleşmesi, %21'i ise eğitim alması için çocuğunu okul öncesi eğitim kurumuna gönderdiğini ifade etmiştir.

Araştırma sonuçlarında özellikle ön plana çıkan ve diğerlerini de kapsayan iki beklenti; çocuğun ilkokula hazırlanması ve sosyal gelişim yönünden desteklenmesi bu bölümde tartışılacaktır.

2.2.2.1. Çocuğunun İlkokula Hazırlanması

Okul öncesi eğitimin amaç ve görevlerinden biri çocuğu temel eğitime hazırlamaktır. Okul öncesi eğitim kurumları; oyun, drama çalışmaları, taklitler, el becerilerini geliştirici etkinlikler, resim, müzik, anlama ve anlatım yeteneklerini geliştirici çalışmalar, yaratıcı etkinlikler, gezi, gözlem ve inceleme etkinlikleri aracılığı ile çocuğun gelişimini desteklemenin yanı sıra, ilkokula hazırlama amacına da hizmet etmektedir (Başal, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarında çocuk, ilkokulda kendisine gerekli olan temel beceri ve alışkanlıkları kazanmaktadır. Bunlardan bazıları; kalem tutabilme becerisi, resim yapabilme, temel kavramları anlayabilme (az-çok, büyük-küçük vb.) ve özgür bir ortam içinde toplum kurallarını öğrenmedir (Başal, 2005).

İlkokula hazırlık çocuğun okul olgunluğuna erişmesini içeren kapsamlı bir süreçtir. Gökçen'e (2007) göre bu hazırlık süreci aşağıdaki becerileri içermektedir:

- "Çocuğun dikkatinin gelişmesi, konsantrasyon süresinin yeterince uzaması,
- Dinleme alışkanlığı kazanması,
- Türkçeyi doğru ve güzel konuşması,
- Kendisini ifade edebilecek düzeyde sözcük ve kavram dağarcığına sahip olması,
- Kavramları anlayabilmesi, oluşturabilmesi ve bu kavramlarla genellemeler yapabilmesi,
- Nasıl öğreneceğini öğrenmesi,
- Öğrenmeye açık ve istekli olması,
- Aldığı sorumluluğu yerine getirmesi,
- Not ve değerlendirme kavramlarına sahip olması,
- Eleştiriyi kabul etmeyi ve eleştiriye olumlu tepki vermeyi öğrenmesi,
- Zamanını iyi kullanabilmesi,
- Başladığı işi bitirebilme sabrı gösterebilmesi,
- Kendine saygı ve güven duyması, özdenetim kazanmış olması,
- Öz bakım becerilerine sahip olmasıdır."

İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazır bulunuşluk düzeyini inceleyen araştırmalar, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklarla, okul öncesi dönemde eğitim almayan akranlarının okula hazır bulunuşluk düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğunu ortaya koymaktadır (Çelenk, 2008; Cinkılıç, 2009; Erkan ve Kırca, 2010; Erkan, 2011).

2.2.2.2. Çocuğun Sosyalleşmesi

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından en yoğun beklentileri çocuğun sosyalleşmesi konusundadır. Günümüz toplumlarında özellikle büyük şehirlerde çocuklar sosyalleşebilmek ve akran gruplarıyla birlikte vakit geçirebilmek için okul öncesi eğitim kurumlarına ihtiyaç duymaktadırlar.

Sosyalleşme, çocuğun içinde bulunduğu toplumun inançlarını, tutumlarını ve kendisinden beklediği davranışları öğrenmesidir (Bayhan ve Artan, 2009). Okul öncesi dönemde sosyalleşme sürecini açıklayan yaklaşımlardan üçü en fazla kabul görmektedir:

Psikodinamik yaklaşım, çocuğun duygularını, dürtülerini ve gelişimsel çatışmalarını vurgular. Okul öncesi dönemde çocuk iyi ve kötü duygularıyla baş etmeyi, duygularını sosyal olarak kabul edilir şekilde ifade etmeyi öğrenmelidir.

Sosyal öğrenme yaklaşımı, zihinsel gelişim, davranış ve çevre arasındaki bağlantıyı vurgular.

Zihinsel gelişim yaklaşımı, çocuğun düşünce ve algılarının onun sosyal davranışının düzenleyicisi olduğunu vurgular (Bayhan ve Artan, 2009).

Sosyalleşme süreci doğumla başlayıp hayat boyu devam etmektedir. Okul öncesi dönem, sosyalleşme için önemli bir gelişim evresidir. Senemoğlu (1994, 23) bu dönemin sosyalleşme için önemine şöyle değinir:

> "Çocuklar, okul öncesi eğitim kurumuna gelinceye kadar birçok sosyal beceriyi anne babalarından ve diğer yetişkinlerden öğrenirler. Ancak birçok çocuk, okula geldiğinde evde kabul gören birçok sosyal beceri ve davranışının, okulda kabul görmediğini ya da okulda farklı biçimlerde davranılması gerektiğini keşfeder. Çocuk sadece okulda sosyal kabul gören davranışları öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda aile dışındaki yetişkinlerle ve kendi yaşıtlarıyla etkili bir şekilde etkileşimde bulunma yollarını da öğrenir."

Çocukların okul öncesi eğitim kurumlarında geliştirmesi beklenen sosyal becerileri Curtis (1991'den akt. Senemoğlu, 1994), üç grup altında toplamıştır:

1. Dostluk kurma: Sosyal etkileşimin temellerini anlamayı sağlayabilecek yakın ilişkiler kurma.

2. İşbirliği yapma ve gruptaki çatışmaları çözümleme.

3. Empatik becerileri kazanma: Karşısındakine şefkatli olma, özen gösterme ve sevgi duyma.

Okul öncesi eğitim kurumları bu sosyal becerilerin kazanılmasında çocuğa akranlarıyla birlikte zaman geçirme fırsatları sunarak da katkı yapar.

Okulda çocuklar beraber oynarlar, birbirlerinden bir şeyler öğrenirler, iş birliği yaparlar, yardımlaşırlar, birbirlerine vururlar, yumruklarlar, ısırırlar, oyuncak veya sıra konusunda tartışırlar. Başka hiçbir şekilde yaşayamayacakları pek çok deneyim kazanırlar. Çocuk, yaşıt ilişkilerinde kendisiyle eş değerde birisiyle ilişki kurmaktadır. Konuşmada, iş birliğinde, plan yapmada yetişkinlerle ve kendisinden büyük çocuklarla olduğundan daha fazla sorumluluğu vardır (Bayhan ve Artan, 2009).

Okul öncesi çocukların sosyal gelişimleri için olumlu etkenlerden biri olan arkadaş ilişkileri üç yaş civarında başlar ve dört yaş civarında zenginleşir. Bu yaşlarda çocuğun sosyal yönden gelişmesi için arkadaş edinmesi ve arkadaş gruplarına girmesi gerekir. Arkadaşlık, çocuklara beceri, öğrenme ve gelişim için ortam ve koşulları sağlar, duygusal ve bilişsel destek sağlar. Çocuk; sorumluluk almayı, kendi haklarını korumayı, başkalarının hak ve sorumluluklarına saygı duymayı grup arkadaşlıkları ile öğrenir. Böylece çocuk toplumsal yaşamın yöntem ve kurallarını benimser. Akran

grupları, çocukların güven duygularını geliştirir, çekingenliği azaltır, sosyal uyumu kolaylaştırır (Sezer ve Yoleri, 2010).

Bazı okul öncesi dönem çocukları arkadaş edinmekte, oyun arkadaşları tarafından kabul edilmede ve saygı görmede oldukça başarılı iken, bazıları akranlarıyla etkileşim kurmakta çok zor zaman geçirirler. Akranları tarafından sevilen ve çok sayıda arkadaşı olan çocukların özelliklerine bakıldığında; sosyal açıdan aktif, çok yönlendirici, dil açısından etkin, sevgi dolu, diplomatik, çatışma çözmede becerikli, oyun gruplarına girmede becerikli, sosyal durumları yorumlamada yeterli oldukları görülmektedir (Tarwick-Swith, 2013).

Günümüzde çocuğun sosyal yönden desteklenmesi anaokullarının öncelikli amaçlarındandır. Çocuğun yaşadığı çevre içinde olumlu ilişkiler kurması, bu ilişkileri sürdürmesi ve geliştirmesinde anaokulunun uzun süreli etkisi vardır. Paylaşma, yardımlaşma, işbölümü, bir başkasını dinleme alışkanlığı, dikkatini yoğunlaştırma, başkasının duygu ve düşüncelerine karşı duyarlı olma, esneklik, hoşgörülü düşünme ve davranma anaokulunun, çocuklara sağladığı sosyal alandaki avantajlardır (Metin ve diğ., 1993).

Okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitimin çocukların sosyal becerilerini geliştirmedeki katkısını ortaya koymaktadır. Örneğin,

Kapkıran, İvrendi ve Atak (2006) okul öncesi eğitim kurumlarına devam etme süresinin sosyal beceriler üzerindeki etkisini incelenmiş, okul öncesi eğitim kurumuna ikinci kez devam eden çocukların ilk kez devam edenlerden daha çok sosyal beceriye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Araştırma sonucunda çocukların sosyal becerileri üzerindeki etkisinin arttırılması için en az iki yıl okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmeleri önerilmiştir.

Erbay (2008) okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerini 401 öğrenci üzerinde araştırmış, okul öncesi eğitim alan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeylerinin, okul öncesi eğitim almayanlardan daha gelişmiş olduğunu görmüştür. İki grup arasında; ilişkiyi başlatma ve sürdürme becerileri, grupla iş yapma becerileri, duygulara yönelik beceriler, stres durumuyla başa çıkma becerileri, plan yapma ve problem çözme

becerileri ve özdenetimi koruma becerileri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur.

2.2.3. Aile ve Çocukla İlgili Faktörlerin Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimi ve Kurumdan Beklentileriyle İlişkisi

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimini etkileyen faktörlerin ele alındığı araştırmalarda *ebeveynin cinsiyeti, yaşı, etnik kökeni, mesleği, çalışma durumu, öğrenim durumu, sosyoekonomik düzeyi, çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sırası, kardeş sayısı, çocuğun gelişim özellikleri ve devam edilen okul öncesi eğitim kurumunun türü* değişkenleri sorgulanmıştır. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşlerini inceleyen çalışmalarda aşağıdaki değişkenlerin kurumla ilgili görüşler, kurum seçimi ve kurumdan beklentiler ile ilişkisi araştırılmıştır. Bu değişkenlerin etkisi araştırma sonuçlarına göre değişiklik arz etmektedir.

Ebeveynin cinsiyeti; okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşlerinde etkililiği en çok araştırılan değişkenlerden biridir. Araştırmaya katılan ebeveynin anne ya da baba olmasının araştırma sonucuna etkisi araştırılmış ve farklı sonuçlar elde edilmiştir. Örneğin Koç'un (1996) çalışmasında annelerin sağlık, beslenme ve program alanlarına babalara göre daha fazla önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Tulan (2005), ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentilerini ve okul öncesi eğitim kurumlarındaki uygulamaların bu beklentileri ne düzeyde karşıladığını saptamak amacıyla yaptığı çalışmasında; anne babaların okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuklarının gelişim özellikleri ile ilgili beklentilerinde farklılık olduğunu ancak beklentilerinin karşılanma düzeyinde farklılık olmadığını bulmuştur.

Natsiopoulou ve Vitoulis (2015), Yunan ebeveynlerin çocuklarının bakımı ve eğitimi için okul öncesi eğitim kurumu seçme kriterlerini araştırmış, ebeveynin cinsiyetiyle öğretmen özelliklerine önem verme derecesi arasında anlamlı ilişki bulmuştur. Yaman ve Saçkes (2017) de annelerin babalara oranla okul öncesi eğitim kurumundan daha yüksek beklentiye sahip olma eğilimi gösterdiğini; annelerin babalara oranla "İletişim ve Erişilebilirlik" ile "Sağlık ve Güvenlik" alanlarında istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek beklentiye sahip olduklarını bulmuştur. Bazı çalışmalarda ise ebeveynin cinsiyetinin anne ve babaların okul öncesi

eğitim hakkındaki beklentileri üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı sonucuna varılmıştır (Bulut, 2005; Tokuç, 2007; Yeşilyurt, 2011).

Ebeveynin yaşı; da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu ile ilgili görüşleri üzerinde anlamlı fark oluşturmamıştır (Tokuç, 2007; Yeşilyurt, 2011). Ancak Yunanistan'da yapılan bir araştırmada kurum özelliklerinden 'engelli çocuklara ve kaynaştırma öğrencilerine gösterilen saygı, eğitimcilerin çocuklarla ilişkileri, eğitim programı hakkında ebeveynlerden görüş alınması, uzmanlarla işbirliği yapılması, dil gelişiminin desteklenmesi ve tanıdıkların tavsiyelerine' verilen önem derecesiyle ebeveynin yaşı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Natsiopoulou ve Vitoulis, 2015).

Etnik köken; uluslararası çalışmaların konusu olmuştur ancak ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen faktörler veya ebeveynlerin kurumdan beklentileriyle etnik kökenleri arasında anlamlı ilişki bulunamamıştır (Barbarin ve diğ., 2006; Gamble ve diğ., 2009; Grogan, 2011).

Ebeveynin mesleği ile okul öncesi eğitim kurumu seçimi arasındaki ilişkiye Koç'un (1996) çalışmasında değinilmiştir. Araştırma bulgularına göre, işçi ve serbest meslek sahiplerinin çalışmayanlara göre personel alanına; yine işçilerin çalışmayanlara oranla yönetim alanına ve serbest meslek sahiplerinin, memurlar ve çalışmayanlara oranla yönetim alanına daha çok dikkat ettikleri bulunmuştur.

Ebeveynin öğrenim durumu; birçok çalışmada ebeveynlerin tercih ve beklentileriyle ilişkisi araştırılan değişkenlerden biridir. Koç (1996)'un araştırmasında lise ve üniversite mezunu anne-babalar kurum seçiminde fiziksel koşullar, program, sağlık-beslenme ve aile ile ilişkiler alanlarına ilkokul mezunlarından daha fazla önem vermişlerdir. Sevinç (2006)'in çalışmasında annelerin eğitim seviyelerine göre beklentileri ile sınıftaki çocuk sayısının önemi ve başkalarından alınan olumlu referanslar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Rose ve Elicker (2008), annelerin çocuk bakımı tercihlerini inceledikleri araştırmalarında lise veya daha düşük seviyeli okullardan mezun annelerin 'program saatlerinin esnekliğine' lisans veya lisansüstü mezunu annelerden daha fazla önem verdiğini, yine lisans mezunu annelerin 'kurum merkezli çocuk bakımına ve akademik ağırlıklı eğitim programına' lisansüstü eğitim mezunu annelerden daha fazla önem verdiğini bulmuşlardır. Yeşilyurt (2011) ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri ile eğitim durumları arasındaki ilişkiyi incelemiş, ilkokul mezunu ebeveynlerin okul öncesi eğitim

kurumlarından beklentilerinin, lise ve yükseköğrenim mezunu ebeveynlerin beklentilerinden daha yüksek olduğunu bulmuştur. Öte yandan Tokuç (2007) ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentileri ile öğrenim durumları arasında anlamlı bir fark bulamamıştır, ancak ebeveynin öğrenim durumunun çocukların anaokuluna başlama yaşında anlamlı fark oluşturduğunu bulmuştur. Anne ve babaların öğrenim düzeyi yükseldikçe çocuklarını anaokuluna başlatmaya ilişkin düşünceleri daha küçük yaşlara inmektedir.

Ebeveynin çalışma durumu, okul öncesi eğitim kurumlarıyla ilgili görüşlerini etkilemektedir. Köksal (2002) okul öncesi eğitim kurumunu seçmede çalışan annelerin çalışmayan annelere göre personel özelliklerini, açık hava oyun alanları, eğitsel ortam ve fiziksel ortamla ilgili özellikleri daha çok önemsediklerini bulmuştur. Tokuç (2007), anne ve babaların çocuklarının anaokuluna başlama yaşı hakkındaki görüşleri ile annenin çalışması arasında anlamlı ilişki bulmuştur. Özen de (2008) annelerin çalışma durumu değişkenine göre okul öncesi eğitimden beklentileri arasında farklılıklar olduğunu bulmuştur. Elde edilen bulgular özellikle çalışmayan annelerin eğitim durumlarının düşük olması nedeniyle okul öncesi eğitim kurumlarının işlevleri konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu konuda bilgilendirilmeleri gerektiğini göstermiştir. Yeşil-Dağlı (2012), çalışan anneler grubundaki veliler için kurumun saatlerinin uygunluğu ve konumunun çalışmayan anne grubundaki velilere göre daha önemli olduğunu bulmuştur. Ancak bazı çalışmalarda ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdikleri özellikler ile çalışma durumları arasında ilişki bulunamamıştır (Foot ve diğ., 2000; Gamble ve diğ., 2009).

Sosyoekonomik düzey, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşlerini etkileyen değişkenlerden biridir. Köksal (2002), üst sosyoekonomik gruptaki anne-babaların alt sosyoekonomik grupta yer alan anne babalara göre okul öncesi eğitim kurumu seçerken daha fazla etkene daha çok dikkat ettiklerini bulmuştur. Rose ve Elicker (2008), düşük yıllık geliri olan annelerin çocuk bakımı tercihlerinde 'bakım verenlerin eğitim seviyesine' yüksek yıllık geliri olan annelerden daha fazla önem verdiğini bulmuşlardır. Yeşilyurt (2011), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin 'eğitim-aile' alt boyutunda gelir durumuna göre anlamlı bir fark bulmuştur. Düşük gelirli ebeveynlerin eğitim-aile alt boyutundan beklentileri yüksek gelire sahip ebeveynlerin beklentilerinden daha yüksektir. Kıldan (2012), ise gelir düzeyi yüksek olan velilerin okul öncesi eğitimden özellikle okula hazırlama

boyutunda gelir düzeyi düşük olan velilere göre beklenti düzeylerinin yüksek olduğunu bulmuştur. Diğer yandan bazı araştırmalarda ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerinin sosyo-ekonomik düzeye göre anlamlı farklılık oluşturmadığı bulunmuştur (Bulut, 1995; Çetinsoylu, 1998; Foot ve diğ., 2000; Gamble ve diğ., 2009; Yaman ve Saçkes, 2017).

Yaşanılan yere göre ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşlerini karşılaştıran araştırmalar da bulunmaktadır. Bunlardan biri Tulan'ın (2005) Ankara ve Kırşehir'deki ebeveynlerin görüşlerini karşılaştırdığı çalışmasıdır. Çalışma sonucunda yaşadıkları şehre göre anne babaların okul öncesi öğretmenlerinin özelliklerine ilişkin beklentilerinin karşılanma düzeyleri arasında farklılık olduğu saptanmıştır. Bir diğer çalışma da Yeşilyurt (2011)'un Türkiye çapındaki farklı coğrafi bölgelerde yaşayan anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini ve beklentilerinin karşılanma düzeylerini karşılaştırdığı çalışmasıdır. Çalışma sonucunda hem beklentiler hem de beklentilerin karşılanma düzeyi ile yaşanılan coğrafya arasında farklılıklar bulunmuştur. Foot ve arkadaşları (2000) ise ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği özellikler ile yaşadıkları yer arasında anlamlı ilişki bulamamıştır.

Çocuğun cinsiyeti ve yaşı ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki Yaman ve Saçkes'in (2017) çalışmasında incelenmiştir ancak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Rose ve Elicker (2008), çocuğun yaşı ile ebeveynlerin kurum ya da ev merkezli bakım tercihleri arasında anlamlı ilişki bulmuştur. Natsiopolou ve Vitalis (2015), çocuğun cinsiyeti ile 'kurum binasına ve program hakkında ebeveyn görüşlerinin alınmasına' verilen önem arasında; 'öğretmen ve çocuk etkileşimleri, okulun sunduğu hizmetler ve tanıdıkların tavsiyelerine' verilen önem ile çocuğun yaşı arasında anlamlı ilişki bulmuşlardır.

Çocuğun kardeş sayısı ve sırası; Yeşil-Dağlı'nın (2012) çalışmasında sorgulanmıştır. Buna göre bir veya iki çocuğu olan ebeveynler üç çocuğu olan ebeveynlere göre kurumun konumuna ve kurumun güvenilir birisi tarafından tavsiye edilmiş olmasına veya kurumdaki çalışanların tanıdık olmasına daha çok önem vermektedirler. En büyük çocuğu için çalışmaya katılmış olan ebeveynler, en küçük ve tek çocukları için çalışmaya katılmış olan ebeveynlere göre öğretmenin öğrenim durumuna daha az önem ve kurumun fiziksel şartlarına daha çok önem vermişlerdir. Gamble ve arkadaşları (2009) evdeki çocuk sayısı ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimleri arasında anlamlı ilişki bulamamıştır.

Çocuğun önceden okul öncesi eğitim alıp almaması, Bulut'un (1995) çalışmasında incelenmiş, çocuğun daha önce okul öncesi eğitim alıp almamasıyla ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki bilgi ve görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Çocukların gelişimsel özellikleri; Konuk'un (2005) kaynaştırma uygulamalarının yapıldığı anaokulları ve anasınıflarındaki normal ve engelli çocukların anne-babalarının kurum seçimlerini etkileyen etmenleri saptamak amacıyla yaptığı çalışmaya konu olmuştur. 62 özel gereksinimli ve 132 normal gelişim gösteren çocuğun ailesiyle anket çalışması yapılmıştır. Ailelerin görüşleri arasında açık hava oyun alanlarına göre kurum seçiminde bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ancak okul öncesi eğitim kurumu seçiminde fiziksel koşullar, eğitim ortamları, personel ve uygulama alanlarına; engelli çocuğa sahip ailelerin, normal gelişim gösteren çocuğa sahip ailelere göre daha çok dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır.

Gamble, Ewing ve Wilhelm (2009) de çocuğun gelişimsel özellikleri, sağlık durumu ve mizaç özellikleri ile ebeveynlerin kurum seçimi arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çocukların sağlık durumu ile kurumun çocuk merkezli olması, ilkokula hazırlık çalışmaları, eğitim programı ve kurumsal yapısı arasında; çocuğun gelişimsel özellikleri ile ilkokula hazırlık çalışmaları, eğitim programı ve kurumsal yapı arasında; çocuğun mizaç özellikleri ile ilkokula hazırlık çalışmaları ve eğitim programı arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Çocuğun devam ettiği okul türü (devlet/özel) ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri arasındaki ilişki de araştırılmıştır. Koç (1996), çocuğun gönderildiği kurum çeşidiyle ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği alanlar arasındaki ilişkiyi incelemiş ve çocuğunu özel kurumlara gönderen ebeveynlerin araştırmada sorgulanan konulara, çocuğunu resmi kuruma gönderenlere göre daha çok dikkat ettiklerini bulmuştur. Tokuç (2007) bağımsız anaokulu ve üniversite anaokuluna devam eden çocukların ebeveynlerinin okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentileri arasında anlamlı fark bulmuştur. Tulan (2005) ise anne babaların okul öncesi eğitim ile ilgili beklentileri ile çocukların devam ettiği kurum türü arasında bağlantı bulamamıştır. Argon ve Akkaya (2008) çocukları devlet okullarına ve özel okullara devam eden ebeveynlerin, okul öncesi eğitim kurumu araştırma, seçme, kurumdan beklentiler vb. alanlarda benzer görüşlere sahip olduklarını bulmuşlardır. Bassok ve arkadaşları (2017) çocukların devam ettiği kurum

türü ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim programına ilişkin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığını ancak devam edilen kurum türü ile kurum araştırma süreçleri arasında anlamlı fark olduğunu bulmuştur.

Ayrıca, Rose ve Elicker (2008) annelerin annelik rolleriyle (geleneksel, eşitlikçi vb.), Peyton ve arkadaşları (2001), annelik duyarlılığı ve ebeveynlik stresiyle, Grogan (2011) çocuk yetiştirme tarzı, çocuğun eğitimine katılım düzeyi ve çocuğun erken sosyal becerileriyle ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarını seçme nedenleri ve kurumdan beklentileri arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir.

2.3. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimleri ve Kurumdan Beklentileri İle İlgili Araştırmalar

Bu bölümde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini ve kurumdan beklentilerini ele alan araştırmalara tarihsel sıraya göre değinilmiştir.

Oktay (1990), İstanbul'un çeşitli semtlerinde bulunan 10 anaokulundan tesadüfi örnekleme yoluyla seçtiği 114 anneye anket uygulamıştır. Annelerin beklentilerinin çocuğun kişiliğinin gelişmesi (%89), yaşıtlarıyla birlikte olması (%84), paylaşmayı ve yardımlaşmayı öğrenmesi (%83), sosyal yaşama hazırlanması (%80), çeşitli beceriler kazanması (%80), zihinsel gelişimine katkıda bulunulması (%75), ilkokula hazır olması (%62) konularında yoğunlaştığı bulunmuştur. Anaokullarının sahip olması gereken özellikler konusunda ise anneler ilk beş sırada şu cevapları vermişlerdir: Temizlik ve sağlık koşulları iyi olmalı (%96), temel alışkanlıkları kazandırmalı (%88), güvenli ve tehlikelerden arınmış olmalı (%84), düzenli ve iyi beslenme sağlamalı (%82), eğitim ve öğretim sistemli ve iyi düzenlenmiş olmalı (%74).

Koç (1996), anne babaların okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini etkileyen etkenleri, fiziki koşullar, program, personel, sağlık ve beslenme, aile ile ilişkiler ve yönetim boyutlarında ele almıştır. Ankara'da Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler Kurumuna Bağlı 32 okul öncesi eğitim kurumundan 384 veli çalışmaya katılmıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan anket sonuçlarına göre anne babaların büyük çoğunluğu kurumun iyi bir eğitim vermesini birinci derecede önemli bulmuştur. Ailelerin yaklaşık yarısı çocukları için okul öncesi eğitim kurumunu tavsiye üzerine seçtiklerini belirtmişlerdir. Elde edilen verilere göre anne babalar en çok yönetim ve

personel özelliklerine, en az ise kurumun fiziksel özelliklerine önem vermektedirler. Ebeveynlerin demografik özelliklerinin etkisi de araştırılmıştır. Buna göre; anneler sağlık, beslenme ve program alanlarına babalara göre daha fazla önem vermektedirler, lise ve üniversite mezunu ebeveynler sağlık, beslenme, program ve yönetim boyutlarına ilkokul mezunlarından daha fazla önem vermektedirler.

Üstünova (1998), ana sınıflarına devam eden çocukların annelerinin eğitim seviyelerine göre beklentilerini ve okul seçiminde göz önünde bulundurdukları özellikleri incelemiştir. İstanbul'da 14 okuldan 339 anneye anket uygulanmıştır. Ailelerin sahip olduğu çocuk sayısı, gelir düzeyi, çocukların daha önce bir okul öncesi eğitim kurumuna gidip gitmedikleri ile okul öncesi eğitimde yer alan çok kültürlü eğitim, ilkokula hazırlık çalışmaları, din eğitiminin çocuklara verilmesi ve verilmemesi, ebeveynlerin kültür düzeyleri eşitliğinde bir eğitimin verilmesi, ilkokula hazırlık çalışmalarının profesyonel anlamda yapılması, eğitim programları konusunda bilgi edinme gibi davranışlar arasında anlamlı ilişkilere rastlanmıştır. Annelerin eğitim düzeyine bakılmaksızın anaokulu seçiminde göz önünde bulundurdukları özellikler incelendiğinde annelerin; çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verebilecek, planlı eğitim ortamına sahip, uzman eğitimcisi olan okulları tercih ettikleri görülmüştür. Anneler eğitim kalitesi kadar, çocuklarına anaokulunda sağlanan ortamın sağlıklı ve güvenli olmasına da önem vermektedir.

Foot ve arkadaşları (2000), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde tercih, inanç, bilgi ve beklentilerini araştırmışlardır. İskoçya çapında 911 ebeveyne anket uygulanmış ve 91 ebeveynle görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre; ebeveynlerin kurum seçiminde önem sırasına göre; bakım ve güvenlik, eğitim, okulun kalitesi, uygunluk ve ebeveyn ihtiyaçları öğeleri öne çıkmaktadır. Bakım ve güvenlik ebeveynler tarafından en fazla önem verilen konu olmuştur. Ancak ebeveynlerin tercihlerinde önem verdikleri özellikler ile çalışma durumu, sosyoekonomik düzey, yaşanılan bölge ve medeni durum gibi demografik özellikler arasında ilişki bulunamamıştır. Bu durum ebeveynlerin tercihleri ve önceliklerinin toplumun her kesiminde benzer olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Araştırmada ebeveynlere okul öncesi eğitim kurumlarının amaçları da sorulmuştur. Bu amaçlar, okula hazırlık, sosyalleşme- akranlarıyla birlikte olabilme, eğitim, farklı aktivitelerle tanışma, bağımsızlaşma olarak sıralanmıştır.

Peyton, Jacobs, O'Brien ve Roy (2001), annelerin üç yaş çocukları için belirli bir çocuk bakımı tercihini yaparken etkili olan demografik özellikleri ve süreç faktörlerini çocukların aldığı bakımın kalitesi ve annenin bu bakımdan tatmin olma düzeyi ile birlikte incelemişlerdir. Çocukları 36 aylık olan 633 anne çalışmaya katılmıştır. Çocuk bakımı seçimini etkileyen nedenler literatürden yola çıkılarak; bakım verenlerin kalitesi, ortamın ve materyallerin kalitesi, programın kalitesi, ücretler, saatler, konum, ulaşılabilirlik, tercih edilen bakım türü gibi ana başlıklar halinde ele alınmıştır. Daha sonra bu kategoriler anket sonuçlarına göre üç ana kategoriye indirgenmiştir. Bunlar; kalite, kullanışlılık (ücret, program saatleri ve konum) ya da belirli bir bakım türünün tercih edilmesi şeklinde üç grupta ele alınmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; annelerin yarısından fazlası bakım tercihini, kaliteye göre yapacaklarını belirtmişlerdir. Yüksek gelir seviyesi olan ve çalışma saatleri daha az olan anneler, bakım tercihlerini kullanışlılıktan (ücret, program saatleri, konum) daha çok kaliteye göre yapmaktadırlar. Daha fazla ebeveynlik stresi yaşayan anneler, bakım tercihini kullanışlılığına göre yapmaya daha çok meyillidirler. Bakım tercihini kaliteye göre yapan anneler, akraba bakımını daha az tercih etmektedirler. Aynı zamanda kurum tercihini kaliteye göre yapan anneler kullanışlılığa dikkat eden annelere kıyasla çocuklarını daha yüksek kaliteli merkezlere göndermektedirler. Ancak, belirli bir bakım çeşidine göre (ev merkezli, kurum merkezli, akraba bakımı) tercih yapan anneler diğer iki gruba göre daha yüksek kalitede bakım elde etmişlerdir. Annelerin %70'i kullandıkları çocuk bakımı uygulamasından memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Annelerin çocuk bakımı uygulamasından tatmin olmasıyla, çocuk bakımı uygulamalarının kalite puanları arasında pozitif ilişki bulunmuştur. Kullanışlılığa göre tercih yapan anneler çocuğunun bakımından en az tatmin olan gruptur.

Aktaş-Arnas (2002), ailelerin okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim kurumlarına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla çocukları özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 136 ebeveynle bir araştırma yürütmüştür. Araştırma sonucunda ebeveynlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitimin öncelikli görevinin çocuklara paylaşma, işbirliği gibi sosyal davranışları öğretmek olduğunu belirtmiştir. Ebeveynlerin anaokulu seçiminde anaokulunun temiz ve düzenli olmasını, yönetici ve

öğretmenlerin ön görüşmede kendilerine karşı gösterdikleri tutumları ve anaokulunda uygulanan eğitim programının içeriğini esas aldıkları görülmüştür.

Köksal (2002), anaokulu ve anasınıfına devam eden 36-72 aylık çocukların anne-babalarının okul öncesi eğitim kurumu seçimini etkileyen etmenleri araştırdığı çalışmasında Ankara'nın Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde Milli Eğitim Bakanlığına ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna bağlı 66 anaokulu ve anasınıfından 402 çocuğun ebeveynine anket uygulamıştır. Araştırma sonucuna göre üst sosyoekonomik grup olan Çankaya ilçesindeki anne-babalar alt sosyoekonomik grupta yer alan Yenimahalle ilçesindeki anne babalara göre okul öncesi eğitim kurumu seçerken daha fazla etkene daha çok dikkat etmektedirler.

Barbarin ve arkadaşları (2006), okul öncesi eğitim kurumu kalitesini belirlemede ebeveynlerin hangi kriterleri göz önünde bulundurduğunu belirlemek amacıyla, 5 eyaletten toplam 439 ebeveynle görüşmeler düzenlemiştir. Görüşmelerde ebeveynlere bir okul öncesi eğitim programını kaliteli yapan özellikler, kaliteli bir programı düşük kaliteli programlardan ayıran özellikler ve çocuklarının devam ettiği programı seçerken dikkat ettikleri özellikler gibi açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Ebeveynlerin verdikleri cevaplar 10 kategoriye ayrılmış ve bu cevapların verilme sıklığı kaydedilmiştir. Ebeveynlerin cevapları doğrultusunda okul öncesi eğitim kurumu seçerken dikkat ettikleri özellikler: olumlu yapısal özellikler, güvenli ve temiz fiziksel çevre, yeterli eğitsel materyal, ses öğretimi, öğretmen davranışları, etkili disiplin, pozitif duygusal iklim, kapsamlı hizmet sunumu, uygun konum ve okul-aile işbirliği, olarak bulunmuştur.

Araştırma bulgularına göre ebeveynler tarafından en çok tekrarlanan kalite göstergeleri öğretmen özellikleri, eğitim programı ve okul-aile işbirliği olmuştur. Ebeveynlerin yarıdan fazlası öğretmenin yeterliliği, tecrübesi ve çocuklara gösterdiği dikkat üzerinde durmuştur. Çocuğu okula hazırlamak için gerekli akademik becerilerin kazandırılması da aynı oranda tekrarlanmıştır. Ebeveynlerin cevapları okul öncesi eğitimin iki fonksiyonuna önem verdiklerini göstermektedir: çocuğun bakımı ve erken eğitimi. Ayrıca ulaşılabilirliğin de ebeveynler için kurum seçiminde önem arz eden konulardan biri olduğu sonucuna varılmıştır.

Sevinç (2006), annelerin eğitim seviyelerine göre resmi ilköğretim bünyesinde bulunan anasınıflarını seçerken göz önünde bulundurdukları nitelikleri ve

anaokulundan beklentilerini incelemek üzere bir araştırma yürütmüştür. Araştırma sonuçlarına göre annelerin en çok önem verdiği anaokulu özelliği sağlıklı ve güvenli bir ortam hazırlanmasıdır. Ardından eğitimin kalitesi, sınıftaki eğitici ve çocuk sayısı gelmektedir. Annelerin genel olarak anaokulundan beklentilerine bakıldığında "çocuğun kişiliğini geliştirebilmesi, sosyal davranışları öğrenebilmesi, yaşadığı çevrede olumlu ilişkiler kurabilmesi" öne çıkmaktadır. Annelerin eğitim seviyeleriyle sınıftaki çocuk sayısı ve başkalarından alınan olumlu referanslar arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Ayrınca anaokulunda eğitimin kaliteli olması, çocuğun duygu ve heyecanını paylaşabilmesi, anaokulunda çeşitli yaş düzeyine uygun, yaratıcılığı destekleyen çocuk sayısına yeterli materyal olması ile annelerin eğitim düzeyleri arasında anlamlı farklılık bulunmuştur.

Noble (2007), Avustralya'daki ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ve bakım hizmetleri tercihleri hakkındaki doktora çalışmasında 23 anne ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirmiş, ebeveynlerin okul öncesi eğitimi hakkındaki görüşlerini kategorize etmek amacıyla fenomenolojik yöntem izlenmiştir. Fenomenolojik analiz sonucunda ebeveynlerin okul öncesi eğitimi hizmetlerini nasıl gördüğünü açıklayan 8 kategoriye ulaşılmıştır. Bunlar: demografik olarak uygun, güvenli, güvenilir ve hijyenik, bir rutin sağlayan, şefkatli ve özenli, eğitimli ve donanımlı personele sahip, ailelere değer veren ve onları bilgilendiren, sonraki öğrenmelere hazırlayan, sosyalleşme sağlayan bir okul öncesi eğitimdir.

Noble'a göre bu sekiz kategori üç boyutta ayrışmakta ve anlaşılmaktadır: fiziksel, bireysel ve personel. *Fiziksel* boyut okul öncesi eğitim kurumlarının ücret, konum ve ulaşılabilirlik açısından ailenin ihtiyaçlarına hitap etmesi ile ilgilidir. *Personel* boyutu kurumun bulunduğu bölgede erken çocukluk eğitimi kurumlarında çalışan öğretmen ve personel özelliklerine göre ailelerin kurumları nasıl değerlendirildiği ile ilgilidir. *Bireysel* boyut ise okul öncesi eğitim kurumlarının çocuk ve ailenin çevreyle olan ilişkileri bağlamında nasıl değerlendirildiğiyle ilgilidir. Noble, ebeveynlerin kurum tercihlerinin; "ebeveyn-çocuk ilişkisi", "önem verilen diğer kişilerin etkisi" ve "çocukluk dönemiyle ilgili anlayış" çerçevesinde şekillendiğini, ebeveynlerin sosyal bağlamlar içerisinde pragmatik ve kompleks seçimler yaptıklarını belirtmektedir (Noble, 2007).

Tokuç (2007), anne babaların okul öncesi eğitim hakkındaki görüş ve beklentilerini; anne ya da baba olma, anne babaların yaşı, öğrenim durumları, çalışma

durumları değişkenlerine göre incelemiştir. Bu amaçla Ankara'da çocukları 5 bağımsız anaokuluna devam eden 660 ebeveyn ile 3 üniversite anaokuluna devam eden 319 ebeveyne araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; anne ve babaların anne ya da baba olma durumlarının, yaşlarının, öğrenim seviyelerinin; çocuklarını anaokuluna verme nedenleri açısından fark oluşturmadığı görülmüştür. Bu değişkenlere göre çocuklarını anaokuluna öncelikli verme nedeninin okul öncesi eğitimin önemine inanmak olduğu tespit edilmiştir. Ailelerin anaokulu seçiminde en çok okulun eğitim anlayışına ve okul hakkında diğer kişilerden aldıkları referanslara önem verdikleri görülmektedir.

Rose ve Elicker (2008), ebeveynler için çocuk bakımı konusundaki çeşitli değişkenlerin önemini değerlendirmek amacıyla altı yaşın altında çocuğu olup çalışan 355 anne ile çocuk bakımı tercihleri hakkında bir anket çalışması yapmıştır. Ankette ebeveynlerin demografik özellikleri yanı sıra, öğretmenin sıcaklığı, öğretmenin eğitim seviyesi, eğitim programının niteliği (oyun ağırlıklı, akademik ağırlıklı), saatlerin esnekliği, konum (eve-işe yakınlık), ücret, bakımın niteliği (ev merkezli, kurum merkezli) gibi ebeveynlerin tercihini etkileyen maddeler yer almaktadır. Araştırmacılar bu maddeleri ankette 3 farklı şekilde sunmuşlardır. İlk olarak ebeveynlerden bu maddeleri 5'li likert tipi bir ölçekte derecelendirmeleri istenmiş, ardından bu maddeleri 1'den 11'e kadar sıralamaları istenmiş. Son olarak da bu maddeleri içeren 18 senaryo verilip her bir senaryonun kendileri için uygunluğunu 1'den 100 e kadar puanlamaları istenmiştir. Senaryolar her bir maddenin 3 farklı halini (yüksek seviyede, orta seviyede, düşük seviyede) içerecek şekilde hazırlanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre anneler öğretmenlerin sıcaklığı, öğretmenlerin eğitim seviyesi, oyun ağırlıklı eğitim programı maddelerini en çok önem verdikleri 3 özellik olarak derecelendirmiştir. Sıralama sonuçlarına göre öğretmenlerin sıcaklığı, oyun ağırlıklı eğitim programı, öğretmenlerin eğitim seviyesi önem sırasına göre ilk üçte yer almıştır. Çocuk bakım senaryolarının birleşik analiz sonuçlarına göreyse bakım verenlerin sıcaklığı, program saatlerinin esnekliği, bakım verenlerin eğitim seviyesi en önemli nedenler olarak öne çıkmaktadır. Araştırmada ayrıca annenin eğitim seviyesi, annenin gelir düzeyi, ailenin gelir düzeyi, ailenin rol ideolojisi, çocuğun yaşı gibi demografik özelliklerin annelerin tercihleri üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Argon ve Akkaya (2008), çocukları devlet okullarındaki ve özel okullardaki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden velilerin okul öncesi eğitimi ve bu kurumlara yönelik görüşlerini incelemek amacıyla 91 ebeveynle görüşmüşlerdir. Araştırma verilerine göre ebeveynler, okul öncesi eğitim kurumlarının öncelikli görevinin çocukları ilkokula hazırlamak, çocuklara öz bakım becerileri kazandırmak, paylaşma ve işbirliği gibi sosyal davranışları öğretmek olarak ifade etmişlerdir. Ebeveynler okul öncesi eğitim kurumlarını en çok eğitim programı ve öğretmen özellikleri yönünden araştırdıklarını bildirmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderirken dikkat ettikleri özellikler, uygulanan eğitim programının içeriği, sınıfın temiz ve düzenli olması ile yönetici ve öğretmenlerin ebeveynlere karşı tutumlarıdır.

Özen (2008), anne ve babaların okul öncesi eğitime yönelik beklenti düzeylerini belirlemek, anne ve babaların okul öncesi eğitimden beklentileri arasında farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla bir çalışma yürütmüştür. Kars'ta çocukları anasınıfı ve anaokullarına devam eden 108 anne ve 92 babaya araştırmacı tarafından geliştirilen anket uygulanmıştır. Ankette okul öncesi eğitimden beklentiler; çocuğun sosyal-duygusal, dil, öz bakım, bilişsel, psikomotor gelişimine yönelik beklentiler ve kurumsal beklentiler boyutları olarak ele alınmış, bu maddelere verilen cevaplar annelerin çalışma durumu değişkenine göre karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre; anne ve babaların okul öncesi eğitimden çocuklarının sosyalleşmesine katkıda bulunma, onlarda işbirliği, paylaşma, yardımlaşma, sorumluluk alma ve aldığı sorumluluğu yerine getirme gibi alışkanlıklar geliştirme, milli ve ulusal değerlere bağlılıklarını arttırma şeklindeki beklentileri yüksek düzeydedir. Aynı şekilde ebeveynlerin çocuğun dil gelişimi, bilişsel gelişimi ve psikomotor gelişimine yönelik beklentileri de yüksek seviyededir.

Gamble, Ewing ve Wilhlem (2009), çalışmalarında ebeveynlerin çocuk bakımı uygulamaları hakkındaki görüş ve beklentilerini geniş bir perspektifle incelemişlerdir. Çocukları ebeveyn bakımı dışında bakım gören farklı etnik ve sosyoekonomik özelliklere sahip 220 anne ile anket çalışması yürütülmüştür. Araştırmacılar tarafından hazırlanan ankette ebeveynin evlilik durumu, etnik kökeni, çalışma durumu ve saatleri, eğitim seviyesi, yıllık geliri, anadili, çocuğun çocuk bakımı merkezinde geçirdiği süre ve bu güne kadar değiştirdiği bakım merkezi sayısı sorulmuştur. Ayrıca ebeveynlerden

çocuklarının gelişimsel özelliklerini derecelendirmeleri istenmiş ve çocuğun gelişimsel özellikleri ile ebeveynin çocuk bakımı tercihleri kıyaslanmıştır.

Ebeveynlerin çocuk bakımı uygulamalarının özelliklerini önem derecesine göre sınıflandırdığı anket sonuçları, faktör analizleri doğrultusunda altı gruba ayrılmıştır: Uygulamaya Yönelik Özellikler, Öğretimsel Yapı, Eğitim Programı, Zamanlama, Çocuk Merkezli Yaklaşım, Okula Hazırlık. Bu boyutlar içerisinde okul başarısıyla ilgili olan, sosyal davranışlar ve sınıf davranışlarını destekleyen program öğeleri ebeveynler tarafından en çok önem verilenler olmuştur. Ayrıca ankete katılan ebeveynlerden çocuklarını mizaç olarak zor ya da gelişimsel olarak geride olarak tarif edenler okula hazırlık ve eğitim programı ile ilgili boyutlara daha az önem vermişlerdir.

Yeşil-Dağlı (2010), çocuğu okul öncesi eğitim yaşındaki, çalışan ve çalışmayan İspanyol annelerin, çocuk bakımı kullanımlarıyla ilgili faktörleri ve tercih sebeplerini incelemiştir. 36-59 aylar arası 657 İspanyol çocuk ve annesi çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada kullanılan çocuk bakımı türü, çocuğun yaşı, ırkı, ailenin ekonomik düzeyi, annenin eğitimi, ev kompozisyonu, annenin çalışma durumu ve kültürleşme gibi değişkenlere yer verilmiştir. Kullanılan çocuk bakımı türü ebeveyn bakımı, kurum merkezli bakım ve evde bakım (ebeveyn ve akraba dışında) olarak 3 kategoride sınıflandırılmıştır. Ayrıca ebeveynlerin çocuk bakımı tercihlerinde bakım yapılan yerin konumu, ücreti, programın saatleri, güvenilirliği, eğitim aktiviteleri, çocuğun diğer çocuklarla zaman geçirmesi, gruptaki çocuk sayısı gibi özelliklerin etkisi araştırılmıştır.

Araştırmanın sonuçlarına göre; İspanyol aileler arasında kurum merkezli çocuk bakımı; ebeveyn bakımı, akraba bakımı ve evde bakıma göre daha yaygındır. Genel olarak, ailenin yoksulluk durumu, annenin eğitimi, ev kompozisyonu, annenin çalışma durumu ve kültürlenme kurum merkezli çocuk bakımının önemli yordayıcılarıdır. İspanyol annelerin okul öncesi dönem çocuklarına yönelik çocuk bakımı tercihleri üzerinde çocuk bakımının eğitimsel ve pragmatik özellikleri önemli rol oynamaktadır. Sosyalleşmeye önem veren anneler kurum merkezli çocuk bakımını daha çok, konum ve güvenilirliğe önem veren anneler kurum merkezli çocuk bakımını daha az tercih etmişlerdir.

Aslanargun ve Tapan (2011), çocukları okul öncesi eğitime devam eden ailelerin bu eğitimden beklentileri, beklentilerinin karşılanma düzeyi ve çocuklarında gözlemledikleri değişimleri inceleyen nitel çalışmalarında 8 anneyle görüşmeler yapmışlardır. Katılımcılar sosyo-ekonomik düzeyi ve eğitim seviyesi düşük annelerden seçilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre ailelerin okul öncesi eğitimden beklentileri belirli başlıklar altında toplanmıştır. Çocuğun gelişim özellikleri ile ilgili en fazla tekrarlanan ifadeler çocuğun el becerisi, algısı, konuşması ve dinleme yeteneğinin gelişmesine ilişkin beklentilerdir.

Okul öncesi eğitimin kurumsal yapısı ile iliği olarak aileler; okulun tam gün olması, zorunlu olması, okulun mesafe olarak evlerine yakın olması ve eğitimcilerin deneyimli olmasını beklemektedirler. Eğitim ihtiyacı ile ilgili beklentilerini çocuğun daha iyi bir eğitim alması, birinci sınıfta daha başarılı olması, okula adapte olması, bilginin farkına varması, okulla ilgili sorumluluk alması şeklinde ifade etmişlerdir. Çocukların sosyalleşmesi ile ilgili olarak aileler; arkadaş edinmesi, çevresinin gelişmesi, içine kapanıklıktan kurtulması ve paylaşmayı öğrenmesi gibi beklentilerle çocuklarını okul öncesi eğitime gönderdiklerini ifade etmişlerdir. Kişisel duygu ve düşüncelerden kaynaklanan beklentiler olarak çocuğun evde canının sıkılması, sokakta çok vakit geçirmesine engel olma ve annenin çocuğu takip etme durumu, ne öğretildiği ve nasıl bir eğitim verildiği ile ilgili merak duygusu vurgulanmaktadır.

Grogan (2011), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçerken karar verme süreçleri ve kriterlerini ortaya koymak amacıyla, ebeveynlerin önceliklerini ve buna bağlı olarak aile, çocuk ve kültürel faktörlerin etkisini incelemek amacıyla işlemsel ekolojik bir araştırma deseni kullanmıştır. Bu amaçla 12 ebeveynle odak grupları oluşturulmuş ve ebeveynlere okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri ve seçim yaparken göz önünde bulundurdukları kriterler sorulmuştur. Ebeveynlerle görüşmeler sonucu elde edilen veriler;

- Uygulamaya yönelik özellikler(konum, fiyat, saatler gibi),
- Eğitimsel özellikler (eğitim programı, akreditasyon gibi),
- Güvenlik ve sağlık (güvenlik, beslenme, temizlik gibi),
- Çocukların ihtiyaçlarına yönelik özellikler (özel gereksinimi olan çocuklar gibi) olarak dört grupta ele alınmıştır.

Araştırmacı, bu bulgular doğrultusunda ebeveynlerin okul öncesi kurum seçimiyle ilgili bir anket hazırlayarak, çocukları bir sonraki dönem anaokuluna başlayacak, farklı sosyoekonomik ve etnik özellikteki 203 ebeveyne uygulamıştır. Ebeveynler 20 farklı okul öncesi eğitim kurumundan seçilmiştir. Ebeveynlerin okul öncesi kurum seçimine yönelik düzenlenen anket sonuçları aynı zamanda ebeveynlerin etnik kökeni, eğitim durumu, sosyoekonomik düzeyi, çocuk yetiştirme biçimleri (geleneksel ya da ilerlemeci), çocuğun eğitimine katılım düzeyleri (ev ve okul), çocuğun yaşı, doğum sırası ve erken sosyal becerilerine yönelik yapılan ölçümlerle karşılaştırılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, okul öncesi eğitim kurumu seçimine yönelik 2 anlayış kategorisi arasında yüksek oranda korelasyon bulunmuştur: 1) Okul öncesi eğitim kurumunun kalitesini tanımlayan göstergeler ve 2) Programın uygulamadaki özelliklerini tanımlayan göstergeler. Bir dizi hiyerarşik regresyon analizi ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimlerini incelerken kültürel, ailevi ve çocukla ilgili faktörlerin birleşiminin önem taşıdığını göstermiştir. Özellikle, 'sosyoekonomik düzey' ile 'ebeveynlerin çocuk yetiştirme biçimleri, çocuğun eğitimine katılım durumları, çocuğun erken sosyal becerileri, aile yapısı ve ebeveynin kalite algısı' arasında anlamlı ilişki bulunmuştur.

Yeşilyurt (2011), ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumundan beklentileri ve okul öncesi eğitim kurumlarının bu beklentileri karşılama durumlarını belirlemek amacıyla yaptığı çalışmasında farklı coğrafi bölgelerden çocukları Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokullarına devam eden 1050 anne ve 415 baba olmak üzere 1465 ebeveyne ulaşmıştır. Araştırmacı alan yazınından faydalanarak 'ailelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri' ve 'okul öncesi eğitim kurumlarının aile beklentilerini karşılama düzeyleri' ölçeklerini oluşturmuştur. Ölçek 84 soruluk 5'li likert tipi ankettir. Üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm aile ile ilgili bilgileri, ikinci bölüm ebeveynlerin okul öncesi kurumlarından beklentilerini, üçüncü bölüm ise okul öncesi eğitim kurumlarının bu beklentileri karşılama düzeylerini ölçmektedir. Araştırma sonucunda ebeveynlerin okul öncesi eğitimden beklentileri ve bu beklentilerin karşılanma düzeyleri üzerinde, gelir durumları, eğitim durumları ve yaşadıkları coğrafi bölge değişkenlerinin istatistiksel olarak anlamlı fark yarattığı saptanmıştır. Yaş ve cinsiyet değişkenleri anlamlı fark oluşturmamıştır.

Yeşil Dağlı (2012) çalışmasında çocukları özel okullara bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden velilerin bu kurumu seçerken göz önünde

bulundurdukları özelliklerin önem derecesini incelemiştir. Çocuğun cinsiyeti, anne ve babanın eğitim düzeyi ve çalışma saatleri, ailedeki çocuk sayısı ve çocuğun doğum sırası değişkenlerinin kurum seçiminde etkisinin araştırılması amacıyla 115 veliyle anket tamamlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre velilerin en çok önem verdiği kurum özelliği kurumun güvenilirliği olmuş, bunu sırasıyla kurumun temizliği ve düzeni, eğitim imkanları ve faaliyetleri izlemiştir. En az önem verilen alan ise kurumun ücreti olmuştur.

Topaç ve arkadaşları, (2012) okul öncesi dönem çocuğu olan ailelerin çocuklarını gönderecekleri anaokulunu seçerken göz önünde bulundurdukları ölçütleri belirlemek amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanmışlardır. Elde edilen verilere göre, aileler çocuklarını gönderecekleri okul öncesi eğitim kurumunu seçerken; güvenilirlik, eğitim kalitesi, öğretmenin eğitimi ve tecrübesi, personelin çocuktan anlaması, okulun fiziki koşulları, eve ve iş yerine yakın olması, uygulanan program, okulun misyonu, öğretmenlerin iletişimi ve davranışları, samimiyet, kişisel gelişim ile ilgili eğitim verilmesi, sınıftaki çocuk ve eğitmen sayısı, eski velilerin okulu tavsiyesi gibi kriterleri göz önünde bulundurmaktadır.

Kıldan (2012), araştırmasında öğretmen ve velilerin okul öncesi eğitimin amacına yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla 302 öğretmen ve 347 veli ile anket düzenlemiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen "okul öncesi eğitimin amacına ilişkin algı ve görüşler anketi" kullanılmıştır. Araştırma sonucuna göre hem ilkokula hazırlık hem de hayata hazırlık alt boyutlarında veliler öğretmenlere göre okul öncesi eğitimden daha yüksek beklenti içerisindedirler. Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitimin amacına göre hayata ve okula hazırlık boyutlarında aldıkları puanlar ile diğer branşlardaki öğretmenlerin aldıkları puanlar arasında anlamlı fark ortaya çıkmıştır. Velilerin aylık gelirine göre sonuçlar incelendiğinde gelir düzeyi yüksek olan velilerin okul öncesi eğitimden özellikle okula hazırlama boyutunda gelir düzeyi düşük olan velilere göre beklenti düzeylerinin yüksek olduğu söylenebilir. Araştırma sonuçları veli ve öğretmenlerin okul öncesi eğitimden beklenti düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Çakıroğlu (2013), ebeveynlerin okul öncesi eğitime ilişkin görüş ve beklentilerini çeşitli değişkenler açısından incelemiş, Zonguldak'ın Devrek ilçesinde 7 resmi ilköğretim bünyesinde bulunan 12 anasınıfına devam eden 5-6 yaş grubu 231 çocuğun ebeveynine anket soruları yöneltmiştir. Araştırmanın sonuçlarına göre;

ebeveynlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitimin gerekli olduğunu, bu eğitimin devlet tarafından ücretsiz olarak sunulması ve zorunlu olması gerektiğini düşünmektedirler. Çoğunluğu çalışsalar da çalışmasalar da çocuklarını anasınıfına göndereceklerini belirtmişlerdir. Ebeveynler okul öncesi eğitimden beklentilerini çocuğu ilköğretime hazırlaması ve sosyal beceriler kazandırması olarak belirtmişlerdir. Ebeveynlerin okul binasının ve anasınıfının fiziksel ve donanımsal özellikleri, öğretmenin çocuğa ve veliye karşı tutumu, öğretmenin eğitim ve deneyimi konularında yüksek beklenti içinde olduğu görülmüştür. Uygulanan eğitim programından çocuğun eğitimine yönelik konularda beklentileri daha yüksek iken özellikle okul ve sınıf içi aile katılımı gerektiren konularda biraz daha düşüktür.

Şahin ve diğerleri (2013), ebeveynlerin okul öncesi eğitim hakkındaki görüşlerini araştırmak amacıyla çocukları bir özel okula devam eden 35 ebeveynle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapmıştır. Araştırmaya katılan ebeveynlerden 30'u anne 5'i babadır. Elde edilen veriler, okul öncesi eğitimin önemi, okul öncesi eğitime başlama yaşı, okul öncesi eğitim kurumlarının özellikleri, ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumundan beklentileri şeklinde 4 ana tema olarak kodlanmıştır. Ebeveynler okul öncesi eğitimin çocukların sosyal gelişimini desteklediği, paylaşma ve özgüven gibi becerileri geliştirdiği, okul ve toplum kurallarını öğrettiği, çocukları ilkokula hazırladığı için önemli olduğunu ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitime başlama yaşı hakkında ebeveyn görüşleri farklılık göstermektedir. Ebeveynler okul öncesi eğitim kurumunun öğretmen özellikleri, eğitim programı, fiziksel ve sosyal çevre, temizlik ve düzen, sosyal aktiviteler, iyi eğitimli personel gibi özelliklerine dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Natsiopoulou ve Vitoulis (2015), okul öncesi dönem çocuğu olan Yunan ebeveynlerin çocuklarının bakımı ve eğitimi için okul öncesi eğitim kurumlarını hangi kriterlerle seçtiklerini ortaya koymak amacıyla, çocukları 2,5-5 yaş aralığında olan düşük gelirli 315 veliyle araştırma yürütmüşlerdir. Araştırma verileri araştırmacı tarafından geliştirilen 37 soruluk anketle toplanmıştır. Ankette ebeveynlerin demografik özellikleri ve okul öncesi eğitim kurumlarını seçme nedenleri, eğitim programı, eğitim anlayışı, öğretmen özellikleri, fiziksel çevre boyutlarıyla ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; Yunan ebeveynler erken çocukluk bakımı ve eğitiminin kalitesini belirlemede; eğitimciler ve çocuklar arasındaki iyi ilişkiler (%100), özel gereksinimli çocuklara saygı (%97), programın çocuğun sosyal

gelişimine odaklanması (%94) ve programın iyi beslenmeye vurgu yapmasını (%94) önemli etmenler olarak görmektedirler.

Maine Education Policy Research Institute (MEPRI) tarafından ebeveynlerin 4 yaşındaki çocukları için resmi okul öncesi eğitim programlarını kullanmalarının önündeki engeller ve ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimi konusundaki kararlarını etkileyen etmenler araştırılmıştır. 148 ebeveynin yanıtladığı anket sonuçlarına göre; çocuklarını resmi okul öncesi eğitim kurumlarına göndermeyi seçen ebeveynlerin %98'i sınıfın sıcak ve güvenli olmasını, %97'si öğretmenin cana yakın olmasını, %93'ü öğretmenin mesleki yeterliliğini dikkate almaktadır. Katılımcıların %53'ü okul ücretinin uygun olması nedeniyle resmi programları seçtiklerini ifade etmişlerdir. Okulun yemek ve servis gibi hizmetler sunması ebeveynlerin karar sıralamasında son sıralarda yer almıştır. Yine anket sonuçlarına göre ebeveynlerin büyük çoğunluğu okul öncesi eğitim kurumundan olumlu beklentiler içerisinde olduklarını ifade etmişlerdir.

Yaman ve Saçkes (2017), çocuğu okul öncesi eğitim hizmeti alan anne-babaların okul yönetiminden beklentilerini ve yöneticilerin anne-baba beklentilerine yönelik algılarını incelemişlerdir. Anne-baba ve yöneticilerin beklentilerini tespit edebilmek amacıyla araştırmacı tarafından "Anaokulu Yönetiminden Beklentiler Ölçeği" geliştirilmiştir. Ölçek, "İletişim ve erişilebilirlik, sağlık ve güvenlik, fiziki kaynaklar ve eğitim" olmak üzere dört alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek Balıkesir'de 11 bağımsız anaokuluna çocukları devam eden 927 anne ve babaya uygulanmıştır. Sonuçlar ebeveynin cinsiyeti, sosyo-ekonomik düzeyi, çocuğun cinsiyeti, yaşı, daha önce okul öncesi eğitimden faydalanıp faydalanmama durumu değişkenlerine göre ele alınmış, ayrıca anne-baba ve yöneticilerin görüşleri karşılaştırılmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre anne-babalar okul öncesi eğitim kurumlarından en çok sağlık ve güvenlik konusunda beklenti içerisindedirler. Fiziki koşullar hakkındaki beklentiler en düşük seviyede iken, eğitim ile iletişim ve ulaşılabilirlik boyutları orta derecede önemli bulunmuştur. Ölçeğinin dört alt ölçeğinden aldıkları puanların ortalamaları karşılaştırıldığında sadece anne babaların cinsiyeti açısından fark olduğu bulunmuştur. Ortalamalar incelendiğinde, genelde annelerin anaokulu yönetiminden dört alanda da babalara oranla daha yüksek beklentiye sahip olma eğilimi gösterdiği gözlenmekle beraber annelerin babalara oranla "İletişim ve Erişilebilirlik" ile "Sağlık ve Güvenlik" alanlarında istatistiksel olarak anlamlı derecede daha yüksek beklentiye

sahip oldukları bulunmuştur. Anne-baba ve yönetici görüşlerinin karşılaştırılması sonuçları ise yöneticilerin sadece "fiziki kaynaklar" alt ölçeğinden hem annelerden hem de babalardan daha yüksek puan alma eğiliminde olduğunu göstermiştir.

Bassok ve arkadaşları (2017) Louisiana'da 4 yaş grubu çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna gönderen ebeveynlerin kurum seçiminde önemli rol oynayan özellikleri araştırmışlardır. Ebeveynlerin %88'i akademik becerilerin desteklenmesi, %87'si temiz ve güvenli bir çevre sunması, %81'i öğretmenlerin sıcak tutumlarını, %66'sı çocukların sosyal becerilerinin desteklenmesini "çok önemli" olarak değerlendirmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumunun ulaşım kolaylığı (%32), uygun program saatleri (%41), uygun fiyat (%49) ve uygun konum (%58) gibi özellikleri ebeveynler tarafından daha az önemli görülmüştür.

Ceylan (2019), ailelerin çocukları için bakım türü olarak kurum bakımını tercih nedenlerini, kurumu seçerken göz önünde bulundurdukları özellikleri ve kurumun memnun oldukları ve geliştirilmesini istedikleri yönlerini incelemişlerdir. Nitel araştırma yöntemi uygulanan çalışmaya katılan 19 ebeveyn ile mülakat yapılmış ve yarı yapılandırılmış görüşme tekniği uygulanmıştır. Çalışmaya katılan ebeveynlerin tamamı çalışan anne ve babalardan oluşmaktadır. Ebeveynler çocuklarını okul öncesi eğitim kurumuna başlatmadan önce çocuklarına bakıcı veya akrabaları tarafından evde bakıldığını, kurum temelli bakıma geçme sebeplerinin çocuklarının mutlu olması, sosyalleşmesi ve iyi bir eğitim alması olduğunu ifade etmişlerdir. Ebeveynlerin çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunu seçme nedenleri sırasıyla kurumun yakınlığı, güvenilirliği, fiyatının uygunluğu ve tanıdıkların tavsiyeleri olmuştur. Ebeveynler kurumdan beklentilerini, eğitimin bireyselleştirilmesi, kurumun ev ortamına benzer bir ortam olması, içeride ve dışarıda daha çok oyun ve hareket sağlanması ve bilgilendirme olarak ifade etmişlerdir.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimleri ve kurumdan beklentileri ile ilgili araştırmalar incelendiğinde; ebeveynlerin cinsiyet, yaş, öğrenim seviyesi, meslek, sosyo-ekonomik düzey, çalışma durumu, ebeveynlik rolleri gibi özelliklerinin, çocukların cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı ve sırası, okula başlama yaşı gibi özellikleri, seçilen kurum veya bakım çeşidi, çocuğun gelişim özellikleri, ebeveynlerin çocuk yetiştirme biçimleri, çocuğun eğitimine katılım durumları, çocuğun erken sosyal becerileri, aile yapısı ve ebeveynin kalite algısı gibi değişkenlerin kurum seçimi ve kurumdan beklentiler üzerindeki etkilerinin araştırıldığı görülmektedir.

Kurum seçiminde kurumların çeşitli özelliklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarının; güvenlik, sağlık, temizlik, güvenilirlik, iyi beslenme, konum, ücret, saatler, öğretmen ve personelin mesleki yeterliliği, iletişim becerileri, okulda sunulan eğitimin niteliği, eğitim materyalleri, okulun fiziksel çevresi, aile katılımı, aile ile ilişkiler ve referanslar gibi özellikleri ebeveynler tarafından dikkate alınmaktadır. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri incelendiğinde ise çocuğun ilkokula hazırlanması, sosyalleşmesi, sosyal davranışları öğrenmesi, bağımsızlığını kazanması ve gelişiminin desteklenmesi ebeveynlerin öncelikli beklentileri arasında yer almaktadır.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örneklemi, veri toplama aracı, veri toplama süreci ve verilerin analizine yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüş, beklenti ve kurum seçimi nedenlerini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma ilişkisel tarama modelindedir. Tarama deseni bir evren içinden seçilen örneklem üzerinde yapılan çalışmalar yoluyla evren genelindeki eğilim, tutum veya görüşlerin nicel veya nitel olarak betimlenmesini sağlar (Creswell, 2014). Bu çalışmada da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerini betimlemek amaçlanmıştır. İlişkisel tarama modeli ise eğitimsel araştırmanın önemli amaçlarından biri olan olaylar arası nedensel ilişkileri keşfeder (Balcı, 2015, 226). Bir başka deyişle iki ya da çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlar (Karasar, 2004). Bu araştırmada da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşleri betimlendikten sonra, çocuğun cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, devam ettiği anaokulu türü, anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi ve çalışma durumu değişkenlerinin bu görüş ve beklentilerle ilişkisi araştırılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini 2018-2019 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi anasınıfı, anaokulları ve özel anaokullarına devam eden 36-72 aylık çocuklar ve aileleri oluşturmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 istatistiklerine göre İstanbul'da resmi ve özel okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 36-72 aylık öğrenci sayısı 126.334'tür. (Milli Eğitim Bakanlığı, 2017-18).

Başakşehir İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün sitesinden elde edilen verilere göre Başakşehir ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 5 devlet anaokulu, 25 devlet

ilkokulu bünyesinde anasınıfı, 93 özel anaokulu, 6 Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme kurumuna bağlı kreş ve gündüz bakımevi olmak üzere 129 okul öncesi eğitim kurumu bulunmaktadır.

Bu araştırmada, örneklem belirleme yöntemlerinden uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Uygun örnekleme yönteminde, ihtiyaç duyulan büyüklükteki gruba ulaşıncaya kadar, en ulaşılabilir olan yanıtlayıcılardan başlanarak örneklem oluşturulur (Büyüköztürk ve diğ., 2015). Bu araştırmada da istenen örneklem büyüklüğüne ulaşılıncaya kadar, farklı okul öncesi eğitim kurumu türlerini kapsayacak şekilde 11 kurumdan veri toplanmıştır.

Araştırmanın örneklemini İstanbul ili Başakşehir ilçesinde yer alan devlet ve özel anaokulları ile anasınıflarına devam eden 326 çocuk ve onların ebeveynleri oluşturmuştur. Anket formunu dolduran ebeveynlerin %88'i annelerdir.

Tablo 3.1'de çocukların devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türüne ve kurumun eğitim saatlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. 1: Çocukların Devam Edilen Kurum Türüne ve Saatlerine Göre Dağılımı

			f	%
Okul Öncesi Eğitim Kurumu Türü	**Eğitim**	Özel Anaokulu	151	46,3
		Devlet Anaokulu	68	20,9
		Devlet Anasınıfı	107	32,8
		Toplam	326	100
Kurumların Saatleri	**Eğitim**	Tam Gün	193	59,2
		Yarım Gün	133	40,8
		Toplam	326	100

Tablo 3.1'de çocukların yaklaşık %46'sının özel anaokuluna, %21'inin devlet anaokuluna, %33'ünün devlet anasınıfına devam ettiği görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarının eğitim saatleri farklılık göstermektedir. Çocukların yaklaşık %59'u tam gün, %41'i yarım gün eğitim veren kurumlara devam etmektedir.

Tablo 3.2'de çocukların cinsiyet, yaş, kardeş sayısı ve anaokuluna başlama yaşı değişkenlerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 3. 2: Çocukların Cinsiyet, Yaş, Kardeş Sayısı ve Anaokuluna Başlama Yaşına Göre Dağılımları

		f	%
Çocuğun Cinsiyeti	Kız	160	49,1
	Erkek	166	50,9
	Toplam	326	100
Çocuğun Yaşı (Ay)	32-36 (3 yaş)	4	1,2
	37-48 (4 yaş)	39	12,0
	49-60 (5 yaş)	94	28,8
	61-72 (6 yaş)	175	53,7
	73-80 (7 yaş)	14	4,3
	Toplam	326	100
Kardeş Sayısı	Tek Çocuk	71	21,8
	2 Kardeş	161	49,4
	3 Kardeş	68	20,9
	4-5 Kardeş	26	7,9
	Toplam	326	100
Okula Başlama Yaşı (Ay)	0-24 Ay	14	4,3
	25-36 Ay	42	12,9
	37-48 Ay	89	27,3
	49-60 Ay	121	37,1
	61-72 Ay	60	18,4
	Toplam	326	100

Tablo 3.2'de çocukların yaklaşık %49'unun kız, %51'inin erkek olduğu görülmektedir. Çocukların yaş ortalamaları 60,23 aydır. Çocukların yaklaşık %1'i 3 yaşında, %12'si 4 yaşında, %29'u 5 yaşında, %54'ü 6 yaşında, %4'ü 7 yaşındadır. Analizler yapılırken 3 yaş grubu 4 çocuk ile 4 yaş grubu 39 çocuk birleştirilerek 3-4 yaş kategorisi oluşturulmuştur. Aynı zamanda 7 yaşındaki 14 çocuk 6 yaş grubu içerisine dahil edilmiştir. Çocukların %22'si tek çocuk, %49'u iki kardeş, %21'i 3 kardeştir. %8'lik orana sahip 4 ve 5 kardeş olan çocuklar frekans azlığı nedeniyle birleştirilmiştir. Çocukların yaklaşık %4'ü 0-24 aylıkken anaokuluna başlamıştır.

%12'si 25-36 ay aralığında, %27'si 37-48 ay aralığında, %37'si 49-60 ay aralığında, %18'i 60 aylık veya daha büyükken anaokuluna başlamıştır. Analizlerde 0-24 aylıkken anaokuluna başlayan çocuklar frekans azlığı nedeniyle bir sonraki grupla birleştirilmiş ve 0-36 ay grubu oluşturulmuştur.

Tablo 3.3'te araştırma grubundaki annelerin yaş, eğitim seviyesi ve çalışma durumuna göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 3. 3: Annelerin Yaş, Eğitim Seviyesi ve Çalışma Durumuna Göre Dağılımları

			f	%
Annenin Yaşı		23-30	80	24,5
		31-35	118	36,2
		36-40	95	29,1
		41-52	33	10,1
		Toplam	326	100,0
Annenin Seviyesi	**Eğitim**	İlköğretim	66	20,2
		Lise	85	26,1
		Önlisans	43	13,2
		Lisans	111	34,0
		Lisansüstü	21	6,4
		Toplam	326	100,0
Annenin Durumu	**Çalışma**	Çalışmıyor	217	66,6
		Çalışıyor	109	33,4
		Toplam	326	100,0

Tablo 3.3'te annelerin yaklaşık %25'inin 23-30, %36'sının 31-35, %29'ununn 36-40, %10'unun 41-52 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Annelerin yaşları incelendiğinde en küçük yaş 23, en büyük yaş 52, yaş ortalaması 34'tür. Annelerin yaklaşık %20'si ilköğretim, %26'sı lise, %13'ü önlisans, %34'ü lisans, %6'sı yüksek lisans veya doktora mezunudur. Annelerin yaklaşık %33'ü çalışırken %67'si çalışmamaktadır.

Tablo 3.4'te babaların yaş, eğitim seviyesi ve çalışma durumlarına göre dağılımları verilmiştir.

Tablo 3. 4: Babaların Yaş, Eğitim Seviyesi ve Çalışma Durumuna Göre Dağılımları

		f	%
Babanın Yaşı	27-30	22	6,7
	31-35	88	27,0
	36-40	121	37,1
	41-45	60	18,4
	46-55	35	10,7
	Toplam	326	100,0
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim	59	18,1
	Lise	76	23,3
	Önlisans	27	8,3
	Lisans	122	37,4
	Lisansüstü	42	12,9
	Toplam	326	100,0
Babanın Çalışma Durumu	Devlet Memuru	53	16,3
	Kendi işinde çalışıyor	136	41,7
	Özel sektörde çalışıyor	115	35,3
	Diğer	22	6,7
	Toplam	326	100,0

Tablo 3.4'te babaların yaklaşık %7'sinin 27-30 yaş, %27'sinin 31-35 yaş, %37'sinin 36-40 yaş, %18'inin 41-45 yaş, %11'inin ise 46-55 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Babaların yaşları incelendiğinde en küçük yaş 27, en büyük yaş 55, yaş ortalaması 38'dir. Babaların yaklaşık %18'i ilköğretim, %23'ü lise, %8'i önlisans, %37'si lisans, %13'ü yüksek lisans veya doktora mezunudur. Çalışma durumlarına göre ise, babaların yaklaşık %16'sı devlet memuru, %42'si kendi işinde, %35'i özel sektörde çalışmaktadır. Babaların yaklaşık %7'lik kısmı da diğer (emekli, işçi gibi) kategorisini oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmada ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşlerini belirlemek üzere araştırmacı tarafından hazırlanan anket kullanılmıştır. Anket 3 bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde anaokuluna devam eden çocuk, ebeveyn ve

devam edilen okulla ilgili bilgiler yer almaktadır. İkinci bölümde ebeveynlerden çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumunu seçerken önem verdikleri kurum özelliklerini derecelendirmeleri ve sıralamaları istenmiştir. Bu bölümde öncelikle ebeveynlere kurum özellikleri verilmiş ve bu özellikleri "hiç önemli değil", "pek önemli değil", "orta derecede önemli", "çok önemli" ve "son derece önemli" olarak belirlenmiş olan 5'li Likert ölçeğinde derecelendirmeleri istenmiştir. Kurum özellikleri ulusal ve uluslararası literatür taranarak belirlenmiştir. Kurumların ücret, yakınlık, saatler gibi ulaşım kolaylığı sağlayan özelliklerinin yanı sıra, kurumun kalitesini tanımlayan, eğitimin niteliği, öğretmenlerin yeterlilikleri, kullanılan materyallerin yeterliliği gibi özelliklerini de kapsayan 23 maddeye yer verilmiştir. Ardından ebeveynlerden bu kurum özelliklerinden en önemli ve en az önemli gördükleri 3'er özelliği sıralamaları istenmiştir. Anketin son bölümü olan üçüncü bölümde ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerini ifade eden 14 madde yer almaktadır. Ebeveynlerden bu maddeleri "kesinlikle katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum", ve "kesinlikle katılıyorum" olarak belirlenmiş 5'li Likert ölçeğinde derecelendirmeleri istenmiştir. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumundan beklentileri ulusal ve uluslararası literatür taranarak belirlenmiştir.

3.3.1. Anketin Hazırlık Süreci ve Pilot Uygulaması

Alan yazınındaki çalışmaların taranması sonucu hazırlanan anket formu okul öncesi eğitim alanında uzman 5 akademisyene, 1 anaokulu müdürüne ve 2 anaokulu öğretmenine değerlendirme için gönderilmiştir. Uzmanların ve anaokullarında görevli müdür ve öğretmenlerin görüşleri sonrasında önerilen değişiklikler yapılmıştır. Yapılan değişiklikler; "okulun güvenli olması" maddesinin bağımsız bir madde olarak sunulması, ebeveynlerin kurumdan beklentileri kısmında "çocuğun hayal gücünü geliştirmesi" ifadesinin "çocuğun hayal gücünün ve yaratıcılığının geliştirilmesi" şeklinde düzeltilmesi, demografik bilgiler bölümünde anne ve baba ile ilgili kısımlara anne ve babanın olmaması durumunda bakımı üstlenen kişilerin bilgilerinin girilmesi konusunda açıklama eklenmesi, kurumdan beklentilerin parantez içinde verilen bir iki örnekle açıklanmasıdır.

Uzman görüşlerinin alınmasının ardından son şekli verilen anket elektronik forma dönüştürülmüş ve pilot uygulama için farklı ebeveyn gruplarına telefon mesajı

olarak gönderilmiştir. Toplamda 73 ebeveyn anketi yanıtlamıştır. Anketi yanıtlayan ebeveynlerin çocuklarının yarısından fazlası erkektir (f=40, %55). Çocuklar büyük oranda 4-5 yaş grubundadır (f=52, %72). Annelerin büyük çoğunluğu ev hanımıdır (f=39, %53). Anne ve babaların yaklaşık yarısı lisans mezunudur (Anne, f=35, %48; Baba, f=37, %51). Annelerin yaş ortalaması 33, babaların yaş ortalaması 36'dır. Pilot çalışmaya katılan ebeveynlerin çocukları büyük oranda özel anaokullarına devam etmektedir (f=47, %63).

Pilot çalışma sonucunda ebeveynlerin verdiği yanıtlar ve ebeveynlerin görüşleri detaylı olarak incelenmiştir. Bu incelemeler sonucunda ankette bazı değişiklikler yapılmıştır. Bunlar; kurum özelliklerinin sıralanmasında "en önemsiz" ifadesi yerine "en az önemli" ifadesinin kullanılması, anne ve babanın çalışma durumu bilgisine "emekli" ifadesinin eklenmesidir.

3.3.2. Verilerin Toplanması

Araştırma verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılının güz döneminde İstanbul ili Başakşehir ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi/özel anaokulu ve anasınıflarından toplanmıştır. Resmi anaokulu ve anasınıflarında anket uygulanmasına yönelik Milli Eğitim Bakanlığından izin alınmıştır (Ek.1). Resmi izin yazısıyla gidilen okullarda okul müdürleri ve öğretmenlerle görüşmeler yapılarak çalışmanın konusu ve amacı anlatılmıştır (Ek. 2). Özel anaokullarında uygulama yapabilmek için okul yönetimleriyle birebir görüşmeler yapılmış, çalışmanın konusu ve amacı anlatılarak işbirliği yapmaları istenmiştir. Görüşülen 13 özel anaokulundan 8'i çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Ebeveynlere çocuklarının devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu aracılığıyla anketler gönderilmiş ve çalışmaya katılmaya istekli olan ebeveynlerden anketler geri toplanmıştır. Resmi ve özel anaokulu ve anasınıflarında toplam 650 ebeveyne anket gönderilmiş, bu anketlerden 353 tanesi geri toplanabilmiştir. Anketlerin yanıtlanma yüzdesi %54,3'tür. Anketlerden 24 tanesi eksik veya yanlış doldurulduğu, 3 tanesi okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocuk 36-72 ay aralığında olmadığı için elenmiştir. Toplamda 326 anketten toplanan verilerle analizler gerçekleştirilmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Ankette yer alan kurum özellikleri ve kurumdan beklentilerin her biri madde bazında ele alınarak betimsel analizler yapılmıştır. Ebeveynlerin kurum özelliklerine verdiği önem derecesi ve kurumdan beklentilere katılma derecesi frekans, yüzde, ortalama ve standart sapmalarına göre tanımlanmıştır. Anaokuluna devam eden çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, devam edilen okul türü, ebeveynlerin yaşı, eğitim seviyesi ve çalışma durumları değişkenlerinin ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarının özelliklerine önem verme derecesi ve kurumdan beklentilere katılma derecesi üzerindeki etkisi sıralı lojistik regresyon analizi ile araştırılmıştır. Sıralı lojistik regresyon analizlerinin model uyumunu araştırmak için Ki-kare, Pearson ve Nagelkerke R^2 testleri kullanılmıştır. Değişkenler arası çoklu bağlantı problemlerinin tespit edilmesinde Phi ve Cramer's V, tolerans ve VIF değerlerinden yararlanılmıştır. Yapılandırılan her model için paralel doğrular testi sonuçları incelenmiştir. Veriler yorumlanırken, her değişken için belirlenen referans kategorilerine göre karşılaştırmalar yapılmıştır. Anlamlı sonuçlar elde edilen değişkenler odds oranlarına göre yorumlanmıştır. Analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi α=0,05 olarak kabul edilmiştir. Araştırma verileri; IBM SPSS Statistics 22.0 veri analizi programı ile analiz edilmiştir.

3.4.1. Sıralı (Ordinal) Lojistik Regresyon Analizi

Sıralı (ordinal) lojistik regresyon, bağımlı değişkenin sıralı olduğu durumlarda bağımlı değişkenle bağımsız değişkenler arasındaki ilişkiyi açıklayan en uygun modeli bulmayı amaçlayan veri analizi yöntemidir. Sıralı veriler, bir hastalığın derecesi (hiç, biraz, şiddetli gibi) bir performans değerlendirmesi (yetersiz, yeterli, eksiksiz gibi) veya bir konudaki görüşler (kesinlikle katılmıyorum, katılmıyorum, katılıyorum, kesinlikle katılıyorum gibi) olabilir (Hosmer ve Lemeshow, 2000). Sıralı lojistik regresyon analizi diğer yöntemlerle kıyasladığında normallik dağılımı, doğrusal dağılım, varyans eşitliği gibi varsayımlarının olmaması ve sürekli, kategorik, sıralı gibi farklı değişken türlerinin aynı modelde kullanılmasına imkan sağlaması yönüyle esnek bir yöntemdir (Tabachnick ve Fidell, 2001).

Bu araştırmadan elde edilen verilerin özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bağımlı değişkenlerin kategorilerinin önem derecesine göre sıralanması, kategoriler arasındaki uzaklığın ölçülebilir olmaması, verilerin normal

dağılım göstermemesi ve çok sayıda bağımsız değişkenin etkisinin araştırılması nedeniyle sıralı (ordinal) lojistik regresyon analizi uygulanmıştır.

Sıralı lojistik regresyon analizinin uygulanmasından önce test edilmesi gereken 3 varsayım vardır. Bunlar; bağımlı değişkenin sıralı olması, bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin bulunmaması ve paralellik varsayımıdır (Osborne, 2015).

3.4.1.1. Değişkenler

Sıralı lojistik regresyon analizinin ilk varsayımı bağımlı değişkenin sıralı olmasıdır. Bu araştırmanın bağımlı değişkenleri ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde dikkate aldıkları kurum özelliklerinin önem derecesi ve ebeveynlerin kurumdan beklentileridir. Kurum seçiminde dikkate alınan kurum özelliklerinin önem derecesi, "hiç önemli değil", “pek önemli değil”, “orta derecede önemli”, “çok önemli” ve “son derece önemli” olarak belirlenmiş olan 5’li Likert ölçeğinde derecelendirilmiştir. İlk iki kategoriye verilen cevapların frekans azlığı nedeniyle “hiç önemli değil” ve “pek önemli değil” kategorileri yeniden kodlanarak “önemsiz” kategorisi oluşturulmuştur. “Önemsiz” seçeneği yeterli varyansa sahip olmadığı için analiz dışında bırakılmış ve analizler “orta derecede önemli”, “çok önemli” ve “son derece önemli” seçeneklerine göre yapılmıştır. Son kategori olan “son derece önemli” sıralı lojistik regresyon analizinde referans kategorisidir.

Kurumdan beklentilere katılma düzeyi, “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” olarak belirlenmiş olan 5’li Likert ölçeğinde derecelendirilmiştir. “Kesinlikle katılmıyorum” ve “katılmıyorum” kategorileri yeterli varyansı sağlamadığı için birleştirilmiştir. Analizlerde beklentilere katılma derecesi “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” kategorileri esas alınarak ölçülmüştür. Son kategori olan “kesinlikle katılıyorum” sıralı lojistik regresyon analizinde referans kategorisidir.

Ankette yer alan 23 kurum özelliğinin 12’sinde alt kategorilerin hepsinin 25 ve üzeri frekansa sahip olduğu görülmüştür. Kurumdan beklentilerde ise 14 beklentiden 2’sinde alt kategorilerin hepsinin 25 ve üzeri frekansa sahip olduğu görülmüştür. Bu nedenle sıralı regresyon analizi bu 12 kurum özelliği ve 2 beklentiye uygulanmıştır. Diğer kurum özellikleri ve kurumdan beklentiler betimsel istatistiklerle açıklanmıştır.

Sıralı regresyon analizi uygulanan kurum özellikleri; okulun yakınlığı, okulun ücreti, okul saatlerinin uygunluğu, okul yemekleri, okulun fiziksel özellikleri, okulda bulunan materyaller, sınıftaki çocuk sayısı, sınıftaki öğretmen sayısı, sosyal ve sanatsal aktiviteler, aile katılımı, tanıdıkların tavsiyesi ve okul çevresinin sosyal yapısıdır. Sıralı regresyon analizi uygulanan beklentiler, çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı ve ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmelidir.

Araştırmanın bağımsız değişkenleri çocuğun cinsiyeti, çocuğun yaşı, çocuğun kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, çocuğun devam ettiği anaokulu türü, annenin yaşı, annenin eğitim seviyesi, annenin çalışma durumu, babanın yaşı, babanın eğitim seviyesidir.

3.4.1.2. Değişkenler Arası Çoklu Bağlantı (Multicolliniearity)

Sıralı lojistik regresyon analizinin bir diğer varsayımı bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı probleminin olmamasıdır. Değişkenler arasındaki çoklu bağlantı probleminin incelenmesi için hesaplanan tolerans ve VIF değerleri Tablo 3.5'te yer almaktadır.

Tablo 3. 5: Bağımsız Değişkenler Arası Çoklu Bağlantının Standart Hata, Tolerans ve VIF Değerleriyle İncelenmesi

	B	Standart Hata	Tolerans	VIF
Çocuğun Cinsiyeti	0,02	0,09	0,98	1,020
Çocuğun Yaşı	0,02	0,08	0,64	1,568
Çocuğun Kardeş Sayısı	0,01	0,06	0,74	1,346
Anaokulu Türü	0,18	0,06	0,74	1,344
Anaokuluna Başlama Yaşı	-0,02	0,06	0,67	1,499
Annenin Yaşı	-0,06	0,07	0,49	2,030
Annenin Eğitim Seviyesi	-0,05	0,05	0,50	2,001
Annenin Çalışma Durumu	0,20	0,11	0,71	1,399
Babanın Yaşı	0,08	0,06	0,44	2,269
Babanın Eğitim Seviyesi	-0,03	0,04	0,56	1,772

Tolerans ve VIF değerleri de değişkenler arasındaki çoklu bağlantı problemini tespit etmek için kullanılan araçlardandır. Tolerans değerinin 0,2'den büyük olması ve

VIF değerinin 10'dan küçük olması, değişkenler arasında çoklu bağlantı problemi olmadığını gösterir (Menard, 2001). Tablo 3.5'te görüldüğü üzere tüm değişkenler tolerans ve VIF değerleri için bu kriteri karşılamaktadır.

Tablo 3.6'da bağımsız değişkenler arasındaki çoklu bağlantı probleminin incelenmesi için hesaplanan Phi ve Cramer's V değerleri yer almaktadır.

Tablo 3. 6: Değişkenler Arası Çoklu Bağlantının Phi & Cramer's V Sonuçları ile İncelenmesi

	Çocuğun Cinsiyeti	**Çocuğun Yaşı**	**Kardeş Sayısı**	**Anaokulu Türü**	**Okula Başlama Yaşı**	**Annenin Yası**	**Annenin Eğitim Sevivesi**	**Annenin Çalışma Durumu**	**Babanın Yası**	**Babanın Eğitim Seviyesi**
Çocuğun Cinsiyeti	1									
Çocuğun Yaşı	0,05	1								
Kardeş Sayısı	0,07	0,23	1							
Anaokulu Türü	0,05	0,36	0,18	1						
Okula Başlama Yaşı	0,14	0,41	0,15	0,30	1					
Annenin Yaşı	0,05	0,11	0,22	0,15	0,10	1				
Annenin Eğitim Seviyesi	0,09	0,19	0,14	0,15	0,21	0,15	1			
Annenin Çalışma Durumu	0,03	0,25	0,31	0,20	0,28	0,09	0,49	1		
Babanın Yaşı	0,06	0,17	0,30	0,18	0,15	0,51	0,14	0,11	1	
Babanın Eğitim Seviyesi	0,07	0,22	0,13	0,16	0,22	0,17	0,36	0,27	0,11	1

Bağımsız değişkenler arasındaki çoklu bağlantı problemi, kategorik ve sıralı değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamada kullanılan bir ki-kare analizi olan Phi ve Cramer's V ile incelenmiştir (Currell, 2015). Lojistik regresyon analizinde 0.80'den büyük korelasyon değerleri analiz sonuçlarında hatalara sebep olabilmektedir

(Menard, 2001). Tablo 3.6'da görüldüğü üzere tüm değerler 0.50'den küçüktür, dolayısıyla bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantı problemi yoktur.

3.4.1.3. Paralellik Varsayımı

Paralellik varsayımı, sıralı regresyon analizinin en önemli varsayımıdır. Sıralı regresyon analizleri için paralel doğrular testi sonuçları Tablo 3.7'de verilmiştir.

Tablo 3. 7: Paralel Doğrular Testi Sonuçları

	2 Log Olabilirlik	Ki-Kare	s.d.	p
Kurum Seçimini Etkileyen Faktörler;				
Okulun Yakınlığı	574,78	30,75	27	0,28
Okulun Ücreti	537,83	17,62	27	0,67
Okul Saatleri	587,19	22,22	27	0,73
Okul Yemekleri	447,84	28,59	27	0,06
Okulun Fiziksel Özellikleri	442,79	7,04	27	0,90
Okuldaki Materyaller	442,16	19,51	27	0,24
Sınıftaki Çocuk Sayısı	580,83	31,72	27	0,24
Sınıftaki Öğretmen Sayısı	566,09	27,86	27	0,42
Sosyal-sanatsal Etkinlikler	611,35	17,14	27	0,93
Önceki Velilerin Tavsiyeleri	578,92	32,02	27	0,23
Aile Katılımı	573,06	22,35	27	0,72
Okulun Sosyal Yapısı	576,49	15,18	27	0,97
Beklentiler;				
Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı	447,00	20,00	27	0,33
Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli	500,00	29,62	27	0,06

Bağlantı Fonksiyonu: Logit

Paralellik varsayımı (proportional odds assumption), hangi iki grubun karşılaştırıldığına bakılmaksızın bir bağımsız değişkenin etkisinin bağımlı değişkenin tüm kategorileri için aynı olduğunu varsayar (Osborne, 2015). SPSS'te paralellik varsayımının test edilmesi için Paralel Doğrular Testi uygulanır ve bu test 2 Log

olabilirlik ve Ki-kare değerlerini kullanır. Tabloda görüldüğü gibi p değerleri 0.05'ten büyüktür ve bağımlı değişkenlerin hepsi bu varsayımı karşılamaktadır.

3.4.1.4. Parametrelerin Yorumlanması

Sıralı lojistik regresyon analizinde parametrelerin anlamlılığı wald testiyle sınanır. İstatistiksel olarak anlamlı bulunan ($p<0,05$) sonuçlar arsındaki ilişki odds oranına göre açıklanır. Odds değeri, araştırılan bir olayın gerçekleşme olasılığının kendi dışında kalan diğer olayların gerçekleşme olasılığına oranıdır. Araştırılan iki farklı olayın odds değerlerinin birbirine oranına ise odds oranı denir. Odds oranı bir değişkenin etkisinin kaç kat daha fazla gözlenme olasılığına sahip olduğunu belirtir (Tabachnick ve Fidell, 2015; Menard, 2001).

Odds oranı 1 olduğunda bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde bir etkisinin olmadığı şeklinde yorumlanır. 1'den büyük odds oranları bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin gerçekleşme olasılığını arttırdığı, 1'den küçük odds oranı ise bağımsız değişkenin bağımlı değişkenin gerçekleşme olasılığını azalttığı yönünde değerlendirilir. Değişkenler referans kategorilerine göre karşılaştırılır (Tabachnick ve Fidell, 2015; Osborne, 2015).

4. BULGULAR

Bu bölümde araştırmadan elde edilen verilerle ilgili analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

4.1. Ebeveynlerin Kurum Seçimini Etkileyen Kurum Özelliklerine İlişkin Bulgular

Ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen kurum özelliklerine verilen önem derecesinin tespit edilmesinde kurum özelliklerin derecelendirilmesi ve sıralanması olarak iki yöntem izlenmiştir.

4.1.1. Kurum Özelliklerinin Derecelendirilmesi

Ebeveynlerden okul öncesi eğitim kurumu seçimi yaparken önem verdikleri kurum özelliklerini derecelendirmeleri istenmiştir. 23 kurum özelliği ebeveynler tarafından önem derecesine göre değerlendirilmiştir. Bu soruya araştırma grubundaki 326 ebeveynin 323'ü yanıt vermiştir.

Tablo 4.1'de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçimini etkileyen kurum özelliklerinin ortalama, standart sapma ve her bir önem derecesinin yüzde dağılımları verilmiştir. Tabloda ebeveynlerin kurum seçiminde çok sayıda kurum özelliğini "çok önemli" ve "son derece önemli" olarak derecelendirdiği görülmektedir. Kurum özelliklerini "hiç önemli değil" ve "pek önemli değil" olarak derecelendirenlerin yüzde dağılımları oldukça düşüktür. "Çok önemli" ve "son derece önemli" cevapları birlikte değerlendirildiğinde; okulun güvenli olması (%100), okulun güvenilirliği (%98), öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi (%98), öğretmenin velilerle iletişimi (%98), öğretmenin mesleki yeterliliği (%97,5), okulun temiz ve düzenli olması (%97,5), okulun eğitiminin niteliği (%97), yöneticilerin çocuk ve velilerle iletişimi (%96), okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği (%95), ailenin çocuğun çalışmaları ile ilgili bilgilendirilmesi (%94), öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumu (%94), yemeklerin besleyiciliği (%92), okulun fiziksel özellikleri

(%91), eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliği (%90), çocuğun sınıfındaki çocuk sayısı (%85), maddelerine verilen cevaplar oldukça yüksek oranlara sahiptir.

Tablo 4. 1: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Kurum Özelliklerinin Ortalama, Standart Sapma Ve Yüzde Dağılımları

			%				
Kurum Özellikleri	**Ort.**	**s.s.**	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**
Okulun güvenli olması	4,86	.356	-	-	0,3	13,3	86,4
Öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi	4,76	.652	-	0,6	1,5	17,3	80,5
Okulun güvenilirliği	4,75	.520	-	-	1,5	20,1	78,3
Öğretmenin mesleki yeterliliği	4,69	.624	-	0,3	2,1	24,1	73,4
Okulun temiz ve düzenli olması	4,68	.601	-	-	1,5	26,9	71,5
Öğretmenin velilerle iletişimi	4,66	.581	-	-	2,8	27,9	69,3
Okulun eğitiminin niteliği	4,63	.550	-	-	3,4	30,3	66,3
Okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği	4,60	.729	-	0,3	4,9	29,1	65,6
Okul yöneticilerinin iletişimi	4,57	.659	-	-	4	30,3	65,6
Okuldaki yemeklerin besleyiciliği	4,47	.827	0,3	0,6	6,8	32,5	59,8
Okulun fiziksel özellikleri	4,42	.663	-	0,3	9	40,9	49,8
Ailenin çocuk ile ilgili bilgilendirilmesi	4,40	.642	-	-	5,6	46,1	48,3
Eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliği	4,37	.758	-	0,9	9,3	44	45,8
Öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumu	4,33	.724	-	1,5	4,3	48,3	45,8
Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı	4,15	.835	0,3	2,5	13,3	47,4	36,5
Okul saatlerinin uygunluğu	4,15	.876	0,6	2,5	17	44,3	35,6
Çocuğunuzun sınıfındaki çocuk sayısı	4,10	.827	-	0,6	14,8	50,2	34,4
Sosyal ve sanatsal aktiviteler	4,10	.789	0,6	1,2	20,1	46,1	31,9
Çocuğunuzun sınıfındaki öğretmen sayısı	4,07	.791	-	1,5	16,4	50,5	31,6
Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyesi	3,97	.964	0,6	3,1	23,2	44,3	28,8
Aile katılımı	3,93	.835	-	2,8	19,8	52,6	24,8
Okulun eve veya işe yakın olması	3,85	.888	1,9	3,7	25,4	45,2	23,8
Okul ücretinin uygun olması	3,72	.869	1,2	2,8	37,1	39,6	19,2

1: Hiç Önemli Değil, 2: Pek Önemli Değil, 3: Orta Derecede Önemli, 4: Çok Önemli, 5: Son Derece Önemli

"Hiç önemli değil" ve "pek önemli değil" cevapları birlikte incelendiğinde; ebeveynlerin yaklaşık %18'i okulun eve ve/veya iş yerine yakın olmasını, %13'ü okulun ücretini, %12'si önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini, %10'u okul saatlerinin uygunluğunu, %9'u ise okulda ailelere çoğun eğitimine katılım imkanları sunulmasını ve okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısını önemsiz olarak değerlendirmişlerdir. Dolayısıyla ebeveynler tarafından en önemsiz görülen kurum özellikleri okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması, ücreti ve önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyeleri olmuştur.

Ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen özelliklerin ortalamalarına bakıldığında en yüksek ortalamaya sahip kurum özelliği okulun güvenli olmasıdır (X=4,86; s.s.=0,356). En düşük ortalamaya sahip kurum özelliği ise okul ücretinin uygun olmasıdır (X=3,72; s.s.=0,869). Kurum özelliklerin büyük çoğunluğu 4'ün üzerinde ortalamaya sahiptir.

4.1.2. Kurum Özelliklerinin Sıralanması

Ebeveynlerden okul öncesi eğitim kurumu seçiminde en önemli ve en az önemli buldukları ilk üç kurum özelliğini sıralamaları istenmiştir. Bu soruya araştırma grubundaki 326 ebeveynin 281'i yanıt vermiştir.

Tablo 4.2'de ebeveynlerin en önemli gördüğü kurum özelliklerinin sıralaması yer almaktadır. Buna göre, ebeveynlerin yaklaşık %32'si okulun güvenli olmasını birinci sırada önemli olarak görmektedirler. %25'i okulun güvenilirliğini, %11'i ise öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimini en önemli olarak görmektedirler. Bunu okulun eve veya iş yerine yakın olması (%8,5), okulun eğitiminin niteliği (%8,5), öğretmenin mesleki yeterliliği (%3), okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği (%2) izlemiştir.

Tablo 4.2'de görüldüğü üzere ebeveynler tarafından ikinci sırada önemli görülen kurum özelliklerinin başında okulun temiz ve düzenli olması (%15) ve öğretmenin çocuklarla iletişimi (%13,5) gelmektedir. Ebeveynlerin %13'ü okulun güvenli olmasını, bir diğer %13'ü eğitimin niteliğini, %12'si öğretmenin mesleki yeterliliğini ikinci önemli kurum özelliği olarak görmektedir. Bunu okulun güvenilirliği (%9) ve yemeklerin besleyiciliği (%4,3) izlemektedir.

Tablo 4. 2: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde En Önemli Gördüğü Faktörlerin Frekans ve Yüzde Dağılımları

	En Önemli 1			En Önemli 2			En Önemli 3		
		f	%		f	%		f	%
1	Okulun güvenli olması	91	32,5	Okulun temiz ve düzenli olması	42	14,9	Öğretmenin çocuklarla iletişimi	41	14,6
2	Okulun güvenilirliği	70	24,9	Öğretmenin çocuklarla iletişimi	38	13,5	Okulun eğitiminin niteliği	40	14,2
3	Öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi	31	11	Okulun güvenli olması	36	12,8	Öğretmenin mesleki yeterliliği	40	14,2
4	Okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması	24	8,5	Okulun eğitiminin niteliği	36	12,8	Okulun temiz ve düzenli olması	22	7,8
5	Okulun eğitiminin niteliği	24	8,5	Öğretmenin mesleki yeterliliği	33	11,7	Okulun güvenli olması	18	6,4
6	Öğretmenin mesleki yeterliliği	8	2,8	Okulun güvenilirliği	26	9,3	Okuldaki yemeklerin besleyiciliği	16	5,7
7	Okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği	5	1,8	Okuldaki yemeklerin besleyiciliği	12	4,3	Öğretmenin velilerle iletişimi	14	5,0
8	Diğer	28	10	Diğer	58	20,6	Diğer	90	32
9	Toplam	281	100	Toplam	281	100	Toplam	281	100

Tablo 4.2'de üçüncü sırada en önemli görülen kurum özelliklerinin öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi (%15), okulun eğitimini niteliği (%14), öğretmenin mesleki yeterliliği (%14) olduğu görülmektedir. Bunu okulun temiz ve düzenli olması (%8), okulun güvenli olması (%6), yemeklerin besleyiciliği (%6) ve öğretmenin velilerle iletişimi (%5) izlemektedir.

Ebeveynlerin bu soruya verdiği yanıtlar bir arada değerlendirildiğinde, sırasıyla okulun güvenli olması (f=145, %17), öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi (f=110, %13), okulun güvenilirliği (f=110, %13), okulun eğitiminin niteliği (f=100, %12), öğretmenin mesleki yeterliliği (f=81, %10) ve okulun temiz ve düzenli olması (f=68, %8) ebeveynler tarafından ilk üç önemli özellik içerisinde en fazla seçilen özellikler olmuştur.

Ebeveynlerden en az önemli gördükleri kurum özelliklerini de sıralamaları istenmiştir. Bu soruya araştırma grubundaki 326 ebeveynin 250'si yanıt vermiştir. Tablo 4.3'te ebeveynlerin en az önemli gördükleri kurum özelliklerinin sıralaması yer almaktadır.

Tablo 4. 3: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçiminde En Az Önemli Gördüğü Faktörlerin Frekans ve Yüzdeleri

	En Az Önemli 1			En Az Önemli 2			En Az Önemli 3		
		f	%		f	%		f	%
1	Okulun yakın olması	65	26	Okul ücretinin uygun olması	49	19,6	Okul çevresinin sosyal yapısı	34	13,6
2	Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyesi	44	17,6	Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyesi	32	12,8	Okul ücretinin uygun olması	31	12,4
3	Okul çevresinin sosyal yapısı	21	8,4	Aile katılımı	25	10	Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyesi	28	11,2
4	Okul ücretinin uygun olması	19	7,6	Okul çevresinin sosyal yapısı	21	8,4	Aile katılımı	28	11,2
5	Aile katılımı	18	7,2	Okul saatlerinin uygunluğu	19	7,6	Okul saatlerinin uygunluğu	25	10
6	Okul saatlerinin uygunluğu	12	4,8	Okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması	17	6,8	Okulun yakın olması	20	8
7	Sınıftaki Çocuk Sayısı	12	4,8	Öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumu	13	5,2	Sınıftaki Öğretmen Sayısı	15	6
8	Diğer	59	23,6	Diğer	74	29,6	Diğer	69	27,6
9	Toplam	250	100	Toplam	250	100	Toplam	250	100

Tablo 4.3'te görüldüğü üzere ebeveynler tarafından en az önemli görülen ilk özellik okulun yakınlığı (%26) ve önceki veliler ile tanıdıkların okulu tavsiyesi (%18) olmuştur. Bunu okul çevresinin sosyal yapısı (%8), okul ücretinin uygun olması (%8), aile katılımı (%7), okul saatlerinin uygunluğu (%5) ve sınıftaki çocuk sayısı (%5) izlemiştir. İkinci sırada en az önemli görülen kurum özellikleri; okul ücretinin uygun

olması (%20), önceki velilerin ve tanıdıkların tavsiyesi (%13) ve aile katılımıdır (%10). Bunu okul çevresinin sosyal yapısı (%8), okul saatlerinin uygunluğu (%8), okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması (%7) ve okulda çalışan öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumudur (%5). Ebeveynler tarafından en az önemli sıralamasında üçüncü sırada seçilen ilk özellikler; okul çevresinin sosyal yapısı (%14), okul ücretinin uygun olması (%12), önceki velilerin ve tanıdıkların tavsiyeleri (%11) ve aile katılımı (%11) olmuştur. Bunu okul saatlerinin uygunluğu (%10), okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması (%8) ve sınıftaki öğretmen sayısı (%6) izlemiştir.

Ebeveynlerin en az önemli gördükleri kurum özelliklerine verdikleri yanıtlar sıralamaya bakılmaksızın birlikte değerlendirildiğinde; önceki velilerin veya tanıdıkların okulu tavsiyesi (f=104, %14), okulun eve ve/veya okula yakın olması (f=102, %14), okulun ücreti (f=99, %13), okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı (f=76, %10) ve aile katılımı (f=71, %9) ebeveynler tarafından en az önemli görülen kurum özellikleri olmuştur.

4.2. Ebeveynlerin Kurum Seçimini Etkileyen Faktörlerin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu bölümde ankette yer alan kurum özelliklerinin önem derecesi sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Her kurum özelliği ayrı ayrı bağımlı değişken olarak değerlendirilmiştir. Bağımlı değişkenler "orta derecede önemli", "çok önemli" ve "son derece önemli" olarak üçer kategoriden oluşmaktadır. "önemsiz" kategorisi yeterli varyansı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Son kategori olan "son derece önemli" sıralı lojistik regresyon analizinde referans kategorisidir. Analizlerde yer alan bağımsız değişkenler; çocuğun cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, annenin yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, babanın yaşı ve eğitim seviyesidir.

Ankette yer alan 23 kurum özelliğinden 11'inde ebeveynler %90 ve üstü oranlarda "çok önemli" ve "son derece önemli" seçeneklerini tercih etmiştir. Yeterince varyans olmamasından dolayı bu 11 madde betimsel istatistiklerle açıklanmıştır. Diğer 12 maddede ise ebeveynlerin önem verme derecesi sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Sıralı lojistik regresyon analizi uygulanan maddeler Tablo 4.4'te yer almaktadır.

Tablo 4. 4: Sıralı lojistik regresyon analizi yapılan maddelerin frekans ve yüzde dağılımları

Kurum Özellikleri	Önemsiz f(%)	Orta Derecede Önemli f(%)	Çok Önemli f(%)	Son Derece Önemli f(%)
Okulun Yakınlığı	18 (5,6)	82 (25,4)	146 (45,2)	77 (23,8)
Okulun Ücreti	13 (4,0)	120 (37,2)	128 (39,6)	62 (19,2)
Okul Saatlerinin Uygunluğu	10 (3,1)	55 (17,0)	143 (44,3)	115 (35,6)
Okul Yemekleri	3 (0,9)	22 (6,8)	105 (32,5)	193 (59,8)
Okulun Fiziksel Özellikleri	1 (0,3)	29 (9,0)	132 (40,9)	161 (49,8)
Okulda Bulunan Materyaller	3 (0,9)	30 (9,3)	142 (44,0)	148 (45,8)
Sınıftaki Çocuk Sayısı	2 (0,6)	48 (14,9)	162 (50,2)	111 (34,4)
Sınıftaki Öğretmen Sayısı	5 (1,5)	52 (16,4)	163 (50,5)	102 (31,6)
Sosyal ve Sanatsal Aktiviteler	6 (1,9)	65 (20,0)	149 (46,1)	103 (31,9)
Aile Katılımı	9 (2,8)	64 (19,8)	170 (52,6)	80 (24,8)
Tanıdıkların Tavsiyesi	12 (3,7)	75 (23,2)	143 (44,3)	93 (28,8)
Sosyal Yapı	9 (2,8)	43 (13,3)	153 (47,4)	118 (35,6)

4.2.1. Okulun Eve ve/veya İş Yerine Yakın Olması

Okulun eve ve/veya iş yerine yakın olmasını araştırma grubundaki ebeveynlerin 18(%5,6)'i "önemsiz", 82(%25,4)'si "orta derecede önemli", 146(%45,2)'sı "çok önemli", 77(%23,8)'si "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.5.1'de yer almaktadır.

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre

modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %13'tür.

Tablo 4.5. 1: Okulun Yakınlığı için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	sd	p
	35,60	27	0,02
Goodness of Fit	Ki-Kare	sd	p
Pearson	605,93	569	0,14
Sapma	604,15	569	0,15
Nagelkerke R^2		13%	

Ebeveynlerin "okulun eve ve/veya iş yerine yakınlığına" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.5.2'de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okulun yakınlığına verdikleri önem derecesini, çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, annenin yaşı ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri açıklamaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin okulun yakınlığına önem verme derecesinde çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu değişkeninin devlet anaokulu ve devlet anasınıfı kategorilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Çocuğu özel okula giden ebeveynler ile çocuğu devlet anaokulu ve anasınıfına devam eden ebeveynlerin okulun yakınlığını önemli bulma olasılıkları karşılaştırıldığında, çocuğu devlet anaokuluna giden ebeveynlerin okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı 1,94 kat (B=0,66, wald=3,89 ve $p<0,05$), çocuğu devlet anasınıfına giden ebeveynlerin ise 2,32 kat (B=0,84, wald=8,38 ve $p<0,001$) daha fazladır.

Annenin yaşının okulun yakınlığına önem verme derecesi ile ilişkisi incelendiğinde, 23-30 ve 31-35 yaş aralığındaki anneler ile 41-52 yaş arası anneler arasında anlamlı farklılık olduğu görülmüştür. 41-52 yaş arası anneler ile karşılaştırıldığında, okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı 23-30 yaş aralığındaki anneler için 2,95 kat (B=1,08, wald=3,88 ve $p<0,05$), 31-35 yaş aralığındaki anneler için ise 3,31 kat (B=1,20, wald=5,88 ve $p<0,05$) daha fazladır. 36-40 yaş aralığındaki anneler arasında ise anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.5. 2: Okulun Yakınlığının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	-0,20	0,76	0,82	0,38	-0,64	0,25
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,13	0,09	1,13	0,77	-0,70	0,95
	5 Yaş (1)	0,04	0,02	1,04	0,88	-0,53	0,61
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	-0,17	0,29	0,84	0,59	-0,80	0,46
	3 Kardeş (1)	-0,18	0,23	0,83	0,63	-0,94	0,57
	4-5 Kardeş (2)	-0,31	0,34	0,73	0,56	-1,35	0,73
	Tek Kardeş	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	0,66	3,89	**1,94**	**0,05**	0,00	1,32
	Devlet Anasınıfı (1)	0,84	8,38	**2,32**	**0,00**	0,27	1,41
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,26	0,36	0,77	0,55	-1,10	0,58
	37-48 ay (1)	-0,33	0,75	0,72	0,39	-1,07	0,42
	49-60 ay (2)	-0,45	1,77	0,64	0,18	-1,12	0,21
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	1,08	3,88	**2,95**	**0,05**	0,01	2,16
	31-35 yaş (1)	1,20	5,88	**3,31**	**0,02**	0,23	2,17
	36-40 yaş (2)	0,70	2,45	2,02	0,12	-0,18	1,59
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,63	0,98	1,88	0,32	-0,62	1,89
	Lise (1)	0,55	0,83	1,73	0,36	-0,63	1,72
	Önlisans (2)	0,83	1,87	2,28	0,17	-0,36	2,01
	Lisans (3)	0,49	0,86	1,63	0,35	-0,55	1,53
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,16	0,30	1,17	0,58	-0,40	0,71
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	-0,83	1,40	0,43	0,24	-2,21	0,55
	31-35 yaş (1)	-0,75	1,90	0,47	0,17	-1,81	0,31
	36-40 yaş (2)	-0,31	0,41	0,74	0,52	-1,24	0,63
	41-45 yaş (3)	-0,18	0,15	0,84	0,70	-1,07	0,71
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,94	3,55	**2,57**	**0,05**	-0,04	1,92
	Lise (1)	0,95	4,45	**2,57**	**0,03**	0,07	1,82
	Önlisans (2)	0,32	0,36	1,38	0,55	-0,74	1,39
	Lisans (3)	0,58	2,43	1,79	0,12	-0,15	1,31
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.5.2'de yer alan sonuçlara göre babanın eğitim düzeyi değerlendirildiğinde, yüksek lisans veya doktora eğitimini tamamlamış babalara göre, ilkokul (B=0,94, wald=3,55 ve p<0,05) ve lise mezunu (B=0,95, wald=4,45 ve p<0,05) babaların okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 2,57 kat daha fazladır. Lisans veya önlisans mezunu babalar ile yüksek lisans veya doktora mezunu babalar arasında okulun yakınlığını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.2. Okul Ücretinin Uygun Olması

Okul ücretinin uygun olmasını araştırma grubundaki ebeveynlerin 13(%4,0)'ü "önemsiz", 120(%37,2)'si "orta derecede önemli", 128(%39,6)'i "çok önemli", 62(%19,2)'si "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okul ücretinin uygun olması maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.6.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.6. 1: Okul Ücretinin Uygun Olması için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	73,68	27	0,00
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	613,81	581	0,17
Sapma	571,79	581	0,60
Nagelkerke R^2		24%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p<0,001) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur (p>0,05). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %24'tür. Sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.6.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.6. 2: Okulun Ücretinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,27	1,35	1,31	0,24	-0,18	0,72
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	-0,02	0,00	0,98	0,97	-0,88	0,84
	5 Yaş (1)	0,26	0,79	1,30	0,37	-0,32	0,85
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,52	2,48	1,68	0,12	-0,13	1,17
	3 Kardeş (1)	0,51	1,66	1,67	0,20	-0,27	1,29
	4-5 Kardeş (2)	1,26	5,43	**3,54**	**0,02**	0,20	2,33
	Tek kardeş (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu (0)	0,04	0,01	1,04	0,91	-0,62	0,70
	Devlet Anasınıfı (1)	0,29	0,97	1,34	0,32	-0,29	0,87
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,43	0,95	1,54	0,33	-0,44	1,30
	37-48 ay (1)	0,23	0,35	1,26	0,55	-0,53	0,98
	49-60 ay (2)	-0,21	0,38	0,81	0,54	-0,89	0,47
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,01	0,00	1,01	0,98	-1,08	1,10
	31-35 yaş (1)	0,19	0,14	1,20	0,71	-0,80	1,17
	36-40 yaş (2)	-0,02	0,00	0,98	0,97	-0,92	0,88
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	2,26	10,79	**9,56**	**0,00**	0,91	3,61
	Lise (1)	1,17	3,26	3,21	0,07	-0,10	2,43
	Önlisans (2)	1,38	4,52	**3,99**	**0,03**	0,11	2,66
	Lisans (3)	0,71	1,47	2,03	0,22	-0,44	1,86
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,28	0,95	1,33	0,33	-0,28	0,85
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	-0,05	0,00	0,95	0,94	-1,44	1,34
	31-35 yaş (1)	0,01	0,00	1,01	0,99	-1,05	1,07
	36-40 yaş (2)	0,38	0,63	1,46	0,43	-0,56	1,32
	41-45 yaş (3)	-0,02	0,00	0,98	0,97	-0,92	0,88
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	1,34	6,55	**3,82**	**0,01**	0,31	2,37
	Lise (1)	1,14	5,84	**3,12**	**0,02**	0,21	2,06
	Önlisans (2)	0,42	0,57	1,52	0,45	-0,67	1,51
	Lisans (3)	0,39	0,95	1,48	0,33	-0,40	1,18
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.6.2'de yer alan analiz sonuçlarına ebeveynlerin okul ücretinin uygunluğuna verdiği önemi; çocuğun kardeş sayısı, annenin eğitim seviyesi ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri açıklamaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin okulun ücretine verdiği önem çocuğun kardeş sayısı değişkeninin 4-5 kardeş kategorisinde anlamlı farklılık göstermektedir. Okulun ücretinin önemli bulunma olasılığı 4 veya 5 çocuğu olan ebeveynler için tek çocuğu olan ebeveynlerden 3,54 kat daha fazladır (B=1,26, wald=5,43 ve p<0,05). 2 veya 3 çocuğu olan ebeveynlerle tek çocuğu olan ebeveynler arasında okulun ücretini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Ebeveynlerin okul ücretine verdiği önem annenin eğitim seviyesi değişkeninin ilköğretim ve önlisans kategorilerinde anlamlı farklılık göstermektedir. İlköğretim mezunu annelerin okulun ücretini önemli görme olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden 9,56 kat daha fazladır (B=2,26, wald=10,79 ve p<0,001). Önlisans mezunu annelerin okul ücretini önemli bulma olasılığı yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden 3,99 kat daha fazladır (B=1,38, wald=4,52 ve p<0,05). Lise ve lisans mezunu annelerle, yüksek lisans veya doktora eğitimini tamamlamış anneler arasında okul ücretini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Babanın eğitimine göre okul ücretine verilen önem ilköğretim ve lise kategorilerinde anlamlı farklılık göstermektedir. Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında, ilköğretim mezunu babaların okul ücretini önemli bulma olasılığı, 3,82 kat (B=1,34, wald=6,55 ve p<0,01), lise mezunu babaların 3,12 kat daha fazladır (B=1,14, wald=5,84 ve p<0,05). Önlisans ve lisans mezunu babalarla, yüksek lisans veya doktora eğitimini tamamlamış babalar arasında okulun ücretini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.3. Okul Saatlerinin Uygunluğu

Okul saatlerinin uygunluğunu araştırma grubundaki ebeveynlerin 10(%3,1)'u "önemsiz", 55(%17,0)'i "orta derecede önemli", 143(%44,3)'ü "çok önemli", 115(%35,6)'i "son derece önemli bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okul saatlerinin uygun olması maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.7.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.7. 1: Okul Saatlerinin Uygunluğu için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	p
	32,04	27	0,02
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	p
Pearson	606,30	585	0,26
Sapma	605,25	585	0,27
Nagelkerke R^2		11%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %11'dir. Ebeveynlerin "okulun saatlerinin uygun olmasına" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.7.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.7.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okul saatlerinin uygunluğuna önem verme derecesini; annenin yaşı, eğitim seviyesi ve çalışma durumu değişkenleri açıklamaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Annenin yaşına göre ebeveynlerin okul saatlerine verdiği önem derecesinde 23-30 ve 31-35 yaş kategorilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. 23-30 yaş aralığındaki annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma olasılığı, 41-52 yaş aralığındaki annelerden 1,65 kat daha fazladır ($B=0,50$, $wald=0,86$ ve $p<0,05$). 31-35 yaş aralığındaki annelerin okul saatlerini önemli bulma olasılığı, 41-52 yaş aralığındaki annelerden 1,73 kat daha fazladır ($B=0,55$, $wald=1,25$ ve $p<0,05$). 36-40 yaş aralığındaki annelerle 41-52 yaş aralığındaki anneler arasında okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.7. 2: Okul Saatlerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	p	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,38	2,89	1,47	**0,07**	-0,06	0,82
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,27	0,42	1,31	0,52	-0,55	1,09
	5 Yaş (1)	0,27	0,83	1,30	0,36	-0,30	0,83
	6 yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,51	2,61	1,66	0,11	-0,11	1,12
	3 Kardeş (1)	0,26	0,48	1,30	0,49	-0,49	1,01
	4-5 Kardeş (2)	0,16	0,09	1,17	0,76	-0,88	1,20
	Tek Kardeş (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu (0)	-0,14	0,19	0,87	0,67	-0,79	0,51
	Devlet Anasınıfı (1)	0,29	1,00	1,33	0,32	-0,27	0,85
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,22	0,25	0,80	0,62	-1,07	0,64
	37-48 ay (1)	-0,37	0,96	0,69	0,33	-1,11	0,37
	49-60 ay (2)	-0,22	0,40	0,81	0,53	-0,89	0,45
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,50	0,86	**1,65**	**0,04**	-0,56	1,57
	31-35 yaş (1)	0,55	1,25	**1,73**	**0,04**	-0,41	1,51
	36-40 yaş (2)	0,28	0,40	1,32	0,53	-0,59	1,15
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	1,11	3,19	**3,02**	**0,01**	-0,11	2,32
	Lise (1)	0,54	0,89	1,71	0,35	-0,58	1,65
	Önlisans (2)	0,15	0,07	1,17	0,79	-0,97	1,27
	Lisans (3)	0,46	0,83	1,58	0,36	-0,52	1,44
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,52	3,31	**1,69**	**0,05**	-0,04	1,09
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,69	1,02	2,00	0,31	-0,65	2,04
	31-35 yaş (1)	0,52	0,94	1,68	0,33	-0,53	1,57
	36-40 yaş (2)	0,41	0,78	1,51	0,38	-0,51	1,34
	41-45 yaş (3)	0,08	0,03	1,09	0,85	-0,80	0,97
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,55	1,24	1,74	0,27	-0,42	1,53
	Lise (1)	0,38	0,74	1,46	0,39	-0,49	1,24
	Önlisans (2)	-0,37	0,51	0,69	0,48	-1,39	0,65
	Lisans (3)	0,30	0,68	1,35	0,41	-0,42	1,02
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.7.2'de yer alan sonuçlar incelendiğinde annenin eğitim seviyesine göre ebeveynlerin okul saatlerine verdiği önem derecesinde ilköğretim mezunu anneler kategorisinde anlamlı fark bulunmuştur. İlköğretim mezunu annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden 3.02 kat daha fazladır (B=1,11, wald=3,19 ve p<0,01). Diğer eğitim seviyelerine sahip anneler ile yüksek lisans veya doktora mezunu anneler arasında okul saatlerini önemli önemli derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Annenin çalışma durumu da ebeveynlerin okul saatlerine verdiği önemi açıklamaktadır. Çalışan annelerin okul saatlerini önemli bulma olasılığı, çalışmayan annelere göre 1,69 kat daha fazladır (B=0,52, wald=3,31 ve p<0,05). Çocuğun cinsiyeti değişkeninde de anlamlıya yakın bir sonuç elde edilmiştir. Kız çocukların ebeveynlerinin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma olasılığı, erkek çocukların ebeveynlerinden 1,47 kat daha fazladır (B=0,38, wald=2,89 ve p<0,07).

4.2.4. Okul Yemeklerinin Besleyiciliği

Okul yemeklerinin besleyiciliğini araştırma grubundaki ebeveynlerin 3(%0,9)'ü "önemsiz", 22(%6,8)'si "orta derecede önemli", 105(%32,5)'i "çok önemli", 193(%59,8)'ü "son derece önemli bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okul yemeklerinin besleyiciliği maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.8.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.8. 1: Okul Yemeklerinin Besleyiciliği için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	p
	37,97	27	0,05
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	p
Pearson	570,41	599	0,79
Sapma	500,70	599	1,00
Nagelkerke R^2		14%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p=0,05) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını

göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur (p>0,05). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %14'tür.

Ebeveynlerin "okul yemeklerinin besleyiciliğine" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.8.2'de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okul yemeklerinin besleyiciliğine önem verme derecesi; çocuğun kardeş sayısı, okul öncesi eğitim kurumu türü, anaokuluna başlama yaşı ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğine verdiği önem derecesinde çocuğun kardeş sayısı değişkeninin 3 kardeş kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. 3 çocuğu olan ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, tek çocuğu olan ebeveynlerden 2,93 kat daha fazladır (B=1,07, wald=8,77 ve p<0,01). 2 ve 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynleriyle tek çocukların ebeveynleri arasında yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü değişkeninin devlet anasınıfı kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, özel anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinden 0,40 kat daha azdır (B=-0,92, wald=8,77 ve p<0,001). Devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynleriyle özel anaokuluna giden çocukların ebeveynleri arasında yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğine önem verme derecesi çocuğu 0-36 aylıkken anaokuluna başlayan ebeveyn grubunda anlamlı fark oluşturmaktadır. Çocuğu 0-36 aylıkken anaokuluna başlayan ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, çocuğu 61-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 2,48 kat daha fazladır (B=0,91, wald=3,67 ve p<0,05).

Tablo 4.8. 2: Okul Yemeklerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,05	0,05	1,06	0,82	-0,42	0,53
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	-0,09	0,04	0,91	0,84	-0,98	0,79
	5 Yaş (1)	0,13	0,16	1,14	0,69	-0,50	0,75
	6 Yaş (2)	0					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,09	0,08	1,10	0,78	-0,55	0,74
	3 Kardeş (1)	1,07	6,29	2,93	**0,01**	0,23	1,91
	4-5 Kardeş (2)	0,43	0,57	1,54	0,45	-0,69	1,56
	Tek Kardeş (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	-0,47	1,73	0,63	0,19	-1,17	0,23
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,92	8,77	0,40	**0,00**	-1,53	-0,31
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,91	3,67	2,48	**0,04**	-0,02	1,84
	37-48 ay (1)	0,40	0,98	1,49	0,32	-0,39	1,18
	49-60 ay (2)	0,56	2,43	1,75	0,12	-0,14	1,26
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,08	0,02	1,08	0,89	-1,07	1,22
	31-35 yaş (1)	0,35	0,45	1,42	0,50	-0,67	1,38
	36-40 yaş (2)	0,09	0,04	1,10	0,85	-0,85	1,04
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,06	0,01	1,06	0,93	-1,22	1,34
	Lise (1)	-0,03	0,00	0,97	0,96	-1,22	1,16
	Önlisans (2)	-0,07	0,01	0,93	0,90	-1,28	1,13
	Lisans (3)	-0,11	0,04	0,89	0,83	-1,15	0,93
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,21	0,47	0,81	0,49	-0,79	0,38
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,93	1,36	2,53	0,24	-0,63	2,49
	31-35 yaş (1)	0,05	0,01	1,05	0,93	-1,09	1,19
	36-40 yaş (2)	-0,10	0,04	0,91	0,85	-1,11	0,92
	41-45 yaş (3)	-0,31	0,41	0,73	0,52	-1,27	0,64
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,94	3,17	2,55	**0,03**	-0,09	1,97
	Lise (1)	1,11	5,24	3,03	**0,02**	0,16	2,06
	Önlisans (2)	0,13	0,06	1,14	0,81	-0,94	1,19
	Lisans (3)	0,36	0,87	1,44	0,35	-0,40	1,12
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

37-48 ve 49-60 aylıkken anaokuluna başlayan çocukların ebeveynleri ile 61-72 aylıkken anaokuluna başlayan çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.8.2'de yer alan sonuçlara göre babanın eğitim seviyesi de yemeklere verilen önemi açıklamaktadır. Ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğine önem verme derecesi ilköğretim ve lise mezunu babalarda anlamlı fark oluşturmaktadır. Yüksek lisans veya doktora eğitimini tamamlamış babalarla kıyaslandığında ilköğretim mezunu babaların yemeklerin besleyiciliğine önem verme olasılığı 2,55 kat (B=0,94, wald=3,17 ve p<0,05), lise mezunu babaların 3,03 kat daha fazladır (B=1,11, wald=5,24 ve p<0,05). Önlisans ve lisans mezunu babalarla, yüksek lisans veya doktora mezunu babaların yemeklerin besleyiciliğine önem verme derecesi arasında anlamlı bir fark yoktur.

4.2.5. Okulun Fiziksel Özellikleri

Okulun fiziksel özelliklerini araştırma grubundaki ebeveynlerin 1(%0,3)'i "önemsiz", 29(%9,0)'u "orta derecede önemli", 132(%40,9)'si "çok önemli", 161(%49,8)'i "son derece önemli bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okulun fiziksel özellikleri maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.9.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.9. 1: Okulun Fiziksel Özellikleri için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	23,19	27	0,01
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	687,09	603	0,67
Sapma	569,50	603	0,83
Nagelkerke R^2		8%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p<0,01) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma

istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur (p>0,05). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %8'dir.

Ebeveynlerin "okulun fiziksel özelliklerine" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.9.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.9.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okulun fiziksel özelliklerine önem verme derecesi; annenin yaşı ve eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin okulun fiziksel özelliklerine verdiği önem derecesi, 31-35 yaş ve 36-40 yaş kategorilerinde anlamlı farklılık oluşturmaktadır. 41-52 yaş aralığındaki annelerle kıyaslandığında 31-35 yaş aralığındaki ebeveynlerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma olasılığı 1,10 kat (B=1,07, wald=4,63 ve p<0,05), 36-40 yaş grubundaki ebeveynlerin ise 1,01 kat daha fazladır (B=0,90, wald=3,91 ve p<0,05). Odds oranları 1'e yakın olduğu için bu değişkendeki etkinin çok küçük olduğu söylenebilir.23-30 yaşındaki annelerle 41-52 yaşındaki anneler arasında okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Annenin eğitim seviyesi değişkeninin ilköğretim mezunu anneler kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. İlköğretim mezunu annelerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu annelere göre 0,30 kat daha azdır (B=0,55, wald=0,83 ve p<0,05). Diğer eğitim seviyeleri arasında anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.9.2: Okulun Fiziksel Özelliklerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	p	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,07	0,10	0,69	0,75	-0,37	0,52
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,05	0,02	0,46	0,90	-0,77	0,88
	5 Yaş (1)	-0,21	0,51	0,46	0,48	-0,78	0,37
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,15	0,23	0,63	0,63	-0,46	0,77
	3 Kardeş (1)	0,39	0,99	0,69	0,32	-0,38	1,15
	4-5 Kardeş (2)	-0,30	0,31	0,26	0,58	-1,33	0,74
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu (0)	0,15	0,19	0,59	0,66	-0,52	0,81
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,32	1,19	0,41	0,28	-0,88	0,25
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,10	0,06	0,38	0,81	-0,96	0,76
	37-48 ay (1)	-0,27	0,51	0,36	0,48	-1,02	0,48
	49-60 ay (2)	0,26	0,57	0,66	0,45	-0,42	0,95
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,70	1,60	0,68	0,21	-0,38	1,77
	31-35 yaş (1)	1,07	4,63	1,10	**0,03**	0,10	2,05
	36-40 yaş (2)	0,90	3,91	1,01	**0,05**	0,01	1,79
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,55	0,83	0,53	**0,03**	-0,64	1,74
	Lise (1)	0,25	0,19	0,43	0,66	-0,86	1,35
	Önlisans (2)	0,51	0,78	0,54	0,38	-0,62	1,63
	Lisans (3)	0,19	0,15	0,46	0,70	-0,78	1,16
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,14	0,24	0,50	0,63	-0,70	0,42
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,04	0,00	0,26	0,95	-1,34	1,42
	31-35 yaş (1)	-0,28	0,26	0,25	0,61	-1,37	0,80
	36-40 yaş (2)	-0,24	0,25	0,30	0,62	-1,21	0,72
	41-45 yaş (3)	-0,26	0,31	0,31	0,58	-1,17	0,65
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,31	0,39	0,52	0,53	-0,66	1,27
	Lise (1)	0,42	0,89	0,63	0,35	-0,45	1,29
	Önlisans (2)	-0,17	0,11	0,30	0,74	-1,20	0,85
	Lisans (3)	0,22	0,36	0,60	0,55	-0,51	0,95
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

4.2.6. Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Yeterliliği

Okuldaki eğitim ve oyun materyallerini araştırma grubundaki ebeveynlerin 3(%0,9)'ü "önemsiz", 30(%9,3)'u "orta derecede önemli", 142(%44)'si "çok önemli", 161(%45,8)'i "son derece önemli bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okuldaki eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliği maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.10.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.10. 1: Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Yeterliliği için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	36,18	27	0,01
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	765,38	599	0,11
Sapma	562,08	599	0,86
Nagelkerke R^2		13%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,01$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %13'tür.

Ebeveynlerin "okuldaki eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliğine" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.10.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.10.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerine önem verme derecesi; çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Tablo 4.10. 2: Okuldaki Eğitim ve Oyun Materyallerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	-0,12	0,28	0,89	0,60	-0,57	0,33
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,13	0,09	1,14	0,76	-0,71	0,97
	5 Yaş (1)	-0,19	0,41	0,83	0,52	-0,77	0,39
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,47	2,19	1,61	0,14	-0,15	1,10
	3 Kardeş (1)	0,53	1,86	1,70	0,17	-0,23	1,30
	4-5 Kardeş (2)	-0,24	0,20	0,79	0,65	-1,30	0,81
	Tek Kardeş (3)	0*					
Okul Türü	Devlet Anaokulu (0)	-0,04	0,02	0,96	0,90	-0,71	0,63
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,78	6,94	**0,46**	**0,01**	-1,36	-0,20
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,22	0,25	1,25	0,61	-0,65	1,10
	37-48 ay (1)	0,21	0,29	1,23	0,59	-0,55	0,97
	49-60 ay (2)	0,39	1,25	1,48	0,26	-0,29	1,07
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	-0,18	0,11	0,83	0,74	-1,27	0,90
	31-35 yaş (1)	0,43	0,76	1,54	0,38	-0,54	1,41
	36-40 yaş (2)	0,28	0,38	1,32	0,54	-0,61	1,18
	41-55 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	-0,73	1,39	0,48	0,24	-1,96	0,49
	Lise (1)	-0,81	1,94	0,44	0,16	-1,95	0,33
	Önlisans (2)	0,16	0,07	1,17	0,79	-1,00	1,33
	Lisans (3)	-0,12	0,06	0,88	0,81	-1,13	0,89
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,45	2,43	0,64	0,12	-1,02	0,12
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,01	0,00	1,01	0,99	-1,38	1,40
	31-35 yaş (1)	-0,30	0,29	0,74	0,59	-1,40	0,79
	36-40 yaş (2)	-0,26	0,28	0,77	0,60	-1,23	0,71
	41-45 yaş (3)	-0,87	3,46	0,42	0,06	-1,80	0,05
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,82	2,72	2,28	0,10	-0,15	1,80
	Lise (1)	1,30	7,82	**3,66**	**0,01**	0,39	2,21
	Önlisans (2)	0,19	0,13	1,21	0,72	-0,86	1,24
	Lisans (3)	0,31	0,68	1,37	0,41	-0,43	1,05
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.10.2'de yer alan sonuçlara göre ebeveynlerin okuldaki eğitim ve oyun materyallerine verdiği önem derecesi çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu değişkeninin devlet anasınıfı kategorisinde anlamlı farklılık oluşturmuştur. Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin okuldaki eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliğini önemli bulma olasılığı 0,46 kat daha azdır (B=-0,78, wald=6,94 ve p<0,01). Devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynleri ile özel anaokuluna giden çocukların ebeveynleri arasında okuldaki eğitim ve oyun materyallerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Babanın eğitim seviyesi değişkeninde lise mezunu babalar kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Lise mezunu babaların okuldaki eğitim ve oyun materyallerini önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 3,66 kat daha fazladır (B=1,30, wald=7,82 ve p<0,01). İlköğretim, önlisans ve lisans mezunu babalarla yüksek lisans veya doktora mezunu babalar arasında okuldaki eğitim ve oyun materyallerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.7. Sınıftaki Çocuk Sayısı

Sınıftaki çocuk sayısını araştırma grubundaki ebeveynlerin 2(%0,6)'si "önemsiz", 48(%14,9)'i "orta derecede önemli", 162(%50,2)'si "çok önemli", 111(%34,4)'i "son derece önemli bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Sınıftaki çocuk sayısı maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.11.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.11.1: Sınıftaki Çocuk Sayısı için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	p
	25,80	27	0,05
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	p
Pearson	633,66	601	0,17
Sapma	611,17	601	0,38
Nagelkerke R^2		9%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p<0,05) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını

göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %9'dur.

Ebeveynlerin "sınıftaki çocuk sayısına" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.11.2'de yer almaktadır. Ebeveynlerin sınıftaki çocuk sayısına önem verme derecesi; annenin yaşı değişkeni ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Tablo 4.11.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin sınıftaki çocuk sayısına verdiği önem derecesinde annenin yaşı değişkeninin 23-30 ve 36-40 yaş kategorilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. 23-30 yaş aralığındaki annelerin sınıftaki çocuk sayısını önemli bulma olasılığı, 41-52 yaş aralığındaki annelerden 1,92 kat daha fazladır ($B=0,65$, $wald=1,44$ ve $p<0,05$). Yine 36-40 yaş aralığındaki annelerin sınıftaki çocuk sayısını önemli bulma olasılığı, 41-52 yaş aralığındaki annelerden 1,94 kat daha fazladır ($B=0,66$, $wald=2,20$ ve $p<0,05$). 31-35 yaş aralığındaki annelerle, 41-52 yaş aralığındaki anneler arasında çocuğun sınıfındaki çocuk sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Tablo 4.11.2: Sınıftaki Çocuk Sayısının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,34	2,30	1,40	0,13	-0,10	0,78
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	-0,01	0,00	0,99	0,98	-0,83	0,81
	5 Yaş (1)	-0,28	0,94	0,76	0,33	-0,85	0,29
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,11	0,13	1,12	0,72	-0,50	0,72
	3 Kardeş (1)	0,68	3,12	1,98	0,08	-0,07	1,44
	4-5 Kardeş (2)	-0,15	0,08	0,86	0,78	-1,19	0,90
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	-0,22	0,46	0,80	0,50	-0,87	0,42
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,06	0,05	0,94	0,83	-0,62	0,50
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,24	0,30	0,79	0,58	-1,09	0,61
	37-48 ay (1)	-0,40	1,10	0,67	0,29	-1,14	0,34
	49-60 ay (2)	-0,15	0,19	0,86	0,66	-0,81	0,52
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,65	1,44	**1,92**	**0,02**	-0,41	1,72
	31-35 yaş (1)	0,41	0,70	1,50	0,06	-0,55	1,36
	36-40 yaş (2)	0,66	2,20	**1,94**	**0,05**	-0,21	1,54
	41-55 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	-0,59	0,98	0,55	0,32	-1,77	0,58
	Lise (1)	-0,05	0,01	0,95	0,93	-1,14	1,04
	Önlisans (2)	0,07	0,01	1,07	0,91	-1,05	1,18
	Lisans (3)	-0,21	0,19	0,81	0,66	-1,18	0,76
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,27	0,90	0,77	0,34	-0,82	0,28
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,27	0,15	1,31	0,70	-1,09	1,63
	31-35 yaş (1)	0,36	0,44	1,43	0,51	-0,69	1,41
	36-40 yaş (2)	0,34	0,50	1,40	0,48	-0,59	1,26
	41-45 yaş (3)	-0,36	0,62	0,70	0,43	-1,25	0,53
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,30	0,39	1,35	0,53	-0,65	1,25
	Lise (1)	0,55	1,53	1,72	0,22	-0,32	1,41
	Önlisans (2)	-0,07	0,02	0,93	0,89	-1,09	0,95
	Lisans (3)	0,21	0,32	1,23	0,57	-0,52	0,93
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

4.2.8. Sınıftaki Öğretmen Sayısı

Sınıftaki öğretmen sayısını araştırma grubundaki ebeveynlerin 5(%1,5)'i "önemsiz", 52(%16,4)'si "orta derecede önemli", 163(%50,5)'ü "çok önemli", 102(%31,6)'si "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Sınıftaki öğretmen sayısı maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.12.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.12.1: Sınıftaki Öğretmen Sayısı için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	43,03	27	0,03
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	645,91	595	0,07
Sapma	591,18	595	0,54
Nagelkerke R^2		15%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %15'tir.

Ebeveynlerin "sınıftaki öğretmen sayısına" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.12.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.12.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin sınıftaki öğretmen sayısına önem verme derecesi; çocuğun kardeş sayısı, çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, babanın yaşı ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Tablo 4.12.2: Sınıftaki Öğretmen Sayısının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,32	1,96	1,37	0,16	-0,13	0,76
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,35	0,67	1,41	0,41	-0,48	1,18
	5 Yaş (1)	0,04	0,02	1,04	0,90	-0,53	0,61
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,59	3,47	1,80	0,06	-0,03	1,21
	3 Kardeş (1)	0,90	5,29	**2,45**	**0,02**	0,13	1,66
	4-5 Kardeş (2)	0,28	0,25	1,32	0,62	-0,81	1,36
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	-0,34	1,07	0,71	0,30	-1,00	0,31
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,95	10,47	**0,39**	**0,00**	-1,52	-0,37
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,03	0,00	0,97	0,95	-0,89	0,83
	37-48 ay (1)	0,00	0,00	1,00	1,00	-0,75	0,74
	49-60 ay (2)	-0,04	0,01	0,96	0,91	-0,71	0,63
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,06	0,01	1,06	0,91	-1,01	1,13
	31-35 yaş (1)	0,30	0,37	1,35	0,54	-0,66	1,26
	36-40 yaş (2)	0,62	1,89	1,86	0,17	-0,26	1,51
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,23	0,14	1,26	0,71	-0,95	1,41
	Lise (1)	0,11	0,04	1,11	0,85	-0,99	1,21
	Önlisans (2)	0,33	0,33	1,39	0,56	-0,80	1,46
	Lisans (3)	0,34	0,47	1,41	0,49	-0,64	1,32
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,33	1,35	0,72	0,25	-0,88	0,23
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,69	0,94	1,99	0,33	-0,70	2,08
	31-35 yaş (1)	-0,12	0,04	0,89	0,83	-1,18	0,95
	36-40 yaş (2)	-0,03	0,00	0,97	0,95	-0,98	0,92
	41-45 yaş (3)	-0,92	3,93	**0,40**	**0,05**	-1,83	-0,01
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,81	2,75	**2,25**	**0,05**	-0,15	1,77
	Lise (1)	0,90	4,07	**2,46**	**0,04**	0,03	1,77
	Önlisans (2)	0,04	0,01	1,04	0,93	-0,98	1,07
	Lisans (3)	0,24	0,41	1,27	0,52	-0,49	0,97
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.12.2'de yer alan sonuçlar incelendiğinde ebeveynlerin sınıftaki öğretmen sayısına verdiği önem derecesinde çocuğun kardeş sayısı değişkeninin 3 kardeş kategorisinde anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. 3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, tek çocukların ebeveynlerinden 2,45 kat daha fazladır (B=0,90, wald=5,29 ve p<0,05). 2 ve 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynleriyle tek çocukların ebeveynleri arasında sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu değişkeninin ise devlet anasınıfı kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Devlet anasınıflarına giden çocukların ebeveynlerinin sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, çocukları özel anaokullarına giden ebeveynlerden 0,39 kat daha azdır (B=-0,95, wald=10,47 ve p<0,001). Devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynleriyle özel anaokuluna giden çocukların ebeveynleri arasında sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Ebeveynlerin sınıftaki öğretmen sayısına önem verme derecesinde babanın yaşı değişkeninin 41-45 yaş aralığı kategorisinde anlamlı farklılık ortaya çıkmıştır. 41-45 yaş aralığındaki babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, 46-55 yaş aralığındaki babalardan 0, 40 kat daha azdır (B=-0,92, wald=3,93 ve p<0,05). Diğer yaş gruplarındaki babalarla 46-55 yaş grubundaki babalar arasında sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Babanın eğitim seviyesi değişkeninin de ilköğretim ve lise kategorilerinde anlamlı farklılık bulunmuştur. İlköğretim mezunu babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 2,25 kat daha fazladır (B=0,81, wald=2,75 ve p<0,05). Lise mezunu babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 2,46 kat daha fazladır (B=0,90, wald=4,07 ve p<0,05). Önlisans ve lisans mezunu babalarla yüksek lisans veya doktora mezunu babalar arasında sınıftaki öğretmen sayısını anlamlı bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.9. Okulda Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktiviteler

Okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteleri araştırma grubundaki ebeveynlerin 6(%1,9)'sı "önemsiz", 65(%20)'i "orta derecede önemli", 149(%46,1)'u "çok önemli", 103(%31,9)'ü "son derece önemli" bulmuştur.

"Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteler maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.13.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.13.1: Okulda Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktiviteler için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	28,50	27	0,03
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	615,14	593	0,26
Sapma	622,95	593	0,20
Nagelkerke R^2		10%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %10'dur.

Ebeveynlerin "Okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktivitelere" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.13.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.13.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okulda çocuklar için düzenlenen sosyal sanatsal aktivitelere önem verme derecesi; çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Tablo 4.13.2: Çocuklar İçin Düzenlenen Sosyal ve Sanatsal Aktivitelerin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	p	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,06	0,08	1,07	0,77	-0,37	0,50
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,08	0,04	1,08	0,85	-0,73	0,90
	5 Yaş (1)	-0,12	0,17	0,89	0,68	-0,68	0,44
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	-0,17	0,30	0,84	0,58	-0,77	0,44
	3 Kardeş (1)	0,00	0,00	1,00	1,00	-0,74	0,74
	4-5 Kardeş (2)	-0,42	0,64	0,66	0,42	-1,46	0,62
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu (0)	0,31	0,93	1,37	0,34	-0,33	0,95
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,38	1,82	0,68	**0,05**	-0,94	0,17
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,08	0,04	1,09	0,85	-0,75	0,92
	37-48 ay (1)	0,28	0,56	1,32	0,45	-0,45	1,01
	49-60 ay (2)	-0,03	0,01	0,97	0,93	-0,69	0,62
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	-0,51	0,91	0,60	0,34	-1,56	0,54
	31-35 yaş (1)	0,12	0,07	1,13	0,80	-0,82	1,06
	36-40 yaş (2)	0,09	0,04	1,09	0,84	-0,78	0,95
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	-0,96	2,60	0,38	0,11	-2,12	0,21
	Lise (1)	-0,28	0,25	0,76	0,62	-1,36	0,81
	Önlisans (2)	0,13	0,06	1,14	0,81	-0,97	1,24
	Lisans (3)	-0,49	0,99	0,61	0,32	-1,45	0,47
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,08	0,08	0,93	0,78	-0,62	0,47
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,40	0,34	1,49	0,56	-0,94	1,74
	31-35 yaş (1)	0,22	0,17	1,25	0,68	-0,83	1,27
	36-40 yaş (2)	-0,02	0,00	0,98	0,97	-0,94	0,91
	41-45 yaş (3)	-0,67	2,16	0,51	0,14	-1,56	0,22
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,38	0,64	1,46	0,43	-0,55	1,32
	Lise (1)	0,56	1,65	1,75	0,20	-0,29	1,41
	Önlisans (2)	-0,37	0,52	0,69	0,47	-1,38	0,64
	Lisans (3)	0,20	0,29	1,22	0,59	-0,52	0,91
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi

Tablo 4.13.2'de yer alan sonuçlara göre, ebeveynlerin okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktivitelere verdiği önem derecesinde çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu değişkeninin devlet anasınıfı kategorisinde anlamlı farklılık vardır. Çocuğu devlet anasınıfına devam eden ebeveynlerin okulda düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteleri önemli bulma olasılığı, çocuğu özel okula giden ebeveynlerden 0,68 kat daha azdır (B=-0,38, wald=1,82 ve p<0,05). Devlet anaokuluna devam eden çocukların ebeveynleri ile özel anaokuluna devam eden çocukların ebeveynleri arasında okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteleri önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.10. Okulda Ailelere Çocuklarının Eğitimine Katılım İmkanları Sunulması

Okulda ailelere çocuklarının eğitimine katılım imkanları sunulmasını, araştırma grubundaki ebeveynlerin 9(%2,8)'u "önemsiz", 64(%19,8)'ü "orta derecede önemli", 170(%52,6)'i "çok önemli", 80(%24,8)'i "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okulda ailelere çocuklarının eğitimine katılım imkanları sunulması maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.14.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.14.1: Okulda Ailelere Çocuklarının Eğitimine Katılım İmkanları Sunulması için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	32,80	27	0,02
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	610,26	587	0,24
Sapma	592,64	587	0,43
Nagelkerke R^2		12%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p<0,05) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur (p>0,05). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %12'dir.

Tablo 4.14.2: Aile Katılım Çalışmalarının Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		β	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	-0,05	0,06	0,95	0,81	-0,50	0,39
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,21	0,25	1,24	0,61	-0,62	1,05
	5 Yaş (1)	-0,05	0,03	0,95	0,87	-0,62	0,52
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,22	0,49	1,25	0,49	-0,40	0,85
	3 Kardeş (1)	0,84	4,69	**2,33**	**0,03**	0,08	1,61
	4-5 Kardeş (2)	0,35	0,42	1,42	0,52	-0,71	1,41
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	-0,18	0,28	0,84	0,60	-0,84	0,48
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,55	3,49	0,57	0,06	-1,13	0,03
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	-0,02	0,00	0,98	0,97	-0,89	0,86
	37-48 ay (1)	-0,04	0,01	0,96	0,91	-0,79	0,71
	49-60 ay (2)	-0,03	0,01	0,97	0,93	-0,71	0,65
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,34	0,38	1,40	0,54	-0,74	1,42
	31-35 yaş (1)	0,67	1,81	1,96	0,18	-0,31	1,66
	36-40 yaş (2)	0,10	0,05	1,10	0,83	-0,80	1,00
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,42	0,47	1,52	0,49	-0,78	1,62
	Lise (1)	-0,08	0,02	0,92	0,89	-1,20	1,04
	Önlisans (2)	0,58	0,97	1,79	0,32	-0,58	1,74
	Lisans (3)	-0,48	0,89	0,62	0,35	-1,49	0,52
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,30	1,12	1,35	0,29	-0,26	0,86
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,13	0,04	1,14	0,85	-1,23	1,50
	31-35 yaş (1)	-0,24	0,19	0,79	0,66	-1,32	0,84
	36-40 yaş (2)	-0,16	0,11	0,85	0,74	-1,13	0,80
	41-45 yaş (3)	-0,36	0,57	0,70	0,45	-1,29	0,57
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,42	0,72	1,52	0,40	-0,55	1,39
	Lise (1)	0,44	0,95	1,55	0,33	-0,44	1,33
	Önlisans (2)	0,18	0,12	1,20	0,73	-0,87	1,23
	Lisans (3)	-0,19	0,24	0,83	0,63	-0,94	0,56
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Ebeveynlerin "okulda ailelere çocuklarının eğitimine katılım imkanları sunulmasına" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.14.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.14.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin aile katılım çalışmalarına önem verme derecesi; çocuğun kardeş sayısı ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin aile katılımına önem verme derecesinde çocuğun kardeş sayısı değişkenin 3 kardeş kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. 3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin aile katılımı çalışmalarını önemli bulma olasılığı, tek çocukların ebeveynlerinden 2,33 kat daha fazladır (B=0,84, wald=4,69 ve p<0,05). 2 ve 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynleri ile tek çocukların ebeveynleri arasında aile katılımı çalışmalarını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.11. Önceki Velilerin veya Tanıdıkların Tavsiyeleri

Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini, araştırma grubundaki ebeveynlerin 12(%3,7)'si "önemsiz", 75(%23,2)'i "orta derecede önemli", 143(%44,3)'ü "çok önemli", 93(%28,8)'ü "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyeleri maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.15.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.15.1: Önceki Velilerin veya Tanıdıkların Tavsiyeleri için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	43,86	27	0,02
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	613,91	587	0,21
Sapma	594,16	587	0,41
Nagelkerke R^2		14%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %14'tür.

Ebeveynlerin "önceki velilerin ve tanıdıkların tavsiyelerine" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.15.2'de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerine önem verme derecesi; annenin yaşı, annenin ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerine önem verme derecelerinde annenin yaşı değişkeninin tüm kategorilerinde anlamlı fark bulunmuştur. 23-30 yaş aralığındaki annelerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma olasılığı, 41-52 yaş aralığındaki annelerden 3,08 kat daha fazladır ($B=1,12$, $wald=4,15$ ve $p<0,05$). Yine 41-52 yaş aralığındaki annelerle kıyaslandığında önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerine önem verme olasılığı 31-35 yaş aralığındaki anneler için 4,58 kat ($B=1,52$, $wald=9,03$ ve $p<0,001$), 36-40 yaş aralığındaki anneler için 6,08 kat daha fazladır ($B=1,81$, $wald=14,85$ ve $p<0,001$).

Ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerine önem verme derecelerinde annenin eğitim seviyesi değişkeninin tüm kategorilerinde anlamlı fark bulunmuştur. İlköğretim mezunu ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini yüksek lisans veya doktora mezunlarına kıyasla önemli bulma olasılığı, 5,16 kat daha fazladır ($B=1,64$, $wald=7,34$ ve $p<0,01$). Lise mezunu ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini yüksek lisans veya doktora mezunlarına kıyasla önemli bulma olasılığı, 3,10 kat daha fazladır ($B=1,13$, $wald=4,06$ ve $p<0,05$). Önlisans mezunu ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini yüksek lisans veya doktora mezunlarına kıyasla önemli bulma olasılığı, 6,78 kat daha fazladır ($B=1,91$, $wald=10,74$ ve $p<0,001$). Lisans mezunu ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini yüksek lisans veya doktora mezunlarına kıyasla önemli bulma olasılığı, 3,18 kat daha fazladır ($B=1,16$, $wald=5,35$ ve $p<0,05$).

Tablo 4.15.2: Önceki Veli ve Tanıdık Tavsiyelerinin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	-0,09	0,16	0,91	0,69	-0,53	0,35
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,14	0,12	1,15	0,73	-0,68	0,97
	5 Yaş (1)	0,27	0,87	1,31	0,35	-0,29	0,83
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	-0,29	0,83	0,75	0,36	-0,91	0,33
	3 Kardeş (1)	-0,49	1,65	0,61	0,20	-1,25	0,26
	4-5 Kardeş (2)	-0,12	0,05	0,89	0,82	-1,17	0,93
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	0,31	0,87	1,37	0,35	-0,34	0,97
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,22	0,61	0,80	0,44	-0,78	0,34
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,48	1,20	1,61	0,27	-0,38	1,33
	37-48 ay (1)	0,20	0,28	1,22	0,60	-0,54	0,94
	49-60 ay (2)	0,08	0,06	1,08	0,81	-0,59	0,75
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	1,12	4,15	**3,08**	**0,04**	0,04	2,21
	31-35 yaş (1)	1,52	9,03	**4,58**	**0,00**	0,53	2,51
	36-40 yaş (2)	1,81	14,85	**6,08**	**0,00**	0,89	2,72
	41-55 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	1,64	7,34	**5,16**	**0,01**	0,45	2,83
	Lise (1)	1,13	4,06	**3,10**	**0,04**	0,03	2,23
	Önlisans (2)	1,91	10,74	**6,78**	**0,00**	0,77	3,06
	Lisans (3)	1,16	5,35	**3,18**	**0,02**	0,18	2,14
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,19	0,43	1,20	0,51	-0,37	0,74
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	-1,08	2,40	0,34	0,12	-2,44	0,29
	31-35 yaş (1)	-0,86	2,47	0,42	0,12	-1,93	0,21
	36-40 yaş (2)	-0,77	2,53	0,46	0,11	-1,71	0,18
	41-45 yaş (3)	-0,66	2,00	0,52	0,16	-1,56	0,25
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	1,08	4,78	2,96	**0,03**	0,11	2,06
	Lise (1)	0,36	0,68	1,44	0,41	-0,50	1,22
	Önlisans (2)	0,47	0,80	1,60	0,37	-0,56	1,49
	Lisans (3)	0,26	0,51	1,30	0,47	-0,46	0,99
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit.
*Referans kategorisi.

Tablo 4.15.2'ye göre babanın eğitim seviyesi değişkeninin ise ilköğretim mezunları kategorisinde anlamlı fark bulunmuştur. İlköğretim mezunu babaların önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma olasılığı, 2,96 kat daha fazladır (B=1,08, wald=4,78 ve p<0,05). Diğer eğitim seviyelerindeki babalarla yüksek lisans veya doktora mezunu babalar arsında önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

4.2.12. Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyal Yapısı

Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısını araştırma grubundaki ebeveynlerin 9(%2,8)'u "önemsiz", 43(%13,3)'ü "orta derecede önemli", 153(%47,4)'ü "çok önemli", 118(%35,6)'i "son derece önemli" bulmuştur. "Önemsiz" seçeneğini tercih eden ebeveynler yeterli sayıyı sağlamadığı için analiz dışında tutulmuştur. Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı maddesinin sıralı regresyon analizi için model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.16.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.16.1: Okulun Bulunduğu Çevrenin Sosyal Yapısı için Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	28,90	27	0,03
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	629,79	587	0,11
Sapma	590,29	587	0,45
Nagelkerke R^2		11%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi (p<0,05) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur (p>0,05). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %11'dir. Ebeveynlerin "okulun bulunduğu sosyal çevreye" önem verme derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.16.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.16.2: Okulun Bulunduğu Sosyal Çevrenin Önem Derecesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		B	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,28	1,53	1,32	0,22	-0,16	0,73
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,41	0,95	1,50	0,33	-0,41	1,23
	5 Yaş (1)	0,08	0,08	1,09	0,77	-0,49	0,65
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,03	0,01	1,03	0,92	-0,59	0,66
	3 Kardeş (1)	0,22	0,33	1,25	0,56	-0,53	0,98
	4-5 Kardeş (2)	0,87	2,47	2,39	0,12	-0,22	1,95
	Tek Çocuk (3)	0*					
Okul Türü	Devlet Anaokulu (0)	0,71	4,36	2,03	**0,04**	0,04	1,37
	Devlet Anasınıfı (1)	0,07	0,07	1,08	0,80	-0,49	0,64
	Özel Anasınıfı (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	0,30	0,45	1,34	0,50	-0,57	1,16
	37-48 ay (1)	-0,13	0,11	0,88	0,74	-0,88	0,62
	49-60 ay (2)	-0,11	0,11	0,89	0,74	-0,80	0,57
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,44	0,66	1,56	0,42	-0,63	1,52
	31-35 yaş (1)	0,48	0,97	1,62	0,32	-0,48	1,44
	36-40 yaş (2)	0,11	0,06	1,11	0,81	-0,77	0,98
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	1,04	2,93	2,83	0,09	-0,15	2,23
	Lise (1)	0,44	0,62	1,56	0,43	-0,66	1,54
	Önlisans (2)	0,37	0,42	1,45	0,52	-0,75	1,50
	Lisans (3)	0,45	0,83	1,57	0,36	-0,52	1,42
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,01	0,00	1,01	0,98	-0,55	0,56
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	-0,50	0,52	0,61	0,47	-1,85	0,86
	31-35 yaş (1)	-0,19	0,12	0,83	0,73	-1,25	0,87
	36-40 yaş (2)	-0,03	0,00	0,97	0,95	-0,97	0,91
	41-45 yaş (3)	-0,43	0,88	0,65	0,35	-1,32	0,47
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,58	1,39	**1,78**	**0,02**	-0,38	1,54
	Lise (1)	0,75	2,87	**2,12**	**0,01**	-0,12	1,62
	Önlisans (2)	0,78	2,12	**2,18**	**0,05**	-0,27	1,83
	Lisans (3)	0,60	2,60	**1,82**	**0,04**	-0,13	1,33
	Lisansüstü (4)	0*					

Bağlantı Fonksiyonu: Logit. *Referans kategorisi.

Tablo 4.16.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okulun bulunduğu sosyal çevreye önem verme derecesi; çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü ve babanın eğitim seviyesi değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Okulun bulunduğu sosyal çevrenin önem derecesinde çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü değişkeninin devlet anaokulu kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Çocuğu devlet anaokuluna giden ebeveynlerin okulun bulunduğu sosyal çevreye önem verme olasılığının, çocuğu özel anaokuluna giden ebeveynlerden 2,03 kat daha fazla olduğu görülmektedir (B=0,71, wald=4,36 ve $p<0,05$). Devlet anasınıfına devam eden çocukların ebeveynleri ile özel anaokuluna devam eden çocukların ebeveynleri arasında okulun bulunduğu sosyal çevreyi önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Babanın eğitim seviyesi değişkeninin ise tüm kategorilerinde anlamlı fark bulunmuştur. İlkokul mezunu babaların okulun bulunduğu sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı, yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 1,78 kat daha fazladır (B=0,58, wald=1,39 ve $p<0,05$). Lise mezunu babaların sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 2,12 kat daha fazladır (B=0,75, wald=2,87 ve $p<0,01$). Önlisans mezunu babaların sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 2,18 kat daha fazladır (B=0,78, wald=2,12 ve $p<0,05$). Lisans mezunu babaların ise yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan 1,82 kat daha yüksek olasılıkla sosyal çevreyi önemli bulması beklenmektedir (B=0,60, wald=2,60 ve $p<0,05$).

4.3. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerine İlişkin Bulgular

Ebeveynlerden okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili beklentilerin yer aldığı maddelere katılma derecelerini belirtmeleri istenmiştir. Örneklemde yer alan 326 ebeveynden 321'i bu soruya yanıt vermiştir. Tablo 4.17.1'de ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde dağılımları yer almaktadır.

Tablo 4.17.1'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili beklentilerinin ortalamaları 4'ün üzerinde değerlere sahiptir.

Bu sonuca göre ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin yüksek düzeyde olduğu söylenebilir. Anketteki maddelerden "çocuğumun ahlaki gelişimini desteklemeli" en yüksek (X=4,77, s.s.=0,47), "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" en düşük (X=4,00, s.s.=1,03) ortalamanın hesaplandığı maddelerdir.

Tablo 4.17. 1: Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Ortalama, Standart Sapma, Frekans ve Yüzde Dağılımları

Beklentiler	Ort.	s.s.	1		2		3		4		5	
			f	%	f	%	F	%	f	%	f	%
Çocuğumun ahlaki gelişimini desteklemeli	4,77	0,47	-	-	1	0,3	4	1,2	63	19,6	253	78,8
Çocuğuma paylaşma, yardımlaşma gibi sosyal davranışları öğretmeli	4,72	0,50	1	0,30	-	-	2	0,6	82	25,5	236	73,5
Çocuğumu mutlu etmeli	4,71	0,53	1	0,30	-	-	5	1,6	80	24,9	235	73,2
Çocuğuma olumlu davranışlar kazandırmalı	4,70	0,53	1	0,30	-	-	6	1,9	79	24,6	235	73,2
Çocuğuma kendini ifade etme becerisi kazandırmalı	4,70	0,57	1	0,30	2	0,6	6	1,9	74	23,1	238	74,1
Çocuğuma akranlarıyla oyun oynayabileceği bir ortam sunmalı	4,68	0,53	1	0,30	-	-	4	1,2	91	28,3	225	70,1
Çocuğuma problem çözme becerisi kazandırmalı	4,64	0,60	2	0,60	-	-	8	2,5	90	28	221	68,8
Çocuğumun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmeli	4,64	0,62	1	0,30	3	0,9	9	2,8	83	25,9	225	70,1
Çocuğuma okul ve toplum kurallarını öğretmeli	4,63	0,58	1	0,30	2	0,6	4	1,2	101	31,5	213	66,4
Çocuğuma akademik beceriler kazandırmalı	4,52	0,62	1	0,30	2	0,6	10	3,1	124	38,6	184	57,3
Çocuğumun fiziksel gelişimini desteklemeli	4,49	0,64	1	0,30	1	0,3	17	5,3	122	38	180	56,1
Çocuğumun gelişimini düzenli olarak takip etmeli	4,47	0,76	1	0,30	10	3,1	16	5	104	32,4	190	59,2
Çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı	4,29	0,94	2	0,60	23	7,2	26	8,1	99	30,8	171	53,3
Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli	4,00	1,03	7	2,20	26	8,1	49	15,3	117	36,4	122	38

1: Kesinlikle Katılmıyorum, 2: Katılmıyorum, 3: Kararsızım, 4: Katılıyorum, 5: Kesinlikle Katılıyorum

Tablo 4.17.1'de ebeveynlerin maddelerin tamamında "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" ifadelerini daha çok tercih ettikleri görülmektedir. Bu iki ifade birlikte değerlendirildiğinde, "çocuğuma paylaşma, yardımlaşma gibi sosyal davranışları öğretmeli" (%99), "çocuğumun ahlaki gelişimin desteklemeli" (%98,4), "çocuğuma akranlarıyla oynayabileceği bir ortam sunmalı" (%98,4), "çocuğumu mutlu etmeli" (%98,1), "Çocuğuma okul ve toplum kurallarını öğretmeli" (%97,9), "çocuğuma olumlu davranışlar kazandırmalı" (%97.8), "çocuğuma kendini ifade etme becerisi kazandırmalı" (%97,2), "çocuğuma problem çözme becerisi kazandırmalı" (%96,8), "çocuğumun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmeli" (%96), "çocuğuma akademik beceriler kazandırmalı" (%95.9), "çocuğumun fiziksel gelişimin desteklemeli" (%94,1), "çocuğumun gelişimini düzenli olarak takip etmeli" (%91,6) maddelerine ebeveynlerin katılma yüzdeleri oldukça yüksektir.

Ebeveynler, okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili beklentileriyle ilgili maddelerde "katılmıyorum" ve "kesinlikle katılmıyorum" ifadelerini çok az tercih etmişlerdir. Bu iki ifade birlikte değerlendirildiğinde, ebeveynlerin katılmama yüzdelerinin en yüksek olduğu maddeler "ben çalışırken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" (%10,3) ve "çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" (%7,8) maddeleridir.

4.4. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Bu bölümde ebeveynlerin kurumdan beklentilere katılma durumu sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Her beklenti ayrı ayrı bağımlı değişken olarak değerlendirilmiştir. "Kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" kategorileri yeterli varyansı sağlamadığı için birleştirilmiştir. Bağımlı değişkenler "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" olarak dörder kategoriden oluşmaktadır. Son kategori olan "kesinlikle katılıyorum" sıralı lojistik regresyon analizinde referans kategorisidir. Analizlerde yer alan bağımsız değişkenler; çocuğun cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, anaokuluna başlama yaşı, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, annenin yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, babanın yaşı ve eğitim seviyesidir.

Okul öncesi eğitim kurumundan beklentileri ifade eden 14 maddeden 12'sinde ebeveynler %90 ve üstü oranlarda "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum"

seçeneklerini tercih etmiştir. Yeterince varyans olmamasından dolayı bu 12 madde betimsel istatistiklerle açıklanmıştır. Diğer 2 maddede ise ebeveynlerin katılma derecesi sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir. Sıralı lojistik regresyon analizi uygulanan maddeler Tablo 4.17.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.17.2: Sıralı lojistik regresyon analizi yapılan maddelerin frekans dağılımları

Beklentiler	**Katılmıyorum** f(%)	**Kararsızım** f(%)	**Katılıyorum** f(%)	**Kesinlikle Katılıyorum** f(%)
Çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı	25 (7,8)	26 (8,1)	99 (30,8)	171 (53,3)
Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli	33 (10,3)	49 (15,3)	117 (36,4)	122 (38)

4.4.1. Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı

"Okul öncesi eğitim kurumu çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" ifadesi için araştırma grubundaki ebeveynlerin 25(%7,8)'i "katılmıyorum", 26(%8,1)'sı "kararsızım", 99(%30,8)'u "katılıyorum", 171(%53,3)'i "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir. Bu madde için yapılan sıralı regresyon analizinin model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.18.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.18.1: "Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı" Maddesinin Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	30,84	27	0,05
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	497,79	462	0,12
Sapma	433,60	462	0,82
Nagelkerke R^2		12%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin katılma derecesini açıklama yüzdesi %12'dir.

Ebeveynlerin "çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" maddesine katılma derecesi için sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları Tablo 4.18.2'de yer almaktadır. Analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin "çocuğumun öz bakım becerilerini geliştirmeli" ifadesine katılma derecesi; çocuğun anaokuluna başlama yaşı değişkeni ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

"Çocuğumun öz bakım becerilerini geliştirmeli" ifadesine katılma derecesinde çocuğun anaokuluna başlama yaşının tüm alt kategorilerinde anlamlı fark bulunmuştur. Çocuğu 0-36 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin bu ifadeye katılma olasılığı, çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 3,83 kat daha fazladır ($B=1,34$, $wald=7,36$ ve $p<0,01$). Çocuğu 37-48 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin bu ifadeye katılma olasılığı, çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 2,54 kat daha fazladır ($B=0,93$, $wald=4,84$ ve $p<0,05$). Çocuğu 49-60 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin bu maddeye katılma olasılığı, çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 2,64 kat daha fazladır ($B=0,97$, $wald=6,61$ ve $p<0,01$).

"Çocuğumun öz bakım becerilerini geliştirmeli" ifadesine katılma derecesinde çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü değişkeninin devlet anasınıfı alt kategorisinde de anlamlıya yakın bir sonuç çıkmıştır. Buna göre devlet anasınıflarına devam eden çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma olasılığı, özel anaokuluna gidenlere kıyasla 0,56 kat daha azdır ($B=-0,57$, $wald=3,23$, $p<0,07$).

Tablo 4.18.2: "Çocuğuma Öz Bakım Becerileri Kazandırmalı" Maddesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		β	Wald	OO	P	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,14	0,31	1,15	0,58	-0,35	0,63
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	0,20	0,17	1,22	0,68	-0,74	1,14
	5 Yaş (1)	-0,32	1,02	0,73	0,31	-0,93	0,30
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,09	0,07	1,10	0,79	-0,58	0,76
	3 Kardeş (1)	0,17	0,17	1,19	0,68	-0,64	0,99
	4-5 Kardeş (2)	0,49	0,74	1,63	0,39	-0,62	1,60
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu (0)	-0,38	1,07	0,68	0,30	-1,10	0,34
	Devlet Anasınıfı (1)	-0,57	3,23	**0,56**	**0,07**	-1,20	0,05
	Özel Anaokulu (2)	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	1,34	7,36	**3,83**	**0,01**	0,37	2,31
	37-48 ay (1)	0,93	4,84	**2,54**	**0,03**	0,10	1,76
	49-60 ay (2)	0,97	6,61	**2,64**	**0,01**	0,23	1,71
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,69	1,32	1,99	0,25	-0,49	1,86
	31-35 yaş (1)	0,73	1,96	2,08	0,16	-0,29	1,76
	36-40 yaş (2)	0,76	2,47	2,14	0,12	-0,19	1,71
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,18	0,08	1,20	0,78	-1,09	1,45
	Lise (1)	0,32	0,28	1,38	0,60	-0,86	1,50
	Önlisans (2)	0,63	1,02	1,87	0,31	-0,59	1,85
	Lisans (3)	0,97	3,15	2,64	0,08	-0,10	2,05
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	-0,09	0,07	0,92	0,78	-0,71	0,54
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	-0,69	0,85	0,50	0,36	-2,16	0,78
	31-35 yaş (1)	-0,38	0,41	0,68	0,52	-1,56	0,79
	36-40 yaş (2)	-0,33	0,38	0,72	0,54	-1,37	0,71
	41-45 yaş (3)	0,04	0,01	1,04	0,93	-0,94	1,02
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,60	1,15	1,82	0,28	-0,49	1,69
	Lise (1)	0,24	0,21	1,27	0,64	-0,76	1,23
	Önlisans (2)	-0,65	1,19	0,52	0,28	-1,81	0,52
	Lisans (3)	-0,26	0,36	0,77	0,55	-1,11	0,59
	Lisansüstü (4)	0*					

4.4.2. Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli

"Okul öncesi eğitim kurumu ben çalışırken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesi için araştırma grubundaki ebeveynlerin 33 (%10,3)'ü "katılmıyorum", 49 (%15,3)'u "kararsızım", 117 (%36,4)'si "katılıyorum", 122 (%38)'si "kesinlikle katılıyorum" yanıtını vermiştir. Bu madde için yapılan sıralı regresyon analizinin model uyumu ki-kare, Pearson, sapma ve Nagelkerke R^2 istatistikleri sonuçları Tablo 4.19.1'de yer almaktadır.

Tablo 4.19.1: "Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli" Maddesinin Model Uyumu Sonuçları

Model Uyumu	Ki-Kare	Sd	P
	39,80	27	,05
Goodness of Fit	Ki-Kare	Sd	P
Pearson	503,67	491	0,33
Sapma	501,19	491	0,36
Nagelkerke R^2		15%	

Modelin uygunluğu ki-kare analizi ile test edilmiştir. Anlamlı ki-kare analizi ($p<0,05$) son modelin başlangıç modeline göre önemli gelişme sağladığını göstermektedir. Modelin uyum iyiliği için hesaplanan Pearson ve sapma istatistiklerine ait olasılıklar önemsiz bulunmuştur ($p>0,05$). Dolayısıyla gözlenen verilerle model tahminleri birbiriyle uyumludur. Nagelkerke R^2 sonucuna göre modelde yer alan bağımsız değişkenlerin ebeveynlerin önem verme derecesini açıklama yüzdesi %15'tir. Ebeveynlerin "ben çalışırken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" maddesine katılma derecesinin sıralı lojistik regresyon analizi sonuçları için parametre tahminleri Tablo 4.19.2'de yer almaktadır.

Tablo 4.19.2'de yer alan analiz sonuçlarına göre ebeveynlerin "ben çalışırken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine katılma derecesi; çocuğun yaşı, anaokuluna başlama yaşı, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü ve annenin çalışma durumu değişkenleri ile açıklanmaktadır. Değişkenler arasındaki ilişki odds oranına göre yorumlanmıştır.

Tablo 4.19.2: "Ben Çalışırken Çocuğumun Bakımını Gerçekleştirmeli" Maddesi İle İlgili Sıralı Lojistik Regresyon Analizinin Parametre Tahminleri

Değişkenler		β	Wald	OO	p	%95 Güven Aralığı	
Çocuğun Cinsiyeti	Kız (0)	0,43	3,24	**1,54**	**0,07**	-0,04	0,90
	Erkek (1)	0*					
Çocuğun Yaşı	3-4 Yaş (0)	-0,93	4,39	**0,40**	**0,04**	-1,80	-0,06
	5 Yaş (1)	-0,28	0,84	0,75	0,36	-0,88	0,32
	6 Yaş (2)	0*					
Kardeş Sayısı	2 Kardeş (0)	0,07	0,05	1,08	0,83	-0,58	0,72
	3 Kardeş (1)	0,14	0,13	1,16	0,72	-0,65	0,94
	4-5 Kardeş (2)	0,54	0,96	1,72	0,33	-0,54	1,63
	Tek Çocuk (3)	0*					
Anaokulu Türü	Devlet Anaokulu	-0,89	6,37	**0,41**	**0,01**	-1,58	-0,20
	Devlet Anasınıfı	-0,51	2,73	0,60	0,10	-1,12	0,09
	Özel Anaokulu	0*					
Anaokuluna Başlama Yaşı	0-36 ay (0)	1,21	6,22	**3,34**	**0,01**	0,26	2,16
	37-48 ay (1)	0,39	0,97	1,48	0,32	-0,39	1,17
	49-60 ay (2)	0,38	1,12	1,47	0,29	-0,33	1,09
	61-72 ay (3)	0*					
Annenin Yaşı	23-30 yaş (0)	0,42	0,50	1,52	0,48	-0,75	1,59
	31-35 yaş (1)	0,25	0,24	1,29	0,62	-0,76	1,27
	36-40 yaş (2)	0,19	0,16	1,21	0,69	-0,74	1,13
	41-52 yaş (3)	0*					
Annenin Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,19	0,10	1,21	0,76	-1,02	1,40
	Lise (1)	0,41	0,49	1,50	0,48	-0,73	1,55
	Önlisans (2)	0,08	0,02	1,08	0,90	-1,11	1,27
	Lisans (3)	0,41	0,62	1,51	0,43	-0,61	1,43
	Lisansüstü (4)	0*					
Annenin Çalışma Durumu	Çalışan (0)	0,70	5,36	**2,02**	**0,02**	0,11	1,30
	Çalışmayan (1)	0*					
Babanın Yaşı	27-30 yaş (0)	0,08	0,01	1,09	0,91	-1,34	1,51
	31-35 yaş (1)	0,30	0,26	1,35	0,61	-0,84	1,43
	36-40 yaş (2)	-0,16	0,10	0,86	0,76	-1,14	0,82
	41-45 yaş (3)	0,21	0,20	1,24	0,66	-0,72	1,15
	46-55 yaş (4)	0*					
Babanın Eğitim Seviyesi	İlköğretim (0)	0,57	1,23	1,77	0,27	-0,44	1,58
	Lise (1)	0,18	0,14	1,19	0,71	-0,75	1,10
	Önlisans (2)	-0,13	0,05	0,88	0,83	-1,29	1,03
	Lisans (3)	0,49	1,54	1,64	0,21	-0,28	1,27
	Lisansüstü (4)	0*					

"Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine katılma derecesinde çocuğun yaşı değişkeninin 3-4 yaş kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Çocuğu 3-4 yaş grubunda olan ebeveynlerin bu ifadeye katılma olasılığının, çocuğu 6-7 yaş grubunda olan ebeveynlerden 0,41 kat daha az olduğu görülmektedir (B=-0,93, wald=4,39 ve p<0,05). 5 yaş gurubundaki çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma derecesinde anlamlı fark yoktur.

"Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine katılma derecesinde çocuğun devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü değişkeninin devlet anaokulu kategorisinde anlamlı farklılık bulunmuştur. Çocuğu devlet anaokuluna giden ebeveynlerin bu ifadeye katılma olasılığı, çocuğu özel anaokuluna giden ebeveynlerden 0,40 kat daha azdır (B=-0,89, wald=6,37 ve p<0,01). Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma derecesinde anlamlı fark yoktur.

Çocuğun anaokuluna başlama yaşının 0-36 yaş grubu kategorisinde anlamlı fark bulunmuştur. Çocuğu 0-36 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin bu maddeye katılma olasılığı, çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 3,34 kat daha fazladır (B=1,21, wald=6,22 ve p<0,01). Çocuğu 37-48 veya 49-60 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin görüşleri ile çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin görüşleri arasında anlamlı fark yoktur.

Annenin çalışma durumu da "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine katılma derecesinde anlamlı fark oluşturmuştur. Çalışan annelerin bu maddeye katılma olasılığı, çalışmayanlardan 2,02 kat daha fazladır (B=0,79, wald=5,36 ve p<0,05). Çocuğun cinsiyetinde de anlamlıya yakın bir sonuç bulunmuştur. Kız çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma olasılığı, erkek çocuklarınınkinden 1,54 kat daha fazladır (B=0,43, wald=3,24 ve p<0,07).

5. SONUÇ

Bu bölümde araştırmanın bulgularından elde edilen sonuçlara, bu sonuçlarla ilgili tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Bu çalışmada ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki görüşleri; kurumu seçme nedenleri ve kurumdan beklentileri bağlamında ele alınmıştır. Ayrıca çocuğun cinsiyeti, yaşı, kardeş sayısı, devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu türü, anaokuluna başlama yaşı, anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi ve çalışma durumu değişkenlerinin kurum seçme nedenleri ve kurumdan beklentiler üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili Başakşehir ilçesinde çocukları Milli Eğitim Bakanlığına bağlı devlet/özel anaokulu ve anasınıflarına devam eden 326 ebeveyn oluşturmuştur.

Araştırmaya katılan ebeveynlerin %88'i annedir. Annelerin %67'si çalışmamaktadır. Araştırmaya katılan annelerin ve babaların çoğunluğu 30-40 yaş aralığında (%63 ve %64) ve lisans mezunudur (%34 ve %37). Annelerin yaş ortalaması yaklaşık 34, babalarınki 38'dir. Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden çocukların %51'i erkek, %49'u iki kardeştir. 36-72 aylık çocukların ebeveynlerinin katıldığı bu çalışmada, çocukların yaş ortalaması 60,23 aydır. Çocukların yaklaşık %46'sı özel anaokuluna, %21'i devlet anaokuluna ve %33'ü devlet anasınıfına devam etmektedir.

Araştırma verileri, araştırmacı tarafından bu araştırma için hazırlanan anketle toplanmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler ve sıralı lojistik regresyon analizi kullanılmıştır.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde, kuruma ait özelliklerin önem derecesi ile ilgili sonuçlar;

Güvenlik ve Güvenilirlik: Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde en çok önem verdiği kurum özellikleri; 'okulun güvenli olması (%100)' ve 'okulun güvenilirliği (%98)' olmuştur. Bu sonuç literatürde yer alan araştırma bulguları ile uyumludur. Okulun güvenli olması (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Foot ve diğ., 2000; Sevinç, 2006; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018) ve okulun güvenilirliği (Fuller ve diğ., 1996; Johansen ve diğ., 1996; Topaç ve diğ., 2012; Yeşil-Dağlı, 2012; Ceylan, 2019) önceki araştırmalarda da ebeveynler tarafından en çok önem verilen kurum özelliklerinden olmuştur. Literatürde güven, güvenlik ve güvenilirlik kavramlarının birbirinin yerine kullanıldığı görülmüştür. Uluslararası literatürde çocuğun can güvenliği ve çocuğun güven duygusu, kendini güvende hissetmesi anlamlarında 'safety', 'security' ve 'trust' ifadeleri kullanılmıştır (Cryer ve Burchinal, 1997; Fuller ve diğ., 1996; Foot ve diğ., 2000; Grogan, 2011; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018). Ulusal literatürde ise daha çok 'güvenlik ve sağlık' ifadelerine bir arada yer verilmiştir (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993). Çocuğun can güvenliği ve güven duygusu dışında vurgulanan kavramlardan biri de güvenilirliktir (reliability). Güvenilirlik ebeveynlerin kuruma duyduğu güveni ifade etmektedir. Yapılan incelemelerde güvenilirlik kavramının ülkemizde son yıllarda ön plana çıktığı görülmektedir (Topaç ve diğ., 2012; Yeşil-Dağlı, 2012; Ceylan, 2019).

Öğretmenler: Okulun güvenliği ve güvenilirliğinden sonra ebeveynlerin en çok önem verdiği konu kurumdaki öğretmenlerin özellikleri olmuştur. Bunlar; öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi (%98), öğretmenin velilerle iletişimi (%98) ve öğretmenin mesleki yeterliliği (%97,5)'dir. Bu durum literatürdeki ulusal ve uluslararası çalışmalarla uyum içerisindedir. Öğretmenlerin mesleki yeterliliği ve tecrübesi (Metin ve diğ., 1993; Üstünova, 1998; Peyton ve diğ.,2001; Barbarin ve diğ., 2006; Rose ve Elicker, 2008; Çakıroğlu, 2013), öğretmenin sıcak ve cana yakın olması (Rose ve Elicker, 2008; Fariman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018) öğretmen-çocuk ilişkileri (Barbarin ve diğ., 2006; Natsiopolou ve Vitoulis, 2015) çeşitli çalışmalarda ebeveynlerin en çok önem verdiği kurum özellikleri arasında karşımıza çıkmaktadır.

Temizlik ve Düzen: 'Okulun temiz ve düzenli olması' %97,5 ile öğretmen özelliklerinden sonra ebeveynler tarafından en çok önem verilen konu olmuştur. Ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği özellikleri inceleyen ulusal çalışmalarda benzer şekilde kurumun temizlik ve düzeni çok önemli bulunmuştur (Oktay, 1990; Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012). Uluslararası

çalışmalarda ise temizlik ve düzenin bir kurum özelliği olarak sorgulandığı az sayıda çalışma yer almaktadır. Bassok ve arkadaşlarının (2018) ebeveynlerin okul öncesi eğitim programları hakkındaki görüşlerini araştırdıkları çalışmanın sonucuna göre ebeveynler akademik becerilerin desteklenmesinden (%88) sonra en çok temiz ve güvenli bir çevreyi (%87) önemli bulmuşlardır. İki araştırmada da 'kurumun temiz ve aydınlık olması' ebeveynler tarafından ifade edilen kalite göstergeleri olarak yer almıştır (Grogan, 2011; Barbarin ve diğ., 2006). Yeşil-Dağlı (2012) ülkemizde yapılan araştırmalarda temizlik ve düzenin öne çıkmasının kültürel bir fenomen olarak değerlendirilebileceğini öne sürmüştür.

Eğitimin Niteliği: En çok önem verilen kurum özelliklerinde bir sonraki özellik 'eğitimin niteliği' olmuştur (%97). Ulusal ve uluslararası literatürde okulun eğitim anlayışı, eğitim programı ve eğitimin kalitesi gibi ifadelere yer verilmiş ve birçok çalışmada eğitim en çok önem verilen kurum özellikleri arsında yer almıştır (Metin ve diğ., 1993; Koç, 1996; Üstünova, 1998; Aktaş-Arnas, 2002; Sevinç, 2006; Tokuç, 2007; Argon ve Akkaya, 2008; Yeşil-Dağlı, 2012; Topaç ve diğ., 2012; Çakıroğlu, 2013; Yaman ve Saçkes, 2017; Ceylan, 2019). Bu çalışmada eğitimin niteliği ebeveynler tarafından çok önemli bulunmakla birlikte, az bir farkla temizlik ve düzenden daha az önemli görülmüştür. Bu durum ebeveynler için okul öncesi eğitimden beklentiler, eğitim odaklı mı yoksa bakım odaklı mı sorusunu düşündürmektedir. Benzer şekilde Aktaş-Arnas'ın (2002) çalışmasında da ebeveynler okulun temizlik ve düzenini, eğitiminden daha önemli bulmuştur. Arnas bu durumu ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları hakkındaki düşünce ve bilgilerinin zaman içinde değiştiği ancak okul öncesi eğitim kurumlarına karşı tutumlarında bir değişiklik olmadığı yönünde yorumlamıştır.

Yönetim: Ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği bir diğer konu yöneticiler olmuştur. 'Yöneticilerin çocuk ve velilerle iletişimi (%96)', 'okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği (%95)', 'öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumu (%94)' ebeveynler tarafından oldukça önemli bulunmuştur. Literatürde yöneticilerin özelliklerinin kurum seçiminde önemine vurgu yapılan az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini araştıran bir çalışmada ebeveynlerin yaklaşık %82'si yöneticinin yönetim alanında eğitim almış olmasını, %79'u çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında bilgi sahibi olmasını önemli bulmuştur (Koç, 1996). Natsiopolou ve Vitoulis (2015) ise ebeveynlerin yaklaşık

%90'ının öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumunu çok önemli gördüğünü bulmuşlardır. Yaman ve Saçkes (2017) anne-babalarla yöneticilerin okul öncesi eğitimden beklentilerini karşılaştırmışlardır. Anne ve babaların beklentileri ile yöneticilerin beklentileri arasında anlamlı fark bulamamışlardır. Bu çalışmaların dışında ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunun yönetimsel özelliklerinden beklentilerine vurgu yapılan çalışmaya rastlanmamıştır.

Ailenin Bilgilendirilmesi ve Aile Katılımı: 'Ailenin çocuğun çalışmaları ile ilgili bilgilendirilmesi' oldukça yüksek oranda önemli görülürken (%94), 'okulda ailelere çocuğun eğitimine katılım imkanları sunulması' en az önemli görülen kurum özelliklerinden biri olmuştur (%77). Bu sonuçtan yola çıkılarak ebeveynlerin aile katılımının önemi hakkında bilgilendirilmesinin bir ihtiyaç olduğu söylenebilir. Barbarin ve arkadaşları (2006) okul-aile işbirliğinin ebeveynlerin kurum seçiminde önemli etmenlerden olduğunu belirtmiş, ebeveynlerin okul-aile işbirliği boyutunda; düzenli bilgilendirme, olumlu iletişim, karşılıklı güven, işbirliği konularında beklentilerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Çakıroğlu (2013) da yaptığı araştırmanın sonuçlarına göre, ebeveynlerin çocuklarının öğretmeni tarafından yakından tanınması ve kendilerine ihtiyaç duydukları konularda bilgi verilmesi hususlarında yüksek beklentiye sahip olmakla birlikte, kendi katılımlarını gerektiren sınıf ve okul içi çalışmalar konusunda biraz daha düşük beklentiye sahip olduklarını belirtmiştir.

Yemeklerin Besleyiciliği: 'Yemeklerin besleyiciliği' de ebeveynler tarafından önemli bulunan (%92) kurum özelliklerindendir. Ulusal ve uluslararası literatürde bu konuya vurgu yapan az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Bunlardan biri Oktay'ın (1990) ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerini araştırdığı çalışmasıdır. Bu çalışmada ebeveynlerin en önemli gördüğü kurum özellikleri arasında beslenme yer almıştır. Bir diğeri ise Yunanistan'da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu tercihlerini inceleyen Natsiopolou ve Vitoulis'in (2015) çalışmasıdır. Bu çalışmada da okul öncesi eğitim programının iyi beslenmeye vurgu yapmasının kurum seçiminde en önemli beş özellik arasında olduğu bulunmuştur.

Fiziksel Özellikler: 'Okulun fiziksel özellikleri' %91 ile ve 'eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliği' %90 ile ebeveynler tarafından oldukça yüksek oranlarda önemli bulunan kurum özellikleridir. Ülkemizde okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel koşullarının kalitesine yönelik birçok çalışma, kurumların kalitesinin orta veya

düşük düzeyde olduğunu gösterse de (Gök, 2006; Solak, 2007; Kalkan, 2008; Aksoy, 2009; Güçhan-Özgül, 2011) bu çalışmadakine benzer şekilde ebeveynler okul öncesi eğitim kurumlarını seçerken fiziksel koşullara önem verdiklerini ifade etmişlerdir (Metin ve diğ., 1993; Aktaş-Arnas, 2002; Topaç ve diğ., 2012, Çakıroğlu, 2013).

Öğretmen-Çocuk Sayıları: 'Çocuğun sınıfındaki çocuk sayısı' ve 'çocuğun sınıfındaki öğretmen sayısı' sırasıyla %85 ve %82 ile ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği özelliklerdendir. Okul öncesi eğitim kurumunun kalite göstergelerinden biri olan 'öğretmen-çocuk oranı' sınırlı sayıda çalışmada sorgulanan kurum özellikleri arasında yer almıştır (Sevinç, 2006; Gamble, Ewing ve Wilhelm, 2009; Yeşil-Dağlı, 2010; Çakıroğlu, 2013). Bu çalışmayla benzer şekilde Sevinç (2006) de sınıftaki öğretmen ve çocuk sayısının ebeveynlerin kurum seçiminde en çok önem verdiği kurum özellikleri arasında yer aldığını belirtmiştir.

Sosyal Çevre: 'Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı (%84)' ebeveynler tarafından önem verilen bir diğer husustur. Ebeveynlerin okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısına verdiği önem önceki araştırmalarda sorgulanan özellikler arasında yer almamıştır. Bu çalışmada ilk kez yer verilen bu özellik ebeveynlerin çevre unsurlarının çocuk üzerindeki etkisine önem verdiğini ve kurum seçiminde göz önünde bulundurduğunu göstermektedir.

Tavsiyeler: Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumunun kalitesini değerlendirmede ne derece bilgi sahibi olduğu sorusunu düşündüren bir sonuç, kurum seçiminde 'tanıdıklar veya önceki velilerden alınan olumlu referanslara' verilen önemdir. Diğer kurum özellikleri ile kıyaslandığında düşük bir orana sahip olsa da ebeveynlerin yaklaşık %73'ü 'önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini' önemli bulmuştur. Ulusal literatürde yer alan çalışmaların bir kısmında tavsiyeler ebeveynler tarafından kurum seçiminde önem verilen konulardan biri olmuştur (Koç, 1996; Sevinç, 2006; Tokuç, 2007; Ceylan, 2019). Bazı çalışmalarda ise ebeveynlerin kurum seçiminde tanıdıkların tavsiyelerine önem vermediği bulunmuştur (Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008). Araştırma sonuçlarındaki bu çelişki, araştırma gruplarının eğitim düzeyi ve sosyo ekonomik düzey gibi özelliklerinin farklı olmasından kaynaklanmış olabilir.

Saatler-Konum-Ücret: Ebeveynlerin yaklaşık %41'i okulun ücretini, %31'i okulun eve ve/veya iş yerine yakın olmasını, %20'si okul saatlerinin uygunluğunu

önemsiz veya az önemli bulmuşlardır. Bu durum da literatürle uyumludur. Önceki çalışmalarda kurum saatleri daha çok çalışan ebeveynler için önemli bulunmuştur (Johansen ve diğ., 1996; Peyton ve diğ., 2001; Rose ve Elicker; 2008; Gamble, Ewing ve Wilhelm, 2009; Yeşil-Dağlı, 2012). Kurum seçiminde önem verilen özelliklerin derecelendirildiği veya sıralandığı çalışmalarda okulun yakınlığı ve ücreti ebeveynler için son sıralarda yer alırken (Koç, 1996; Yeşil-Dağlı, 2012; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018), ebeveynlerin görüşlerinin sorulduğu nitel çalışmalarda ebeveynler seçim yaparken okulun yakınlığına ve fiyatının uygunluğuna önem verdiklerini ifade etmişlerdir (Barbarin ve diğ., 2006; Topaç ve diğ., 2012; Kirmani, 2013; Ceylan, 2019). Dolayısıyla ebeveynler okulun yakınlığı, ücreti ve saatleri gibi konulara okulun kalite göstergelerinden daha az önem vermektedirler ancak seçim yaparken bu unsurları da göz önünde bulundurmaktadırlar.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumu seçiminde, kuruma ait özelliklerin önem sıralamasına ilişkin sonuçlar;

Ebeveynlerin en çok önem verdiği ve en az önem verdiği kurum özelliklerinin tespit edilebilmesi için ebeveynlerden en çok önem verdikleri ve en az önem verdikleri kurum özelliklerini sıralamaları istenmiştir. Sonuçlar kurum özelliklerinin derecelendirilmesiyle paralel bulunmuştur. Buna göre ebeveynlerin en çok önem verdikleri kurum özellikleri sırasıyla; okulun güvenli olması, okulun güvenilirliği, öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi, okulun eğitiminin niteliği, öğretmenin mesleki yeterliliği ve okulun temizlik ve düzeni olmuştur. Kurum özelliklerinin önem derecesine ve önem sırasına ilişkin sonuçlar karşılaştırıldığında aynı kurum özelliklerinin ön plana çıktığı, ancak 'eğitimin niteliği'ne verilen önemin sıralama sonuçlarında temizlik ve düzenin önüne geçtiği görülmüştür.

Ebeveynlerin en az önem verdiği kurum özellikleri ise sırasıyla okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması, önceki velilerin veya tanıdıkların okulu tavsiyesi, okulun ücreti, okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı ve aile katılımı olmuştur. Bu sonuçlar da kurum özelliklerinin derecelendirilmesi ile benzerdir. Okulun konumu, ücreti, tavsiyeler ve aile katılımı önem derecesinde de en az önem verilen özelliklerdir. Ancak okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı önem derecesinde ebeveynlerin %84'ü tarafından çok önemli veya son derece önemli bulunsa da kurum özelliklerinin sıralanmasında en az önem verilen kurum özellikleri arasında yer almıştır. Bu sonuç ebeveynlerin bu konuda yeterli bilgiye sahip olmamasından kaynaklanmış olabilir.

Ebeveynler için kurum özelliklerinin önem derecesinin tahmin edilmesinde anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türünün etkisine ilişkin sonuçlar;

Ebeveynlerin kurum seçiminde önem verdiği kurum özelliklerinden; okulun yakınlığı, ücreti, okul saatlerinin uygunluğu, okul yemekleri, okulun fiziksel özellikleri, okulda bulunan materyaller, sınıftaki çocuk sayısı, sınıftaki öğretmen sayısı, sosyal ve sanatsal aktiviteler, aile katılımı, tanıdıkların tavsiyesi ve okul çevresinin sosyal yapısı ile anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türünün ilişkisi sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir.

Çocuğun cinsiyeti ve yaşı ile ebeveynlerin kurum seçimini etkileyen kurum özelliklerine önem verme derecesi arasında anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Bu sonuca benzer şekilde Yaman ve Saçkes (2017) de çocuğun cinsiyeti ve yaşı ile ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşleri arasında anlamlı ilişki bulamamıştır.

Çocuğun kardeş sayısı ile ebeveynlerin okulun ücretine, okul yemeklerinin besleyiciliğine, sınıftaki öğretmen sayısına ve aile katılım çalışmalarına verdiği önem derecesinde anlamlı fark bulunmuştur.

- *Okul ücreti*: Tek çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin okul ücretini önemli bulma olasılığı, 3,54 kat daha fazladır, 2-3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin okul ücretine verdiği önem derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Yemeklerin besleyiciliği*: Tek çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; 3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, 2,93 kat daha fazladır, 2 veya 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğine verdiği önem derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Sınıftaki öğretmen sayısı*: Tek çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; 3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, 2,45 kat daha fazladır, 2 veya 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin sınıftaki öğretmen sayısına verdiği önem derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

- *Aile katılım çalışmaları*: Tek çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; 3 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin aile katılımı çalışmalarını önemli bulma olasılığı, 2,33 kat daha fazladır, 2 veya 4-5 kardeş olan çocukların ebeveynlerinin aile katılımı çalışmalarına verdiği önem derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Bu sonuçlara göre, tek çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında dört veya beş kardeş olan çocukların ebeveynleri okul ücretini tek çocukların ebeveynlerinden daha önemli bulmuştur. Çocuk sayısı arttıkça ücretin ebeveynler için önemli olması beklenen bir sonuçtur. Tek çocukların ebeveynleri ile kıyaslandığında, üç kardeş olan çocukların ebeveynleri yemeklerin besleyiciliğini, sınıftaki öğretmen sayısını ve aile katılım çalışmalarını daha önemli bulmuştur. Bu sonuç, ebeveynlerin önceki çocuklarında edindikleri tecrübelerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerine yansıması olabilir. Bu çalışmanın aksine Gamble ve arkadaşları (2009) evdeki çocuk sayısının ebeveynlerin görüşleri üzerinde etkili olmadığını bulmuşlardır. Yeşil-Dağlı (2012) ise üç çocuklu ebeveynlerin kurumun konumuna, güvenilirliğine ve tavsiyelere daha çok önem verdiğini bulmuştur. Bu çalışmada da iki çocuklu ebeveynlerle tek çocuklu ebeveynlerin görüşleri arasında anlamlı fark yoktur. Bu sonuçtan yola çıkarak tek çocuklu ve iki çocuklu ebeveynlerin görüşlerinin benzer olduğu, ebeveyn görüşlerinin üçüncü çocuktan sonra farklılaşmaya başladığı söylenebilir.

Çocuğun devam ettiği anaokulu türü ile ebeveynlerin okulun eve ve/veya iş yerine yakınlığına, yemeklerin besleyiciliğine, okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliğine, sınıftaki öğretmen sayısına, sosyal ve sanatsal etkinlikler düzenlenmesine ve okulun bulunduğu sosyal çevreye verdiği önem derecesinde anlamlı fark bulunmuştur.

- *Okulun yakınlığı:* Özel anaokuluna giden çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinin okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı 1,94 kat, devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin 2,32 kat daha fazladır.
- *Sosyal çevre:* Devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinin okulun bulunduğu sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı, özel anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinden 2,03 kat daha fazladır.

- *Yemeklerin besleyiciliği*: Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, özel anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinden 0,40 kat daha azdır.
- *Materyaller*: Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin okuldaki eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliğini önemli bulma olasılığı 0,46 kat daha azdır.
- *Öğretmen sayısı*: Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, özel anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinden 0,39 kat daha azdır.
- *Sosyal ve sanatsal aktiviteler*: Devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin okulda düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteleri önemli bulma olasılığı, özel anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinden 0,68 kat daha azdır.

Devlet anaokulunu tercih eden ebeveynler 'okulun yakınlığını ve bulunduğu sosyal çevreyi' özel anaokullarını tercih eden ebeveynlerden daha önemli bulmaktadır. Bu iki madde dışındaki diğer maddelerde devlet anaokulları ve özel anaokullarını tercih eden ebeveynler arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Devlet anasınıfını tercih eden ebeveynler ise sadece okulun yakınlığını özel anaokullarını tercih eden ebeveynlerden daha önemli bulurken; yemeklerin besleyiciliğini, okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliğini, sınıftaki öğretmen sayısını, okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteleri özel anaokulunu tercih eden ebeveynlerden daha az önemli bulmuşlardır. Ankette yer alan diğer maddelerle devlet anasınıfını ve özel anaokulunu tercih eden ebeveynler arasında anlamlı fark bulunamamıştır.

Dolayısıyla hem devlet anaokulu hem de devlet anasınıfını tercih eden ebeveynler için okulun yakınlığı önemli bir kriterdir. Devlet anasınıfını tercih eden ebeveynler birçok maddeyi özel anaokulunu tercih edenlere göre daha az önemli bulmuştur. Bu sonuca benzer şekilde Koç (1996) da çocuğunu özel anaokuluna gönderen ebeveynlerin kurum özelliklerine, çocuğunu devlet anasınıfına gönderenlere göre daha çok dikkat ettiklerini bulmuştur. Ancak bazı çalışmalarda da ebeveyn görüşlerinin devam edilen kurum türüne göre farklılaşmadığı bulunmuştur (Argon ve Akkaya, 2008; Bassok ve diğ., 2018).

Çocuğun anaokuluna başlama yaşı ile ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğine verdiği önem arasında anlamlı fark bulunmuştur.

- *Yemeklerin besleyiciliği*: Çocuğu 61-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerle kıyaslandığında; 0-36 aylıkken anaokuluna başlayan ebeveynlerin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma olasılığı, 2,48 kat daha fazladır, 37-48 ve 49-60 aylıkken anaokuluna başlayan çocukların ebeveynlerinin yemeklerin besleyiciliğini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Çocuğu üç yaşında veya daha önce anaokuluna başlayan ebeveynler, çocuğu beş yaşından sonra anaokuluna başlayan ebeveynlere göre yemeklerin besleyiciliğine daha fazla önem vermektedir. Bu sonuca göre çocuğun anaokuluna başlama yaşı küçüldükçe ebeveynlerin çocuk bakımına yönelik beklentilerinin arttığı söylenebilir. Rose ve Elicker (2008), çocuğun yaşı ile ebeveynlerin kurum ya da ev merkezli bakım tercihleri arasında anlamlı ilişki bulmuştur. Anneler, çocuğun yaşı küçüldükçe ev merkezli bakıma daha çok önem vermektedirler. Literatürde çocuğun anaokuluna başlama yaşı ile ebeveyn tercihlerinin ilişkisini araştıran başka çalışmaya rastlanamamıştır.

Annenin yaşı ile ebeveynlerin okulun eve ve/veya iş yerine yakınlığı, okul saatlerinin uygunluğu, okulun fiziksel özellikleri, sınıftaki çocuk sayısı, önceki velilerin ve tanıdıkların tavsiyelerine verdiği önem derecesi arasında anlamlı fark vardır.

- *Okulun yakınlığı*: 41-52 yaş arası annelerle kıyaslandığında; 23-30 yaş aralığındaki annelerin okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı, 2,95 kat, 31-35 yaş aralığındaki annelerinki 3,31 kat daha fazlayken, 36-40 yaş aralığındaki annelerin okulun yakınlığını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Okul saatleri*: 41-52 yaş arası annelerle kıyaslandığında; 23-30 yaş aralığındaki annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma olasılığı, 1,65 kat, 31-35 yaş aralığındaki annelerinki 1,73 kat daha fazlayken, 36-40 yaş aralığındaki annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

- *Fiziksel özellikler*: 41-52 yaş arası annelerle kıyaslandığında; 31-35 yaş aralığındaki annelerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma olasılığı 1,10 kat, 36-40 yaş aralığındaki annelerinki 1,01 kat daha fazlayken, 23-30 yaşındaki annelerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Sınıftaki çocuk sayısı*: 41-52 yaş arası annelerle kıyaslandığında; 23-30 yaş aralığındaki annelerin sınıftaki çocuk sayısını önemli bulma olasılığı 1,92 kat, 36-40 yaş aralığındaki annelerinki 1,94 kat daha fazlayken, 31-35 yaş aralığındaki annelerin çocuğun sınıfındaki çocuk sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Tavsiyeler*: 41-52 yaş aralığındaki annelerle kıyaslandığında; 23-30 yaş aralığındaki annelerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma olasılığı, 3,08 kat, 31-35 yaş aralığındaki annelerinki 4,58 kat, 36-40 yaş aralığındaki annelerinki 6,08 kat daha fazladır.

Babanın yaşı ile ebeveynlerin sınıftaki öğretmen sayısına verdiği önem derecesinde anlamlı fark vardır.

- *Sınıftaki öğretmen sayısı*: 41-45 yaş aralığındaki babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı, 46-55 yaş aralığındaki babalardan 0, 40 kat daha azdır. Diğer yaş gruplarındaki babalarla 46-55 yaş grubundaki babalar arasında sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

Yukarıda sıralanan sonuçlara göre okulun yakınlığı ve saatlerinin uygunluğu 23-30 ve 31-35 yaş grubu anneler için 41-52 yaş grubu annelerden daha önemlidir. Okulun fiziksel özellikleri 31-35 ve 36-40 yaş aralığındaki anneler için 41-52 yaş grubu annelerden daha önemlidir. Çocuğun sınıfındaki çocuk sayısı ve önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyeleri tüm yaş gruplarındaki anneler için 41-52 yaş grubundaki annelerden daha önemlidir. Dolayısıyla annenlerin yaşı arttıkça kurum özelliklerine daha az önem verme eğiliminde olduğu söylenebilir. Babanın yaşı ise sadece sınıftaki öğretmen sayısının önem derecesinde anlamlı fark oluşturmuştur. Bu farklılık ise tek bir yaş kategorisiyle sınırlıdır. Dolayısıyla babanın yaşının kurum seçiminde etkili olmadığı söylenebilir. Yunanistan'da ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşlerinin araştırıldığı bir çalışmada ebeveynin yaşı kurum özelliklerinin önem

derecesinde anlamlı fark oluşturmuştur (Natsiopolou ve Vitoulis, 2015). Ancak ebeveynin yaşı ile okul öncesi eğitim kurumları ile ilgili görüşleri arasında anlamlı fark bulunamayan çalışmalar da vardır (Tokuç, 2007; Yeşilyurt, 2011).

Annenin eğitim seviyesi ile ebeveynlerin okulun ücretine, okul saatlerinin uygunluğuna, okulun fiziksel özelliklerine ve önceki velilerin, tanıdıkların tavsiyelerine verdiği önem derecesinde anlamlı fark vardır.

- *Okul ücreti:* Yüksek lisans veya doktora mezunu annelerle kıyaslandığında; ilköğretim mezunu annelerin okulun ücretini önemli bulma olasılığı 9,56 kat, ön lisans mezunu annelerinki 3,99 kat daha fazlayken, lise ve lisans mezunu annelerin okul ücretini önemli bulma derecelerinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Okul saatleri:* Yüksek lisans veya doktora mezunu annelerle kıyaslandığında; ilköğretim mezunu annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma olasılığı 3.02 kat daha fazlayken, lise, ön lisans ve lisans mezunu annelerin okul saatlerinin uygunluğunu önemli bulma derecelerinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Fiziksel özellikler:* Yüksek lisans veya doktora mezunu annelerle kıyaslandığında; ilköğretim mezunu annelerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma olasılığı, 0,30 kat daha azken; lise, ön lisans ve lisans mezunu annelerin okulun fiziksel özelliklerini önemli bulma derecelerinde anlamlı fark yoktur.
- *Tavsiyeler:* Yüksek lisans veya doktora mezunu annelerle kıyaslandığında; ilköğretim mezunu ebeveynlerin önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma olasılığı 5,16 kat, lise mezunu ebeveynlerin 3,10 kat, ön lisans mezunu ebeveynlerin 6,78 kat, lisans mezunu ebeveynlerin 3,18 kat daha fazladır.

Dolayısıyla, ilköğretim mezunu anneler okul ücretine, okul saatlerinin uygunluğuna ve tanıdıkların tavsiyelerine yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden daha fazla, okulun fiziksel özelliklerine daha az önem vermektedir. Ön lisans mezunu anneler okul ücretine ve tanıdıkların tavsiyelerine yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden daha fazla önem vermektedirler. Lise ve lisans mezunu anneler sadece tanıdıkların tavsiyelerine yüksek lisans veya doktora mezunu annelerden daha fazla önem vermektedirler.

Babanın eğitim seviyesi ile ebeveynlerin okulun eve ve/veya iş yerine yakınlığı, okul ücreti, yemeklerin besleyiciliği, okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerine, sınıftaki öğretmen sayısına, tanıdıkların tavsiyelerine ve okulun bulunduğu sosyal çevreye verdiği önem derecesinde anlamlı fark vardır.

- *Okulun yakınlığı*: Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı 2,57 kat, lise mezunu babaların okulun yakınlığını önemli bulma olasılığı 2,57 kat daha fazlayken, ön lisans ve lisans mezunu babaların okulun yakınlığını önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Okul ücreti*: Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların okul ücretini önemli bulma olasılığı 3,82 kat, lise mezunu babaların okul ücretini önemli bulma olasılığı 3,12 kat daha fazlayken, ön lisans ve lisans mezunu babaların okulun ücretini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Yemeklerin Besleyiciliği:* Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların yemeklerin besleyiciliğine önem verme olasılığı 2,55 kat, lise mezunu babaların yemeklerin besleyiciliğine önem verme olasılığı 3,03 kat daha fazlayken, ön lisans ve lisans mezunu babaların yemeklerin besleyiciliğine önem verme derecesi arasında anlamlı bir fark yoktur.
- *Materyaller:* Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; lise mezunu babaların okuldaki eğitim ve oyun materyallerini önemli bulma olasılığı 3,66 kat fazlayken, ilköğretim, ön lisans ve lisans mezunu babaların okuldaki eğitim ve oyun materyallerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Sınıftaki öğretmen sayısı*: Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı 2,25 kat, lise mezunu babaların sınıftaki öğretmen sayısını önemli bulma olasılığı 2,46 kat daha fazlayken, ön lisans ve lisans mezunu babaların sınıftaki öğretmen sayısını anlamlı bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.

- *Tavsiyeler:* Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma olasılığı, 2,96 kat daha fazlayken, diğer eğitim seviyelerindeki babaların önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerini önemli bulma derecesinde anlamlı bir fark yoktur.
- *Sosyal çevre:* Yüksek lisans veya doktora mezunu babalarla kıyaslandığında; ilköğretim mezunu babaların okulun bulunduğu sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı 1,78 kat, lise mezunu babaların sosyal çevreyi önemli bulma olasılığı 2,12 kat, ön lisans mezunu babaların 2,18 kat, lisans mezunu babaların ise 1,82 kat daha fazladır.

İlköğretim ve lise mezunu babalar, okulun yakınlığını, ücretini, yemeklerini, sınıftaki öğretmen sayısını ve okulun bulunduğu sosyal çevreyi yüksek lisans veya doktora mezunu ebeveynlerden daha önemli bulmaktadır. Sadece ilköğretim mezunu babalar önceki velilerin veya tanıdıkların tavsiyelerine yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan daha fazla önem vermektedir. Sadece lise mezunu babalar okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerine yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan daha fazla önem vermektedir. Okulun bulunduğu sosyal çevreye ise tüm eğitim kademelerinden mezun olan babalar yüksek lisans veya doktora mezunu babalardan daha fazla önem vermektedir.

Anne ve babanın eğitim seviyesine ilişkin bu sonuçlar, literatürdeki diğer araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Pek çok çalışmada ebeveynin eğitim seviyesi ile okul öncesi eğitim kurumlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı ilişki bulunmuştur (Koç, 1996; Sevinç, 2006; Rose ve Elicker, 2008; Gamble ve diğ., 2009; Yeşilyurt, 2011; Grogan, 2011; Yeşil-Dağlı, 2012).

Annenin çalışma durumu ile ebeveynlerin okul saatlerinin uygunluğuna verdiği önem derecesinde anlamlı fark vardır.

- *Okul saatleri:* Çalışan annelerin okul saatlerini önemli bulma olasılığı, çalışmayan annelere göre 1,69 kat daha fazladır.

Bu sonuç Yeşil-Dağlı'nın (2012) kurumun saatlerinin çalışan anneler için çalışmayan annelerden daha önemli olduğunu ortaya koyan araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklenti düzeylerine ilişkin sonuçlar;

Örneklemi oluşturan ebeveynler okul öncesi eğitim kurumlarından yüksek seviyede beklentiye sahiptir. Ebeveynlerin beklentilerinde ilk sırayı 'çocuğun paylaşma ve yardımlaşma gibi sosyal davranışları öğrenmesi' (%99) almıştır. Bunu 'çocuğun ahlaki gelişiminin desteklenmesi' (%98), 'çocuğa akranlarıyla oynayabileceği bir ortam sunulması' (%98) ve 'çocuğun mutlu olması' (%98) izlemiştir.

Çocuğun sosyal davranışları öğrenmesi, sosyal beceriler kazanması, sosyalleşmesi ve akranlarıyla vakit geçirmesi birçok araştırmada da bu araştırmadakine benzer şekilde ebeveynlerin öncelikli beklentileri arasında yer almıştır (Oktay, 1990; Metin ve diğ., 1993; Foot ve diğ., 2000; Sevinç, 2006; Tokuç, 2007; Gamble ve diğ., 2009; Şahin ve diğ., 2013; Natsiopolou ve Vitoulis, 2015; Fairman ve diğ., 2016; Ceylan, 2019). Bu durum günümüzün modern toplumlarında akranlarıyla birlikte vakit geçirerek sosyalleşme imkanı olmayan çocuklar için okul öncesi eğitim kurumlarının önemini ortaya koymaktadır. Diğer araştırmalardan farklı olarak bu araştırmada çocuğun ahlaki gelişiminin desteklenmesine yönelik beklentileri de ebeveynlere sorulmuştur. Sonuçlar bu konuda da beklentilerin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Çocuğun okul ve toplum kurallarını öğrenmesi (%98), olumlu davranışlar kazanması (%98), kendini ifade etme becerisi kazanması (%97), problem çözme becerisi kazanması (%97), hayal gücünün ve yaratıcılığının geliştirilmesi (%96), akademik beceriler kazanması (%96), fiziksel gelişiminin desteklenmesi (%94) ve çocuğun gelişiminin düzenli olarak takip edilmesi (%92) ebeveynlerin yüksek beklentiye sahip olduğu diğer konulardır.

Bu araştırmadakine benzer şekilde çocuğun okul ve toplum kurallarını öğrenmesi (Metin ve diğ., 1993; Fairman ve diğ., 2016), akademik beceriler kazanması (Metin ve diğ., 1993; Fairman ve diğ., 2016; Bassok ve diğ., 2018; Ceylan, 2019) ve gelişiminin desteklenmesi (Oktay, 1990; Şahin ve diğ., 2013) önceki araştırmalarda da ebeveynler tarafından önem verilen beklentiler arasında yer almaktadır. Bu sonuçlar ışığında ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin okula hazırlık için gerekli sosyal ve akademik becerilerin kazanılması, çocuğun tüm gelişim

alanlarının desteklenmesi ve takip edilmesi, çocuğun davranışlarının düzenlenmesi ile akranlarıyla oyun ihtiyacının karşılanması üzerinde yoğunlaştığı söylenebilir.

Ebeveynler sadece iki maddede diğerlerine oranla daha düşük beklentiye sahiptirler. Bu maddeler, ebeveynin çalışması durumunda çocuğun bakımının gerçekleştirilmesi (%74) ve çocuğun öz bakım becerilerinin desteklenmesidir (%84). Ebeveynin çalışmaması durumunda çocuğun bakımının üstlenilmesi ile ilgili beklentiye sahip olmaması beklenen bir sonuçtur ancak tüm gelişim alanlarında yüksek seviyede beklentiye sahip ebeveynlerin öz bakım becerilerinin desteklenmesi konusunda biraz daha düşük beklentiye sahip olması düşündürücüdür. Bu iki madde üzerinde çocuk, ebeveyn ve kurum türü ile ilgili değişkenlerin etkisi sıralı lojistik regresyon analizi ile incelenmiştir.

Ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumundan beklentilerinin tahmin edilmesinde anne ve babanın yaşı, eğitim seviyesi, çalışma durumu, çocuğun yaşı, cinsiyeti, anaokuluna başlama yaşı ve devam ettiği kurum türünün etkisine ilişkin sonuçlar;

Çocuğun cinsiyeti ve kardeş sayısı ile ebeveynlerin "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli" ve "çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" ifadelerine katılma düzeylerinde anlamlı fark yoktur.

Çocuğun yaşı ile ebeveynlerin "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli" ifadesine katılma düzeyi arasında anlamlı fark vardır.

- Çocuğu 3-4 yaş grubunda olan ebeveynlerin "Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine katılma olasılığı, çocuğu 6-7 yaş grubunda olan ebeveynlerden 0,41 kat daha azken, 5 yaş gurubundaki çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma derecesinde anlamlı fark yoktur.

Dolayısıyla çocuğu 3-4 yaş grubunda olan ebeveynler çocuğunun bakımının gerçekleştirilmesiyle ilgili altı yaş grubu çocukların ebeveynlerinden daha düşük beklenti içerisindedirler. Çocuğunu 3-4 yaşında okul öncesi eğitim kurumuna gönderen annelerin yaklaşık %60'ını çalışan anneler oluşturmaktadır. Annelerin çalışmasına rağmen bu ifadeye altı yaş grubundaki çocukların annelerinden daha az katılmaları, okul öncesi eğitimin sosyalleşme, akademik beceriler kazanma gibi hedeflerinden beklentilerinin çocuğun bakımından daha yüksek seviyede olmasından kaynaklanabilir.

Çocuğun devam ettiği anaokulu türü ile ebeveynlerin "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli" ve "çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" ifadelerine katılma düzeylerinde anlamlı fark vardır.

- "Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli" ifadesine çocuğu devlet anaokuluna giden ebeveynlerin katılma olasılığı, çocuğu özel anaokuluna giden ebeveynlerden 0,40 kat daha azken, devlet anasınıfına giden çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma derecesinde anlamlı fark yoktur.

- "Çocuğumun öz bakım becerilerini geliştirmeli" ifadesine çocuğu devlet anasınıfına giden ebeveynlerin katılma olasılığı, özel anaokuluna gidenlere kıyasla 0,56 kat daha azken, devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinin bu ifadeye katılma derecesinde anlamlı fark yoktur.

Dolayısıyla, çocuğu özel anaokuluna giden ebeveynler, çocuğunun bakımının gerçekleştirilmesi konusunda çocuğu devlet anaokulunda giden ebeveynlerden, öz bakım becerilerinin desteklenmesi konusunda da çocuğu devlet anasınıfına giden ebeveynlerden daha yüksek beklenti içerisindedir. Bu sonuç literatürdeki diğer sonuçlarla örtüşmemektedir. Özel anaokulu ve devlet anaokuluna giden çocukların ebeveynlerinin okul öncesi eğitimden beklentilerinin karşılaştırıldığı çalışmalarda, devam edilen kurum türü ile ebeveynlerin beklentileri arasında anlamlı fark bulunamamıştır (Tulan, 2005; Aktaş-Arnas, 2002; Argon ve Akkaya, 2008). Bu sonuçlar doğrultusunda çocuğun bakımı ve öz bakım becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili yüksek beklentisi olan ebeveynlerin özel anaokullarını daha çok tercih ettikleri söylenebilir.

Çocuğun anaokuluna başlama yaşı ile ebeveynlerin "ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli" ve "çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı" ifadelerine katılma düzeylerinde anlamlı fark vardır.

- "Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli" ifadesine çocuğu 0-36 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin katılma olasılığı, çocuğu 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerden 3,34 kat daha fazlayken, çocuğu 37-48 veya 49-60 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin görüşleri anlamlı fark oluşturmamıştır.

- “Çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı” ifadesine, 60-72 ay aralığında anaokuluna başlayan çocukların ebeveynleriyle kıyaslandığında; çocuğu 0-36 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin katılma olasılığı, 3,83 kat, çocuğu 37-48 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin katılma olasılığı 2,54 kat, çocuğu 49-60 ay aralığında anaokuluna başlayan ebeveynlerin katılma olasılığı 2,64 kat daha fazladır.

Çocuğu 0-3 yaş aralığında anaokuluna başlayan annelerin çocuğun bakımına ilişkin beklentileri diğer yaş gruplarına göre daha yüksektir. Çocuğa öz bakım becerileri kazandırılmasının gerekliliği konusunda ise tüm yaş gruplarında anaokuluna başlayan çocukların ebeveynleri 60-72 aylıkken başlayan çocukların ebeveynlerinden daha fazla beklenti içerisindedirler. Çocuğun bakımına yönelik bu iki ifadede ortaya çıkan bu farklılık beklenen bir durumdur. Küçük yaş gruplarında ebeveynler çocuğun kendi başına gerçekleştiremeyeceği işler için desteklenmesini bekleyebilirler.

Annenin çalışma durumu ile ebeveynlerin “ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli” ifadesine katılma düzeylerinde anlamlı fark vardır.

- Çalışan annelerin “ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli” ifadesine katılma olasılığı, çalışmayanlardan 2,02 kat daha fazladır.

Annenin çalışma durumu çocuğun bakımı ile ilgili beklentisini de belirlemektedir. Çalışan annelerin çocuğun bakımı konusunda okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri çalışmayan annelere göre daha yüksektir. Bu sonuca benzer şekilde Köksal (2002), Özen (2008) ve Yeşil-Dağlı (2012) da çalışan ve çalışmayan annelerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentilerinin farklılaştığını bulmuşlardır.

Anne-babanın yaşı ve eğitim seviyesi ile ebeveynlerin “ben çalışıyorken çocuğumun bakımını üstlenmeli” ve “çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı” ifadelerine katılma düzeylerinde anlamlı fark yoktur.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmadan elde edilen sonuçlar kapsamında uygulamaya ve araştırmaya yönelik önerilere yer verilmiştir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler;

- Bu araştırma ebeveynler için güven, güvenlik ve güvenilirlik kavramlarının önemini ortaya koymuştur. Okul öncesi eğitim kurumları çocuğun kendisini güvende hissedebileceği, ebeveynin çocuğunu güvenle teslim edebileceği ve çocuğun can güvenliğinin sağlandığı bir ortam sunmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler eğitim kurumlarının hem eğitim programını hem de çocuğa sunduğu güvenlik, sağlık, beslenme ve temizlik gibi hizmetleri önemsemektedir. Dolayısıyla okul öncesi eğitim kurumları düzenlenirken tüm kalite standartları göz önünde bulundurulmalıdır.
- Araştırma sonuçlarına göre ebeveynler okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan yöneticilerin mesleki yeterliliğini, iletişim becerilerini ve personel arasındaki uyumu da önemli bulmaktadır. Kurumlardan sorumlu yöneticilerin hem yönetim hem de okul öncesi eğitim konusunda uzman olması şartı getirilebilir.
- Ebeveynler kurum seçiminde okulun fiziksel özelliklerine, eğitim ve oyun materyallerine önem verdiklerini ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarının fiziksel özelliklerinin iyileştirilmesi, çocuklara sunulan okul öncesi eğitim hizmetinin kalitesini arttırarak ebeveynlerin beklentilerini karşılayabilir.
- Ebeveynler kurum seçiminde sınıfta bulunan öğretmen ve çocuk sayılarını da önemli bulmuşlardır. Sınıflarda yardımcı öğretmen bulundurulması zorunlu tutulabilir ve öğretmen-çocuk oranları düzenlenebilir.
- Araştırma sonuçları ebeveynlerin ailelerin okuldaki çalışmalara katılımını içeren aile katılım çalışmalarına diğer konulardan daha az önem verdiğini ortaya koymuştur. Bu durum ebeveynlerin aile katılımının önemi hakkında bilgilendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Ailelerin isteyerek katılımını sağlayacak etkinliklerin onlar için uygun zamanlar belirlenerek düzenlenmesi, bu sorunun çözümünde yardımcı olabilir.

- Okul öncesi eğitim kurumunun saatleri, ücreti, yakınlığı ve bulunduğu sosyal çevre de diğer hususlar kadar olmasa da ebeveynler tarafından önemli görülmektedir. Özellikle çalışan ebeveynler için kurum saatlerinin düzenlenmesi, eğitim saatlerinin sonrasında gerçekleştirilecek kulüp çalışmaları veya çeşitli eğitimlerle yarım gün olan eğitimin tam güne çıkarılması çalışan ebeveynlerin ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayabilir. Devlet okullarındaki eğitimin tamamen ücretsiz olması da tüm çocukların okulöncesi eğitimden faydalanmasının önündeki engelleri kaldırabilir.
- Ebeveynlerin eğitim seviyesi düştükçe, okul öncesi eğitim kurumları hakkında bilgilendirilme ihtiyacının arttığı görülmektedir. Okul öncesi eğitim kurumları ebeveynlerin bu ihtiyacına yönelik çalışmalar yürütebilir. Okullar; broşürler, seminerler vb. araçlarla okul öncesi eğitim kurumlarının işlevi hakkında velileri bilgilendirebilirler.
- Araştırma sonuçlarına göre ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarından beklentileri çocuğun sosyalleşmesi, akademik beceriler edinmesi, gelişim alanlarının desteklenmesi ve mutlu olması üzerinde yoğunlaşmaktadır. Okul öncesi eğitim programları hazırlanırken ebeveynlerin beklentilerinin dikkate alınması hem beklentilerin karşılanmasında hem de okul-aile işbirliğinin sağlanmasında önemli rol oynayabilir.

Araştırmaya Yönelik Öneriler;

- Bu araştırma çocuğun hem anne hem de babasının görüşlerine ulaşmayı hedeflese de örneklemin %88'ini anneler oluşturmuştur. Daha geniş örneklem gruplarında daha fazla babanın katılımı sağlanarak her iki ebeveynin görüşlerinin karşılaştırılması sağlanabilir.
- Bu araştırmada çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ebeveynlerin okul öncesi eğitim kurumlarını seçme nedenleri ve kurumdan beklentileri araştırılmıştır. Bu araştırmanın devamı niteliğinde bu ebeveynlerin çocuklarını gönderdikleri okul öncesi eğitim kurumlarından memnuniyet düzeyi ve beklentilerinin karşılanma düzeyi de araştırılabilir.
- Bu araştırmada çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden ebeveynlerin görüşleri incelenmiştir. Bu ve benzeri araştırmalar çocuğu için okul öncesi eğitim kurumu arayışı içerisinde olan daha küçük yaş grubu çocukların ebeveynlerinin görüşleri alınarak da yapılabilir.

- 0-36 aylık çocuğu olup çalışan ebeveynlerin çocuk bakım tercihleri araştırılabilir. Bu ebeveynlerden evde akraba veya bakıcı bakımını seçmek yerine okulöncesi eğitim kurumunu seçenlerin, kurum seçme nedenleri de araştırılabilir.
- Bu araştırmada çocuğun yaşı, cinsiyeti, kardeş sayısı, okula başlama yaşı, devam edilen kurum türü, anne ve babanın yaşı, eğitim seviyeleri ve annenin çalışma durumu değişkenlerinin kurum seçimi ve kurumdan beklentiler üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Anne ve babanın mesleği, ailenin sosyoekonomik düzeyi, çocuk yetiştirme yaklaşımları, çocuğun mizaç özellikleri ve çocukların gelişim özellikleri gibi değişkenlerin de etkisi araştırılabilir.

KAYNAKÇA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı. 2011. Aile Yapısı Araştırması. https://ailetoplum.aile.gov.tr/arastirmalar [6.12.2018].

Aksoy, Pınar. 2009. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Eğitim Ortamlarının Niteliğinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Tokat İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Akyüz, Yahya. 1996. Anaokullarının Türkiye'de Kuruluş ve Gelişim Tarihçesi. Milli Eğitim Dergisi. s.132: 11-17. Aktaran: Başal, Handan Asude. 2005. **Okul Öncesi Eğitim**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Altay, Sadet, Nejat İra, Elif Ünal Bozcan, Hakan Yenal. 2010.Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Milli Eğitim Şuralarında Okul Öncesi Eğitimi ve Bugünkü Durumu. **E-journal of New World Sciences Academy Education Sciences**. c.6 s.1: 660-672.

Aktaş Arnas, Yaşare. 2002. Velilerin Okul Öncesi Eğitime Ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Tutumları. **Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, c.10 s.10: 24-36.

Argon, Türkan, Mehmet Akkaya. 2008. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitime ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Yönelik Görüşleri. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. c.16. s. 2: 413-430.

Arslanargun, Engin ve Filiz Tapan. 2011. Okul Öncesi Eğitim ve Çocuklar Üzerindeki Etkileri. **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, c.11 s.2: 219-238.

Balcı, Ali. 2015. **Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler**. 11. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Barbarin, O.A. Terry McCandies, Diane Early, Richard M. Clifford, Donna Bryant, Margaret Burchinal, Frank Porter Graham, Carollee Howes, Robert Pianta. 2006. Quality of Prekindergarten: What Families Are Looking for in Public Sponsored Programs. **Early Education and Development**. c.17. s.4: 619-642.

Bassok, Daphna, Preston Magouirk, Anna J. Markowitz, Daniel Player. 2018. Are there differences in parents' preferences and search processes across preschool types? Evidence from Louisiana. **Early Childhood Research Quarterly.** s.44: 43-54.

Başal, Handan Asude. 2005. **Okul Öncesi Eğitim**. 2. Baskı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Bayhan, Pınar San ve İsmihan Artan. 2009. **Çocuk Gelişimi ve Eğitimi**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Bee, Helen ve Denise Boyd. 2009. **Çocuk Gelişim Psikolojisi**. İstanbul: Kaknüs Yayınları.

Bilgin, Hülya. 2010. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Sınıf Yönetimine Etkisi. **Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi**. Ed. Gülden Uyanık Balat, Hülya Bilgin. Ankara: Eğiten Kitap: 111-122.

Bilgin, Hülya. 2010. Okul Öncesi Eğitimde Fiziksel Mekanın Düzenlenmesi. **Okul Öncesi Eğitimde Sınıf Yönetimi.** Ed. Gülden Uyanık Balat, Hülya Bilgin. Ankara: Eğiten Kitap: 151- 166.

Bulut, Birsen. 1995. 5-6 yaş grubunda çocuğu bulunan ailelerin okul öncesi eğitime bakışı. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Büyüköztürk, Şener, Ebru Kılıç Çakmak, Özcan Erkan Akgün, Şirin Karadeniz, Funda Demirel. 2015. **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. 19. bs. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Ceylan, Remziye. 2019. Ebeveynlerin Okul Öncesi Dönemdeki Çocukları İçin Kreş Tercih Sebepleri, Kreş Seçerken Gözönünde Bulundurdukları Kriterler ve Kreşten Beklentileri. **Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi**, c.18 s.70: 497-517.

Cinkılıç, Hande. 2009. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim 1. Sınıf Öğrencilerinin Okul Olgunluğuna Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Cresswell John W. 2014. **Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları.** Ankara: Eğiten Kitap.

Cryer, D., M Burchinal. 1997. Parents As Child Care Consumers. **Early Childhood Research Quarterly**. c.12 s.1: 35-58.

Curtis, A.M. 1991. A Curriculum for the Preschool Child-Learning to Learn. Windsor Nfer-Nelson: 32-100. Aktaran: Senemoğlu, Nuray. 1994. Okul Öncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalıdır? **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** s.10:21-30.

Çakıroğlu, Nurhan. 2013. Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim İle İlgili Görüşleri ve Bu Eğitimden Beklentileri (Devrek İlçesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çelenk, Süleyman. 2008. İlköğretim Okulları Birinci Sınıf Öğrencilerinin İlk Okuma ve Yazma Öğretimine Hazırlık Düzeyleri. **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**. c.8. s.1: 83-90.

Çelik, Meryem, Kerim Gündoğdu. 2007. Türkiye'de Okulöncesi Eğitimin Tarihsel Gelişimi. **Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**. s.16: 172-190.

Çetinsoylu, Nilgün A. 1998. İki farklı sosyal çevrede okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların anne-babalarının okul öncesi eğitimden beklentilerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erbay, Erinç. 2008. Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Becerilere Sahip Olma Düzeyleri. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erkan, Semra. 2011. Farklı Sosyoekonomik Düzeydeki İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarının İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** s.40: 186-197.

Erkan, Semra, Aylin Kırca. 2010. Okul Öncesi Eğitimin İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluklarına Etkisinin İncelenmesi. **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** s.38: 94-106.

Eryorulmaz, Ani. 1993. Kurumsal Okulöncesi Eğitimde Ailenin Rolü. **9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 17-19 Haziran.** Ankara: Ya-Pa Yayınları: 90-95.

Fairman, Janet C., Mary Ellin Logue, Sharon LaBrie. 2016. Factors Influencing Parents' Decision to Use Public Pre-K Programs in Maine: Results of a Parent Survey. Maine Education Policy Research Institute, University of Maine.

Foot, Hugh, Christine Howe, Bill Cheyne, Melody Terras, Catherine Rattray. 2000. Pre-school Education: Parents' preferences, knowledge and expectations. **International Journal of Early Years Education**. c. 8. s.3: 189-204.

Fuller, Bruce, Susan D. Holloway, Xiaoyan Liang. 1996. Family Selection of Child-Care Centers: The Influence of Household Support, Ethnicity, and Parental Practices. **Child Development**. s.67: 3320-3337.

Grogan, Kathryn E. 2011. Parents' Choice of Pre-Kindergarten: A Transactional Ecological Approach. Doktora Tezi. Georgia Eyalet Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi.

Güçhan-Özgül, Sinem. 2011. Okul Öncesi Eğitim Ortamlarının Kalite Değişkenleri Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Hosmer, David W., Stanley Lemeshow. 2000. **Applied Logistic Regression**. Second Edition. New York: Wiley-Interscience Publication.

Işıkoğlu Erdoğan, Nesrin. 2007. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalite. **Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Dergisi.** c. 9 s.18:37-47.

Johansen, Anne S., Arleen Leibowitz, Linda J. Waite. 1996. The Importance of Child-Care Characteristics to Choice of Care. **Journal of Marriage and the Family**. S.58: 759-772.

Gamble, Wendy C., Allison R. Ewing, Mari S. Wilhlem. 2009. Parental perceptions of Characteristics of Non-Parental Child Care: Belief Dimensons, Family and Child Correlates. **Journal of Child and Family Studies**. S.18: 70-82.

Gök, Feyman. 2006. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin Çocukların Gelişim Alanları Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gökçen, Fatma Çiğdem. 2007. **İlköğretime Hazırlık: Çocuğum Okula Başlıyor**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Gürkan, Tanju. 2012. Okul Öncesi Eğitim Programı. **Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri.** Ed. Rengin Zembat. Ankara: Anı Yayıncılık: 35-76.

Kalkan, Elif. 2008. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin Fiziksel Koşullar Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kandır, Adalet. 2001. Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi. **Milli Eğitim Dergisi**. s.151.

Kapkıran, Necla A., Asiye B. İvrendi, Atiye Adak. 2006. Okul öncesi çocuklarında sosyal beceri: durum saptaması. **Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, c.19 s.19:19-27.

Kıldan, A. Oğuzhan. 2012. Okul Öncesi Eğitimin Amacına İlişkin Öğretmen ve Veli Görüşleri. **Kastamonu Eğitim Dergisi**. c.20 s. 1: 135-150.

Kirmani, Mary Muthoni. 2013. What Can Parents Do? Parents' Aspirations and Choices Of Early Childhood Education and Care in Kenya. Doktora Tezi. James Cook Üniversitesi.

Koç, Gürcü. 1996. Anne-Babaların Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimini Etkileyen Etmenler. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koçyiğit, Sinan. 2010. Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Personel. **Okul Öncesi Eğitime Giriş**. Ed. Gülden Uyanık Balat. Ankara: Pegem Akademi Yayınları: 184-205.

Konuk, Rukiye. 2005. Anaokulu ve Anasınıfına Devam Eden Normal ve Entegre Eğitimi Alan Çocukların Ebeveynlerinin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimlerini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Köksal, İnci. 2002. Anaokulu Ve Anasınıfına Devam Eden 3-6 Yaş Çocuklarının Anne-Babalarının Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçimlerini Etkileyen Faktörler. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Menard, Scott. 2001. **Applied Logistic Regression Analysis**. CA: Sage Publications.

Metin, Nilgün. M. Arı, S. Güneysu, B. Dikmen, B. Atik, Ç. Aydın, E. Üstün, N. Uysal. 1993. Anne-Babaların Okulöncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri. **9. Ya-Pa**

Okulöncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 17-19 Haziran. Ankara: Ya-Pa Yayınları: 96 – 106.

Mialeret, G. 1997. Dünyada Okul Öncesi Eğitimi. Okul Öncesi Eğitimi. Çeviren: V. Örs, Ankara: Unesco Türkiye Milli Komisyonu: (Aktaran: 3-27. Başal, Handan Asude. 2005. **Okul Öncesi Eğitim**. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.)

Milli Eğitim Bakanlığı. 1962. VII. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 1974. IX. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 1981. X. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 1988. XII. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 1993. XIV. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 2002. Okul Öncesi Eğitim Programı.

Milli Eğitim Bakanlığı. 2006. XVII. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-suralari [5.12.2018].

Milli Eğitim Bakanlığı. 2006. 36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programı ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. İstanbul: Morpa Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. 2013. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı. Ankara.

Milli Eğitim Bakanlığı. 2015. Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Standartları Kılavuz Kitabı. www.tgm.meb.gov.tr [31.10.2018].

Milli Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim, 2017-2018. http://sgb.meb.gov.tr [03.12.2018]

NAEYC. [2.11.2018]. Our Children's Future: A Survey of Young Children's Care and Education Part of the 2016 National Household Education Survey. https://nces.ed.gov

Natsiopoulou, Triantafyllia, Michael Vitoulis. 2015. Criteria of Parents for Choosing Preschool Centers during the Period of Economic Crisis in Greece. **International Journal of Caring Sciences**. c.8. s.3: 698-708.

Noble, Karen. 2007. Early Childhood Education and Care: Parent Conceptions of ECEC Services and Choice of Services. Doktora Tezi. Queensland Eğitim Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Oktay, Ayla. 1983. Türkiye'de Okul Öncesi Eğitimin Dünü ve Bugünü. **Eğitim ve Bilim.** c.7 s.42: 3-7.

Oktay, Ayla. 1990. Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim. **Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi**. s.2: 151-160.

Oktay, Ayla. 2004. Türkiye'de Erken Çocukluk Eğitiminin Dünü, Bugünü, Geleceği. **OMEP 2003 Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı, Kuşadası, 5-11 Ekim 2003**. İstanbul: Ya-Pa Yayınları. http://www.tooegd.org.tr/kongre-bildiri-kitaplari/ [3.12.2018].

Osborne, Jason W. 2015. **Best Practices in Logistic Regression**. Sage Publications.

Özen, Şenay. 2008. Okul Öncesi Eğitim Ve Aile: Anne Ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri (Kars İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Peyton, Vicky, Anne Jacobs, Marion O'Brien, Carolyn Roy. 2001. Reasons for choosing child care: Associations with family factors, quality and satisfaction. **Early Childhood Research Quarterly**. c.16 s.2: 191-208.

Resmi Gazete. 1961. İlköğretim ve Eğitim Kanunu (222 S.K.). 10705, Ocak.

Resmi Gazete. 1965. Özel Öğretim Kurumları Kanunu (625 S.K.). 12026, Haziran.

Resmi Gazete. 1973. Milli Eğitim Temel Kanunu (1739 S.K.) . 14574, Haziran.

Resmi Gazete. 1983. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu (2828 S.K.). 18059, Mayıs.

Resmi Gazete. 1992. Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Kanunu (3797 S.K.). 21226, Mayıs.

Resmi Gazete. 2004. Gebe ve Emziren Kadınların Çalıştırılma Şartıyla Emzirme Odaları ve Çocuk Bakım Yurtlarına dair Yönetmelik. 25522, Temmuz.

Resmi Gazete. 2004. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliği. 25486, Haziran.

Resmi Gazete. 2006. Okul Öncesi Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik. 26086, Şubat.

Resmi Gazete. 2014. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği. 29072, Temmuz.

Rose, Katherine Kessinger, James Elicker. 2008. Parental Decesion Making About Child Care. **Journal Of Family Issues**. c. 29. s. 9: 1161-1184.

Senemoğlu, Nuray. 1994. Okul Öncesi Eğitim Programı Hangi Yeterlilikleri Kazandırmalıdır? **Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.** s.10:21-30.

Sevinç, Müzeyyen. 2006. Okul Öncesi Eğitim Alan Çocukların Annelerinin Okuldan Beklentileri. **Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**. s. 13: 218-225.

Sezer, Türker, Sibel Yoleri. 2010. Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Temel Gereksinimleri ve Gelişimsel Özellikleri. **Okul Öncesi Eğitime Giriş**. (Ed. Gülden Uyanık Balat). 44-83.

Solak, Nilüfer. 2007. Adana İl Merkezinde Bulunan Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Kalitenin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şahin, Betül K., Ramazan Sak, İkbal Tuba Şahin. 2013. Parents' Views About Preschool Education. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**. s.89: 288-292.

Tabachnick, Barbara G., Linda S. Fidell. 2001. Using Multivariate Statistics. Fourth Edition. Allyn and Bacon.

Tok, Emel. 2010. Okul Öncesi Eğitimde Eğitim Ortamları. **Okul Öncesi Eğitime Giriş**. Ed. Gülden Uyanık Balat. Ankara: Pegem Akademi Yayınları: 144-161.

Tokuç, Hülya. 2007. Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitim Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Topaç, Nihat, Yavuz Yaman, Üzeyir Ogurlu, Lütfü İlgar. 2012. Okul Öncesi Çocuğu Olan Ailelerin Okul Öncesi Eğitim Kurumu Seçerken Göz Önünde

Bulundurdukları Ölçütlerin İncelenmesi. Cyprus New Trends on Global Education Conference, 2012. Kıbrıs.

Tulan, Aylin. 2005. Ebeveynlerin okulöncesi eğitimden beklentilerinin gerçekleşme düzeyinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Türk, İbrahim Caner. 2011. Osmanlı Devleti'nde Okul Öncesi Eğitim. Milli Eğitim Dergisi. s.192: 160-173.

TÜSİAD. 2005. Doğru Başlangıç: Türkiye'de Okul Öncesi Eğitim, Mayıs 2005. Hazırlayan: Sevda Bekman, Can Fuat Gürlesel. https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/333-dogru-baslangic-turkiyede-okul-oncesi-egitim [03.12.2018].

Trawick-Swith, Jeffrey. 2013. **Erken Çocukluk Döneminde Gelişim (Çok Kültürlü Bir Bakış Açısı) – Early Childhooh Development (A Multicultural Perspective)**. Çeviri Editörü: Berrin Akman. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

UNICEF. 2012. Türkiye'de Çocuk ve Genç Nüfusun Durumu Analizi. http://unicef.deparyazilim.com/ [06.12.2018].

Ülküer, Nurper. 1993. Herkes İçin Eğitim Hedefleri ve Erken Çocukluk ve Okul Öncesi Eğitim. **9. Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi ve Yaygınlaştırılması Semineri, 17-19 Haziran.** Ankara: Ya-Pa Yayınları: 18 - 27.

Üstünova, Eşref. 1998. Okul öncesi eğitime devam eden çocukların annelerinin eğitim seviyelerine göre beklentileri. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yaman R. Polat, Mesut Saçkes 2017. Anne-babalar okul öncesi eğitim kurumu yöneticilerinden ne bekliyor? Anne-baba ve yönetici beklentilerinin karşılaştırılması. **Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi**. c.1 s.1: 94-103.

Yeşil Dağlı, Ümmühan. 2010. Center-based childcare use by Hispanic families: Reasons and predictors. **Children And Youth Services Review**. s. 33: 1298-1308.

Yeşil Dağlı, Ümmühan. 2012. Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Velilerin Önem Verdikleri Kurum Özellikleri. **Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi**. s. 2: 266-286.

Yeşilyurt, Zeynep C. 2011. Türkiye'de Çocukları Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarından Beklentileri ve Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Bu Beklentileri Karşılama Durumları. Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EKLER

Ek 1. Anket Formu

Değerli Veli (Anne, baba veya çocuğun bakımından sorumlu kişi)

Bu araştırma Yıldız Teknik Üniversitesinde Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmaktadır. *Araştırma ailelerin çocukları için bir okul öncesi eğitim kurumunu (anaokulu, anasınıfı gibi) seçerken nelere dikkat ettiklerini ve kurumdan beklentilerini tespit etmek amacıyla yapılmaktadır.* Sizin yanıtlarınızdan yola çıkılarak, ailelerin ihtiyaç ve beklentilerinin ortaya konulması ve bu alandaki hizmetlerin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir. Bu sebeple, bu ankete katılmanız ve anketi tam olarak ve en doğru şekilde doldurmanız çok önemlidir.

Araştırmaya katılım gönüllüdür. Ankette sizin ve çocuğunuzun kimlik bilgilerini içeren herhangi bir soru olmayıp, cevaplarınız gizli ve özel kalacaktır. Ayrıca cevaplarınız sadece araştırma ve geliştirme amacıyla kullanılacaktır.

Anket çocuğun anne-babası veya bakımından sorumlu kişi tarafından doldurulmalıdır. Herhangi bir sorunuz olursa araştırmacıyla aşağıdaki iletişim bilgilerini kullanarak iletişime geçebilirsiniz. Değerli zamanınızı ayırdığınız için çok teşekkür ederiz.

Saygılarımızla,

Araştırmacı: Emel Bal

Danışman: Doç. Dr. Remziye Ceylan

Yıldız Teknik Üniversitesi

E-mail: emel.t.bal@gmail.com

Tel: 0 541 452 95 62

ÇOCUK VE AİLE İLE İLGİLİ BİLGİLER

(Sorular Anasınıfına/Anaokuluna Giden Çocuk Hakkındadır.)

Çocuğunuzun cinsiyeti:

Kız ☐ Erkek ☐

Formu dolduran kişinin çocuk ile yakınlığı:

……..

Çocuğun kardeş sayısı (çocuğun kendisi dahil):

……...

Çocuğun kardeş sırası:

- o Tek çocuk
- o En küçük çocuk
- o Ortanca çocuk
- o En büyük çocuk

Çocuğunuzun doğum tarihi (ay ve yıl olarak yazınız.):

Ay …….. Yıl ……

Çocukla aynı evde yaşayanlar (Yaşayan herkesi işaretleyiniz)

- o Anne
- o Anneanne
- o Baba
- o Babaanne
- o Kardes/Kardesler
- o Dede
- o Diğer (Açıklayınız) ……..

Çocukla beraber yaşayan ebeveyn/ebeveynlerin medeni hali

- o Evli
- o Bekar (Ayrı Yaşıyor, Boşanmış, Eşi vefat etmiş vb.)
- o Diğer (Açıklayınız) ……

Çocuğun Annesi

(ya da Annesi Yerine Sorumluluğunu Üstlenen Kişi)

Yaşı …….

En son mezun olduğu okul

a) Okuma-yazma bilmiyor
b) Okuma-yazma biliyor
c) İlkokul
d) Ortaokul
e) İlköğretim (8 yıllık)
f) Lise
g) Önlisans (2 yıllık)
h) Lisans (4 yıllık)
i) Yüksek Lisans
j) Doktora
k) Diğer

Çalışıyor mu?

a) Hayır, çalışmıyor
b) Evet, Tam zamanlı çalışıyor
c) Evet Yarı zamanlı çalışıyor
d) Diğer (açıklayınız) ……..

Çalışma durumu için hangisi söylenebilir?

a) Ev hanımı
b) Devlet memuru
c) Özel sektörde çalışıyor
d) Kendi işinde çalışıyor
e) Emekli
f) Öğrenci
g) Diğer ……

Çocuğun Babası

(ya da Babası Yerine Sorumluluğunu Üstlenen Kişi)

Yaşı …….

En son mezun olduğu okul

a) Okuma-yazma bilmiyor
a) Okuma-yazma biliyor
b) İlkokul
c) Ortaokul
d) İlköğretim (8 yıllık)
e) Lise
f) Önlisans (2 yıllık)
g) Lisans (4 yıllık)
h) Yüksek Lisans
i) Doktora
j) Diğer

Çalışıyor mu?

a) Hayır, çalışmıyor
b) Evet, Tam zamanlı çalışıyor
c) Evet Yarı zamanlı çalışıyor
d) Diğer (açıklayınız) ……..

Çalışma durumu için hangisi söylenebilir?

a) Çalışmıyor
b) Devlet memuru
c) Özel sektörde çalışıyor
d) Kendi işinde çalışıyor
e) Emekli
f) Öğrenci
g) Diğer ……

EBEVEYNİN ANAOKULU / ANASINIFI SEÇİMİYLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ ve BEKLENTİLERİ

1. Çocuğunuzun gittiği anaokulunu/anasınıfını **SEÇERKEN** aşağıda sıralanan sebeplerin sizin için önem derecesini işaretleyiniz.

		Hiç Önemli Değil	Pek Önemli Değil	Orta Derecede Önemli	Çok Önemli	Son Derece Önemli	Kararsız
a.	Okulun eve ve/veya iş yerine yakın olması						
b.	Okul ücretinin uygun olması						
c.	Okulun güvenilirliği						
d.	Okul saatlerinin uygunluğu						
e.	Okulun temiz ve düzenli olması						
f.	Okulun güvenli olması (çocuğun can güvenliği açısından)						
g.	Okuldaki yemeklerin besleyiciliği						
h.	Okulun fiziksel özellikleri (bina, donanım, açık hava oyun alanları vb)						
ı.	Çocuğunuzun sınıfındaki çocuk sayısı						
i.	Çocuğunuzun sınıfındaki öğretmen sayısı						
j.	Okulun eğitiminin niteliği						
k.	Okulda bulunan eğitim ve oyun materyallerinin yeterliliği						
l.	Okulda çocuklar için düzenlenen sosyal ve sanatsal aktiviteler (kulüp çalışmaları, geziler, tiyatro, sinema vb.)						
m.	Çocuğun okuldaki çalışmaları veya etkinlikleri hakkında aileye bilgi verilmesi						
n.	Okul yöneticilerinin mesleki yeterliliği (eğitimi, liderlik özellikleri gibi)						
o.	Okul yöneticilerinin çocuklar ve velilerle iletişimi						
p.	Öğretmenin velilerle iletişimi						
r.	Okulda çalışan öğretmen ve yöneticilerin birbiriyle uyumu						
s.	Öğretmenin mesleki yeterliliği (öğrenim durumu, öğretmenlik tecrübesi gibi)						
t.	Öğretmenin çocuklarla olumlu iletişimi						
u.	Önceki velilerin veya tanıdıkların okulu tavsiyesi						
v.	Okulda ailelere çocuklarının eğitimine katılım imkanları sunulması (eğitimler, sosyal etkinlikler, bireysel toplantılar vb.)						
y.	Okulun bulunduğu çevrenin sosyal yapısı						
z.	Diğer (Açıklayınız)						

2. Yukarıdaki sebeplerin dışında seçiminizi etkileyen faktörler var mı?

……

3. Yukarıdaki sebeplerin içerisinde en ÖNEMLİ gördüğünüz üç tanesini ÖNEM SIRASINA GÖRE yazar mısınız? (harflerini yazabilirsiniz).

   1. derecede önemli……

   2. derecede önemli ……...

   3. derecede önemli……

4. Yukarıdaki sebeplerin içerisinde en AZ ÖNEMLİ gördüğünüz üç tanesini yazar mısınız? (harflerini yazabilirsiniz).

   En az önemli 1. ……

   En az önemli 2. ……...

   En az önemli 3. ……

5. Çocuğunuzun ilk olarak anaokuluna / anasınıfına başladığı tarihi ay ve yıl olarak yazınız.
   (ör. Şubat 2017)

   Ay ……. Yıl …….

6. Çocuğunuzun şu an devam ettiği anaokulu / anasınıfı türü aşağıdakilerden hangisidir?
   a. Devlet okulu
   b. Özel okul
   c. Diğer (Açıklayınız)…….

7. Çocuğunuz şu anda anaokulu / anasınıfına hangi günler devam etmektedir?
   a) Haftada 1 gün
   b) Haftada 2 gün
   c) Haftada 3 gün
   d) Haftada 4 gün
   e) Haftada 5 gün

8. Çocuğunuzun devam ettiği anaokulu / anasınıfı hangi saatler arasındadır?
   a) Tam gün
   b) Yarım gün (sabah grubu)
   c) Yarım gün (öğle grubu)
   d) Diğer (Açıklayınız) …….

9. Genel olarak anaokulundan / anasınıfından **beklentileriniz** nelerdir, lütfen aşağıdaki ifadelere katılma durumunuzu işaretleyerek gösterin.

		Kesinlikle Katılmıyorum	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
a.	Çocuğuma paylaşma, yardımlaşma gibi sosyal davranışları öğretmeli					
b.	Çocuğuma akademik beceriler kazandırmalı (sayı sayma, sesleri tanıma gibi)					
c.	Çocuğumu mutlu etmeli					
d.	Çocuğumun gelişimini düzenli olarak takip etmeli					
e.	Çocuğumun ahlaki gelişimini desteklemeli					
f.	Çocuğuma akranlarıyla oyun oynayabileceği bir ortam sunmalı					
g.	Ben çalışıyorken çocuğumun bakımını gerçekleştirmeli					
h.	Çocuğuma okul ve toplum kurallarını öğretmeli					
i.	Çocuğuma kendini ifade etme becerisi kazandırmalı					
j.	Çocuğuma öz bakım becerileri kazandırmalı (Yemek yeme, giyinme-soyunma gibi)					
k.	Çocuğumun fiziksel gelişimini desteklemeli (gelişimine uygun spor etkinlikleri gibi)					
l.	Çocuğuma olumlu davranışlar kazandırmalı					
m.	Çocuğumun hayal gücünü ve yaratıcılığını geliştirmeli					
n.	Çocuğuma problem çözme becerisi kazandırmalı					
o.	Diğer (Açıklayınız)					

TEŞEKKÜRLER…

Ek 2. Anket ve Araştırma İzin Talebi

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.24863425 24/12/2018
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) 26.11.2018 tarihli ve 22571806 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 18.12.2018 tarihli tutanağı.

Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Emel BAL'ın **"Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlgili Görüşleri: Seçme Nedenleri ve Kurumdan Beklentileri"** konulu proje araştırması kapsamında İlimiz Başakşehir İlçesinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anaokulu ve anasınıflarında anket uygulama istemi hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla** Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Milli Eğitim Müdürü

Ek:
1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

OLUR
<...>
Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Adres: İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü | Strateji Geliştirme Şb. Md.
Binbirdirek Mh. İmran Öktem Cd. No:1 Sultanhamet - Fatih İstanbul
Elektronik Ağ: istanbul.meb.gov.tr
e-posta: ist.sgb34@gmail.com Bilgi için: Tel: 0 (212) 455 04 00-239

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 08af-3a3b-358e-b353-5374 kodu ile teyit edilebilir

Ek 3. Anket ve Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.24930255 25.12.2018
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi: a) 26.11.2018 tarihli ve 22571806 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) Valilik Makamının 24/12/2018 tarih ve 24863425 Sayılı Oluru

Üniversiteniz Sosyal Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı tezli Yüksek Lisans programı öğrencisi Emel BAL'ın **"Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumları ile İlgili Görüşleri: Seçme Nedenleri ve Kurumdan Beklentileri"** çalışması hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri ilgi (b) Valilik Makamı Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması,** katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafında yapılması, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı esasları dâhilinde uygulanması, işlem bittikten iki (2) hafta sonra sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Şubemize rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesini arz ederim.

Timur TUĞRAL
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek:
1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

Adres: İstanbul Millî Eğitim Müdürlüğü | Strateji Geliştirme Şb. Md.
Binbirdirek Mh. İmran Öktem Cd. No:1 Sultanhamet - Fatih İstanbul
Elektronik Ağ: istanbul.meb.gov.tr
e-posta: ist.sgb34@gmail.com Bilgi için: Tel: 0 (212) 455 04 00-239

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden 6bda-95c8-35c0-b024-907f kodu ile teyit edilebilir.

ÖZ GEÇMİŞ

Ad Soyad Emel Bal

Doğum Tarihi 1981

Doğum Yeri Bursa

Eğitimi;

Lise	1995-1999	Rafet Kahraman Kız Lisesi
Lisans	1999-2003	Boğaziçi Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Lisans	2010-2015	Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Okul Öncesi Öğretmenliği Ana Bilim Dalı
Yüksek Lisans	2015-2019	Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Okul Öncesi Eğitimi Ana Bilim Dalı

Çalıştığı Kurumlar;

2007-2012	Anaokulu Öğretmeni ve İngilizce Öğretmeni	Özel Kırçiçeği Çocukevi, Bursa